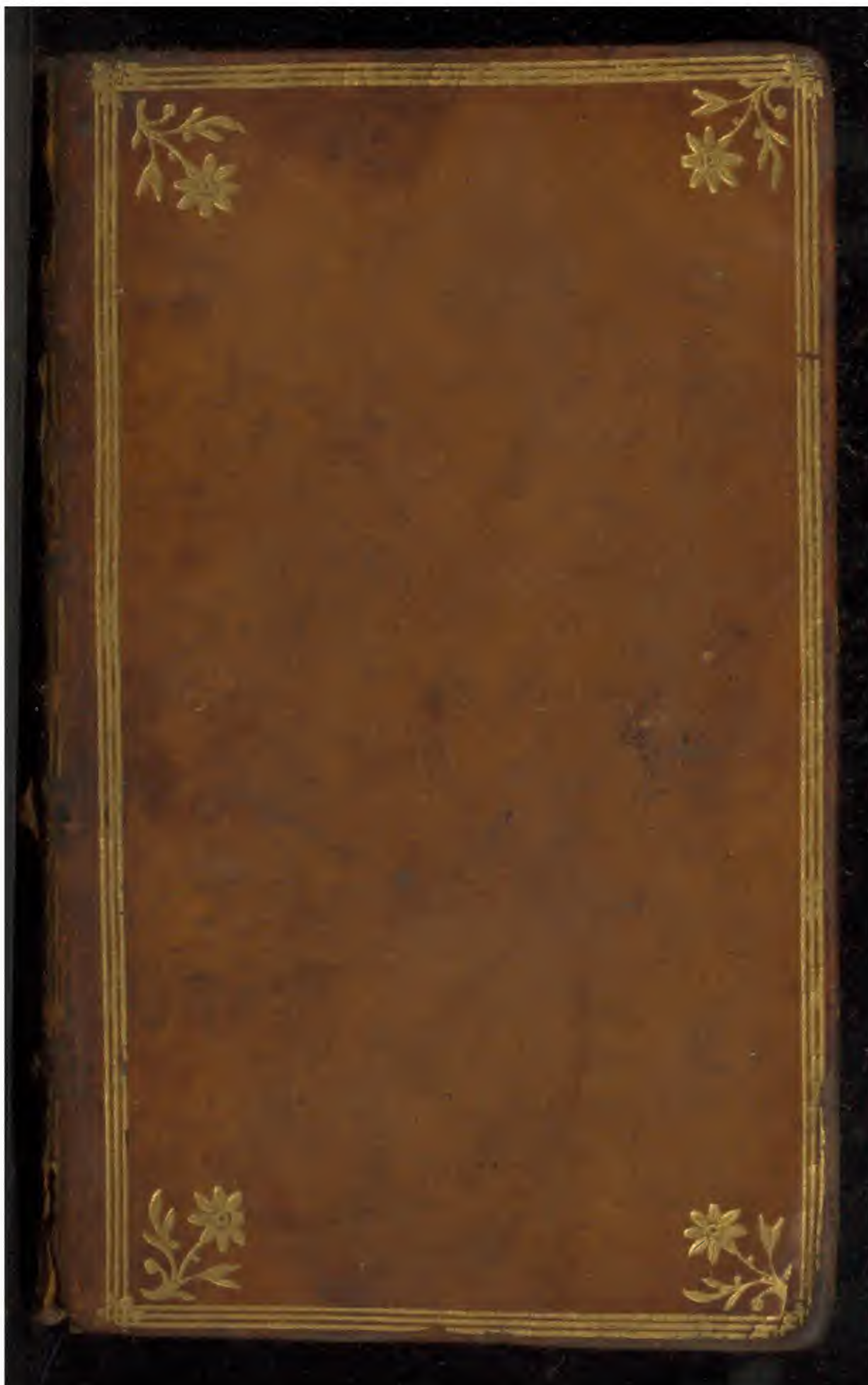

HORTAT
GENIA

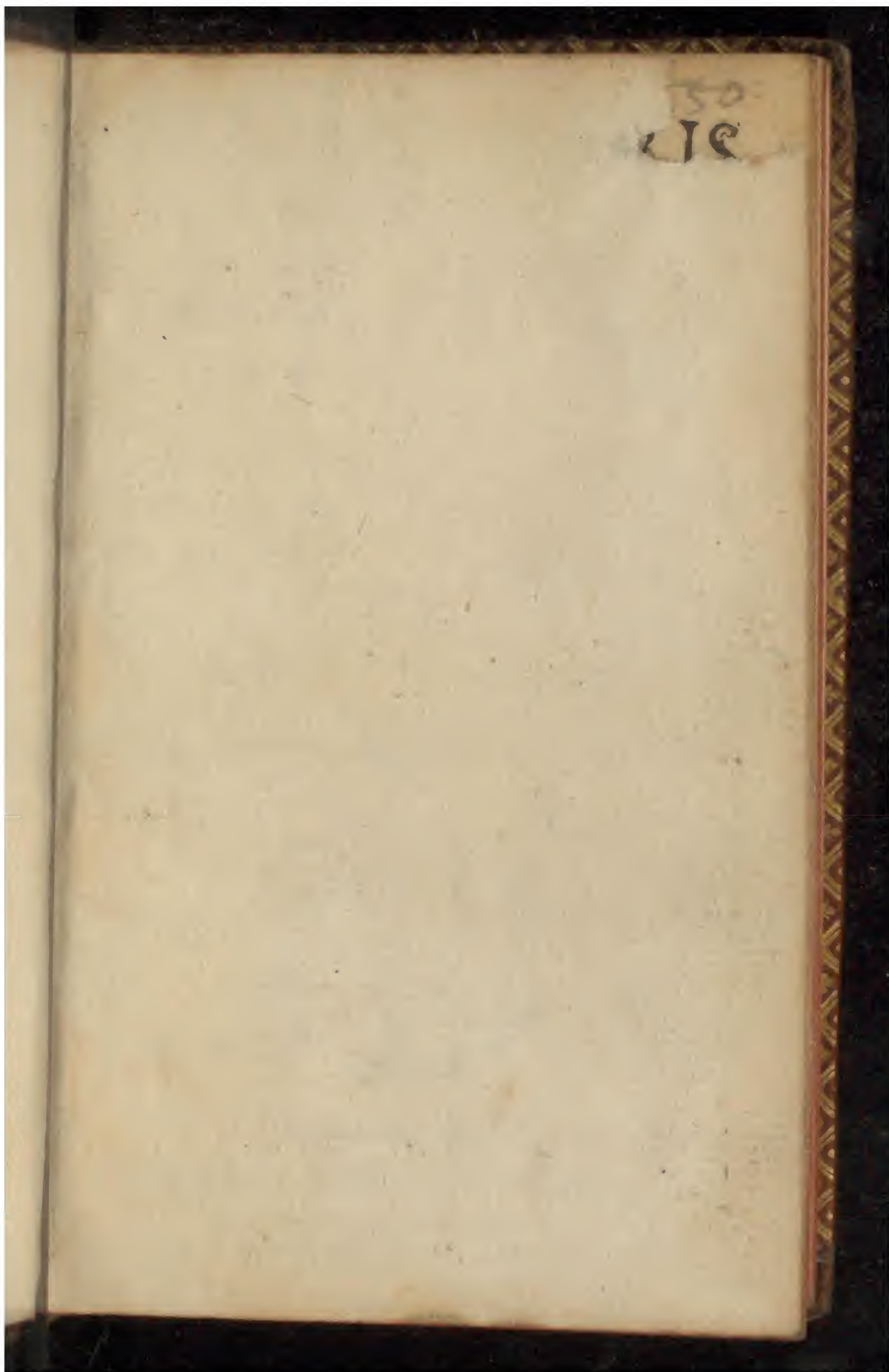

1516.

IVLII CÆSARIS BARICELLI,

à Sancto Marco,

Doctoris Medici, & Philosophi,

HORTVLVS GENIALIS.

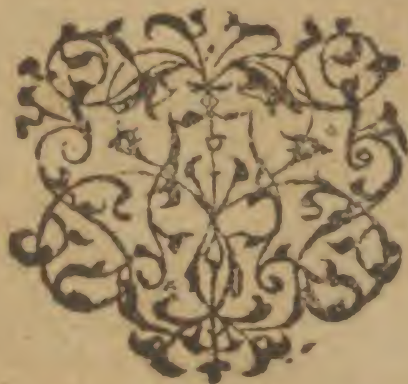
Siue

ARCANORVM VALDE ADMIrabilium tam in arte Medica quàm reliqua Philosophia,

COMPENDIVM,

CVRIOSIS NATVRAE SCRVTAtoribus lectu tam vtile quàm iucundum.

Ex ipsius Auctoris præcipuè OBSERVATIONIBVS concinnatum.

COLONIAE,
Excudebat Marthæus Smitz.

ANNO M. DC. XX.

GENEROSO ET STRENVO VIRO

SEBASTIANO ab Hatzfeld in Crodorff/ Domino in Wiltenburg & Schönstein / Reuerendissimo Archiepiscopo & Principi Electori Moguntinensi à Consiliis, &c.

Domino & Mæcenati suo in primis colendo.

MAgnam esse non tantum in iis, quæ à cœlestium corporum vi ac motu dependent, sed etiam in iis quæ in hac ipsa quam colimus terra quotidie fieri videmus, Naturæ obscuritatem, ipsa (vt quid

enim alia allegem testimonia?) testatur experientia. Quamuis autem plurima, quæ pæne miraculorum instar haberi possint, ipso quotidiano vsu & cõsuetudine ita exoleuerint, vt nihili fere æstimentur: complura tamen sunt ita abstrusa atque abscondita, vt nulla etiam doctissimorum ingeniorũ acrimonia inuestigari possint. Nihilominus semper laudata fuit eorum industria, qui in his ipsis quoque perscrutandis desudarunt, quod vt in sagittæ iactu vix quisquam ipsius scopi vmbilicum attingit, minus tamen aberrasse censetur, qui proxime accesserit; ita hic quoque si non proximas, saltim cohærentes, vt ita dicam, & verisimiles caussas attingere satis sit.

Hoc quidem exercitationum tam vtili quàm iucundo genere quamplurimi hactenus, & sese & alios oblectarunt: inter quos quum nuper eius generis

*neris ſcriptum à doctiſsimo viro ela-
boratũ, ex Italia vſque allatum & ab
eiuſmodi rerum peritis mihi cõmen-
datum accepiſſem: eorumdem hortatu
prelo eum ſubiicere, ac Va. Generoſita-
tis nomini conſecrare volui. eam potiſ
ſimum ob cauſſam, quod Generoſitatẽ
Vam. quum omnis eruditionis, tum
inprimis eius, quæ ſupra vulgus eſt,
ſtudioſum iam olim animaduertiſſem;
tum etiam, vt eiuſdem Va. Generoſi-
tatis beneuolentiam in me & merita
non quidem hac ratione expungerẽ,
ſed tamen agnoſcerem ac publice fate-
rer: ſicque veterem meum cultum at-
que obſeruantiam adhuc ſupereſſe ac
vigere hoc qualicunq; munuſculo te-
ſtarer. Quod ergo ſupereſt qua par eſt
obſeruantia ac demiſsione rogo hunc
vt meum conatum, ex illo, quem dixi,
animo profectum, Va. Generoſitas bo-
nam in partem accipiat, meq; ac meos,*

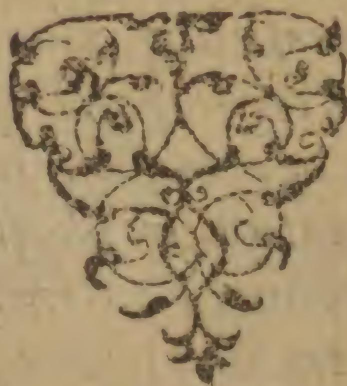
 vt

vt ante, ita porro quoque clientum ſuorum numero adſcriptos habere dignetur. Coloniæ Calend. Septemb. 1619.

Vᵃᵉ Generoſitatis

obſeruantiſsimus
cliens,

Matthæus Smitz ciuis
& bibliopola Colo-
nienſis.

AD LECTOREM.

EN amice Lector, quæ fortè inter placidiora studia Miscellanea exarauimus, ad præsens sub Hortuli genialis nomine in publicum, & in tui gratiam potissimum emittuntur. Libuit hunc alterum ingenij nostri partum typis committere, vt posteris nostram beneuolentiam, & tui iuuandi declararemus desiderium. Tu igitur labores nostros, qualescumque sint, hilari fronte accipito, & si quid inter scribendum, aut excudendum errati irrepserit, benignè corrigas. Vale & hoc Hortulo nostro geniali fausto sidere fruere.

IVLII CÆSARIS BARICELLI à SANCTO MARCO, Doctoris Medici, & Philosophi, Hortulus Genialis.

De Medicinæ præstantia.

Edicina de cœlo demissa est: ita Mercurius Trismegistus apud Aegyptios sapientissimus scriptum reliquit. Hãc profecto ad fluxilis naturæ nostræ remedium Deus altissimus hominibus concessit; vt sanitatem conseruare, & perditam recuperare commodè valeamus. Ipsa autem à vitæ constituto termino, & à morte nequaquam viuentia omnino liberare; sed corpora à corruptione, & festina dissolutione præseruare potius iudicatur.

Amazones cur mammas dextras resecauerint.

AMazones illæ, tantum à scriptoribus celebratæ, propterea sibi mãmas dextras resecari curabant, vt magis

armis gerendis aptæ fierent; vel potius ne manuum, & brachiorum impedire-tur motus. Mihi autem Galeni opinio 7. Aphor. 43. ex sententia Hippoc. admodum placet; qui has mulieres id fecisse asseruit, vt manus dextra robustior euaderet. Hoc autem à ratione alienum minime est, quippe nutrimentum, quod in mammam dextram à natura distribui debebat, totum in manum, & brachium immittebatur. Strab. lib. 11.

Olearum sterilitatis præsagium.

VErgiliarum occultatio, & emersio Sucularum tempestuosi sideris, si pluuiosam tempestatē mouerit, & vitis, & olei germinationē suffocabit. Ex hac causa Democritus olei præuisa caritate, magna vilitate oliuas in toto eo tractu coemit, mirantibus, qui paupertatem, doctrinam, & quietem homini oblectamento esse sciebant: at vt apparuit causa, & ingens diuitiarum accessio, restituit mercedem, contentus se ita probasse, opes sibi in promptu esse cum vellet. Ex Fran. Iunctino in Sphæra.

Nili fluminis proprietas.

Quædam aquæ reperiuntur, quæ fæcunditatem proprietate quadam inducere celebrantur: ita est aqua Nili, quæ sua vi nitrosa, vt voluit Seneca 3. Natur. quæst. natura. sæpè vteros perpetua sterilitate occlusos aperuit, & conceptum fecit: Vnde mulieres in AEgypto, vt scripsit Aristot. quinos, & quaternos frequenrer fœtus edunt; ratio non alteri tribuitur, quàm Nili aquæ, quæ illis in potu familiarissima est.

De Mundi creatione.

IN qua Anni parte Mūdus à Deo creatus fuisset, discordes inter se scriptores sunt, vt Hebræi, Ismaelitæ, Chaldæi, Arabes, Aegyptij, Græci, & Latini. Multi enim in Aestate, nonnulli in vere, alij verò in Autumno conditum fuisse contendunt. Moyses fuisse in Autumno assererere videtur, cum in Genesi dicat, *Germinet terra herbam virentem, & facientem emen, & lignum pomiferū faciens fructum iuxta*

iuxta genus suum. Ex Aegyptijs nonnulli A estate creatum asserunt. Inter Latinos Cardinalis Aliacensis vere nouo conditum voluit. Insuper variant, quia Planetas aliquot asserunt in mundi principio fuisse creatos in suis domibus: Solem scilicet in Leone, Lunam in Cancro, Martẽ in Scorpione, Saturnum in Capricorno, Venerem in Libra, Mercurium in Virgine, Iouem in Sagittario. Alij, Planetas volunt, in suis altitudinibus, præter Mercuriũ, omnes fuisse collocatos. Quæ autem opinio sit verior, D. Thomas 4. *sent. dist.* 2. *artic.* 8. videndus est.

Murium sagacitas.

MVres ex õnibus animalibus quodãmodo futurorum præscij esse cognoscuntur. Cum enim domus aliqua consenuit, & ruinam aliquam iam comminatur, primi sentiunt; & relictis suis cauernis, pristinisq́ue habitationibus, domum relinquunt, properè fugientes, aliudq́ue domiciliũ quærunt. Aelianus *de var. hist. lib.* 1. & Leuinius Lemnius *de secr. nat.*

Pluuiosæ tempestatis Prognostica.

VErgiliarum occasus matutinus, si nubilo Cœlo accidat, hyemé pluuiosam denunciat, si sereno Cœlo, asperam. Sic Veneris, aut Martis per Pleiades transitus aliquot diebus pluuiosam ciet tempestatem. Saturnus insuper cum corpore, aut radijs ad Acturum accedit, idem minatur. *Ex Plinio, & Obseruat. Stadij.*

Agricolæ non semel tempestates, & serenitates prædicunt.

MVltos profectò cognoui pastòres, & plerosque agricolas, qui in prædicẽdis serenitatibus, & tẽpestatib. magnæ mihi erant admirationi, quare tanquam curiosus sciscitabar, qua via, & ordine hęc scirent? ratus forsan simplices, & idiotas non posse tanta certitudine futura prænoscere; nisi vel Dei munere, vel Dæmonis actu id fieret. Ex renelatu diuersas stellarum constellationes ab ijs experientia cognitas, noctu, animaduerti: quarũ obseruatione vera prę-

dicunt

dicunt. Experti enim ſunt Pleiades in Autumno, quæ in principio noctis oriuntur cum Marte, vel Venere mouere tempeſtatem. Arcturum non ſine grandine emergere. Hædorum ortum & occaſum tempeſtatem pluuioſam in regionibus noſtris prænunciare; & alia, quæ in promptu tales habent, licet alijs nominibus hæc ſidera nominent. Quare mirum non eſt, priores ſtellarum perſcrutatores circa earum prædictiones multa nobis reliquiſſe, cum id ſapientia, & obſeruatione perfecerint, quod iam idiotæ ſine magiſtro facere valent.

Valerianæ mira vis cõtra epilepſiam.

VAleriana ſylueſtris, quę ſpontè naſcitur, præter innumeras, quæ ab auctoribus ei tribuuntur virtutes, hanc iã diù, in multis, atque in ſe ipſo Fabius Columna *in hiſtor. plant.* expertam aperuit, vt ſemel, vel bis radicis pulueris cochlearij dimidium cum vino, aqua, lacte, aut alio quouis decẽti ſucco & pro ęgroti cõmoditate, & ætate ſumptũ, epilep-

ſia correptos liberet. Extirpatur antequam caulem edat, & pueris exhibetur, & prȩſertim infantibus, qui morbo hoc facilè laborant. Retulit auctor ſe multis puerulis lac propinaſſe; multiſq; amicis dono dediſſe: qui deinde diuino prius numine glorificato, puluere huius plantæ illis reſtitutã ſanitatem affirmarunt.

Transformationes hominum in beſtias non eſſe reales.

QVædã monſtruoſæ hominũ tranſformationes in beſtias à multis auctoribus ſcribuntur; & inter alias, de illa Maga famoſiſſima Circe, quæ ſocios Vlyſsis in beſtias fertur mutaſſe: de Arcadibus, qui forte ducti tranſnatabant quoddam ſtagnum atq; ibi conuertebãtur in Lupos: de Diomedis ſocijs, qui in volucres conuerſi ſunt, plurima adducunt. Hoc non fabuloſo mendacio, ſed hiſtorica affirmatione multi confirmãt, vt *in ſpec. natur lib.* 31. *c.* 122. Vincentius Beluacenſis retulit. Aſſerunt enim (vt ait Solinus) vel magicis cantibus, vel herbarum

barum veneficio in feras corpora transformari. Dicunt in experimento Neuros populos Aestatis tempore in lupos mutari, deinde spatio, quod his attributum est exacto, in pristinam faciem reuerti. An autem huiusmodi trãsformatio realis sit vel illusiuè facta à Dęmone, D. August. *lib.* 18. *de ciuit. Dei* ita nodum enucleauit: Quod transformationes hominum in bruta animalia, quæ dicuntur arte Dæmonum factę, non fuerint secundum veritatem; sed solum secundum apparentiam. Quippe opus hoc tantum Dei est; vt in Concil. sacro Ancyrano sancitum est.

Dæmonis astutia apud Indos.

HErba, quam Tabacchum appellamus, apud Occidentales Indos in magno erat pretio. Cum enim inter hos de re graui agebatur, ad Sacerdotem illico accedebãt, cui totũ negotiũ exponebãt. Sacerdos autẽ corã illis frondẽ, vel surculum Tabacchi sumebat, qua carbonibus iniecta, fumum per os, & nares excipiebat, & instar mortui in terrã cade

bat. Paulo post consumptis fumi viribus in cerebro, responsa, sed ambigua, prout Dæmones per illusiones, & simulachra suggesserant, populo dabat; quæ tanquam religiosa, & verissima cuncti recipiebant. Ita profectò hominum inimicus Gentiles decipere consueuerat. *Monardes de rebus Indicis.*

Quid Picus de scientiarum varietate sentiret.

CVm quodam die Ioannes Picus Mirandula de scientiarum varietate dissereret, in Hebręorũ, inquit, Philosophia, omnia sunt veluti quodam numine sacra, & in maiestate veritatis abdita ceu prodigia quædam, & arcana mysteria. In Græcorum verò disciplinis, ingenium, acumen, & omnigena eruditio apparet, vt nulla vnquam gens fuerit, quæ dicendi copia, & ingenij elegantia cum illis possit conferri. In Romana verò Academia, ea ferè omnia, quæ ad ciuitatẽ, & vitæ mores pertinent, & grauiter, & copiosè sunt explicata, ac magni-
ficè

ficè dicta. Sic vt grauitas maximè Romanis, & imperij maiestas, Gręcis ingenium, & acumen; Hebræis doctrina secretior, & quasi diuinitas ascribi posſit, *Crinitus de honest. discipl. lib. 5.*

Subditos, Principis vitam vtplurimum imitari

PRincipis vitam subditi maximopere imitantur. Hinc factum est, vt ex Philosophica vita Marci Imperatoris, magnum virorum doctorum prouentū ætas illa tulerit. Solent enim plerumque homines vitam Principis æmulari, iuxta illud Platonis à Tullio in epist. ad Lētulum repetitū: *Quales sunt in Republica Principes, tales solere esse ciues.* Quapropter ex bonitate Principis Marci, plurimi se philosophari finxerunt, vt ab eo ditarētur. *Ex Herodiano, & Xiphilino.*

Rutam & allium serpentibus aduersari.

RVtæ odor, allijq; serpentibus maximè est aduersus, propterea ex te-

ſtimonio Ariſtotelis 9. *de. hiſtor. animal. c.* 6. habemus muſtelam, cum dimicatura eſt cum ſerpentibus, rutam comedere. Hac etiam ratione ducti Perſæ(auctore Simone Sethi) coquinas allijs replebãt, vt ipſas à ſerpentiũ contagio tuerentur.

Animalia oriri, & viuere poſſe in igne compertum eſt.

MAgna admiratione dignum eſt illud, quod ab Ariſt. 5. *de hiſtor. animal* . c. 19. adducitur; animalia ſcilicet oriri, & viuere in igne, cum elementum hoc omnia comburat: & nullatenus putreſcat. In Cypro, inquit, inſula ærarijs fornacibus, vbi Calcites lapis ingeſtus compluribus diebus crematur, beſtiolæ in medio igne naſcuntur pennatæ, paulo muſcis grandibus maiores, quæ per ignẽ ſaliant, & ambulent. Equidem ſi à tanto viro hoc non aperiretur; vix credere homines auderent, cum totum rationi aduerſetur; ſed hæc, & alia maiora à potentiſſima natura fieri poſſunt.

Lacus Aſphaltitis mirabilis natura.

COmmemoratione dignum puto Aſphaltitis lacus naturam exponere. Salſus ille quidem, ac ſterilis eſt, ſed tanta leuitate, vt etiam, quæ grauiſſima ſunt, in eum iacta fluitent: nec quiſquam demergi in profundum ne de induſtria quidem facilè poſſit. Denique Veſpaſianus, qui eius viſendi cauſa illuc acceſſerat, iuſſit quoſdam natandi inſcios, vinctis poſt terga manibus, in altum deijci, & euenit omnibus, vt tanquam vi ſpiritus ſurſum repulſi, deſuper fluitarent. *Ioſephus lib. 5. de bello Iudaic. c. 9.*

Piſces marinos ſalubriores, & ſapidiores eſſe fluminum piſcibus.

PIſces, qui in mari naſcuntur, tum ſapidiores, tum ſalubriores ſunt ijs, qui in fluminibus, ſtagnis, lacubus, aut riuulis viuunt. Salſedo enim duriorem facit carnem, & ſubtilioris ſubſtantiæ. Contra in piſcibus, qui ſunt in fluminibus, & perinde eorũ caro excrementitia

eſt,

eſt muccoſa, & inſuauis. Vnde apud Columellam extat lepidum dictũ. Philippus cum ad Numidam hoſpitem deuenifſet, & ſibi è vicino flumine lupũ ſorſumo ſum appoſitũ deguſtaſſet, exſpuiſſetque dixit: Peream ni piſcem putauerim! vſque, adeo à Tyberino, vel marino differre putauit, vt illum piſcis nomine indignum iudicauerit.

Mulieris cinni fugant ſerpentes, & in vermes mutantur.

Mulierum capilli, quibus tantopere gaudent, & pro quorum ſtructura in exornandis multum conſumunt temporis, cremati, ſerpentes abigere viſi sũt: ſin autem in aquam inijciantur, in vermes non diù retenti commutantur.

Plurimos homines æquè per tenebras, ac per lucem vidiſſe.

REum natura opulentiſsima admirandam ſæpiſsimè hominibus viſus aciem, oculoſque ſplendentes prꝺſtitit; vt multi felium more noctu vagari liberè potuerint. Legitur de Alexandro

per

per tenebras æquè, ac per lucem vidiſſe; viſum adeo acerrimum habuit Galenus, quod in ſomnis, patefactis repentè palpebris, magnam ante oculos lucem videbat, vt ipſe de ſe fidem facit *lib. 7. Hippocr. & Platon. plac. c. 4.* At mirabilior erat Tiberij Cęſaris proprietas; qui in tenebris exactè videbat; de qua re adeo admiratur Tranquillus, vt id pro miraculo ſcribat.

Cibus ſapidiſſimus quomodo apparetur.

QVi ſapidiſsimum cibum habere deſiderat, Gallinaceos pullos, qui lacte & panis micis ſaginati ſint, in menſa procuret, ij profecto præſtantiſsimum ſaporem exhibent, mireque cum palato ineunt gratiam. Anſer etiam carycis nutritus, tum ad medicinam, tum ad gulæ ſaporem eſt optimus, & prçſertim iecur. Vnde non mirum ſi in Inſula Hiſpaniola apud Indos, porci harundinibus zacchari ſaginati, tantæ ſapiditatis, & bonitatis ſint, vt febricitantibus etiam exhibeantur.

Gigan-

Gigantes in orbe quando fuerint?

GIgantum ſoboles paulo ante Diluuium apparuit, patet hoc *in Geneſi* c.6. quando ingreſſi ſunt fil jDei ad filias hominum: poſt autem Diluuium aliqui fuerunt gigantes, qui tamen non multo tempore durauerunt. Bonitas enim naturæ (vt inquit Abulenſis *c.* 3. *Deuteronomij*) in cibis, & aſpectu cœli ad terram habitatam ſemen humanum in tanta virtute continebat, vt tanti roboris, & ſtaturæ homines ætas illa produceret; Poſtea paulatim deficiente natura, tanquam ad ſenium mũdus iſte declinauit, & humana corpora cum viribus minorata ſunt.

Ad facies mulierũ rugatas ſelectum præſidium.

IN gratiam rugatarum mulierum, & quæ maculas in viſu ſortitæ fuerint, quo ſenium, turpitudinemque faciei abſcondere valeant, optimum adducamus præſidium. Alumen tritum, & cum recentis oui albumine agitatum, ſi deinde

de ferbuerit in olla,&ſpatula ligno cõtinuo mouebitur,in vnguenti ſpiſſitudinem tranſit. Hoc ſi biduo, vel triduo facies mane & veſperi collinitur, non modò emaculari &erugari,verum ſumme pulchram & gratam eam reddi animaduertent.

Maxima eſt ſolis excellentia, & in hæc inferiora influxus.

IAm maximè Homerus Solis naturã, & excellentiam admirabatur, vt illũ Deorũ patrẽ,hominũq; vocauerit. Ipſe enim omniũ aſtrorũ Rex eſt,& tempora cuncta moderatur: annos,menſes, & dies diſtinguit, & efficit; nos ſua luce lætificamur, & eius calore ſanamur. Ipſe virentes herbas, & terræ naſcentia germinare facit, & flores redolere. Ipſe fruges producit, fructus maturat, aerem purificat, lucem affert, tenebraſque repellit, elementa tranſmutat, animalia gignit, gemmaſque pretioſas cum admirandis viribus ex terræ viſceribus mira virtute enitere facit. Hominum Ipſe, cum homine

minegenerat, & tandem quicquid in terra oritur, & occidit, corrumpitur & generatur, in eius poteſtate eſt: ſic ait Ariſtot.2.*de gener.& corrupt.* quod propter acceſsũ, & receſſum Solis in circulo obliquo, fiunt generationes, & corruptiones. Hæc, & alia tali ſideri Creator omnium largitus eſt.

Falſiſsimum eſt Salamandram in igne viuere poſſe.

AB Ariſtotele, & Aeliano, Salamandram non modò in igne viuere, verum etiam illum extinguere proditũ eſt. His ſuffragatur Plinius *lib.* 10. c. 67. qui tantum aſſeruit Salamandræ rigorẽ eſſe, vt ignẽ glaciei ad inſtar extinguat. Hi autem famigeratiſſimi viri dormitare videntur, cum omnia & comburi, & conſumi ab igne poſſe iudicentur. Falſum ergo axioma eſt; breuique ſpatio animal illud, antequã comburatur, licet rigidiſſimũ foret, in igne viuere veriſimile eſt. Totũ hoc experientia innotuit. Narrat enim Matthiolus *in lib.2.c.56.Dioſcridis* in agro Tridentino, Veris, & Autumni

tumni tempore, maximam Salamandrarum copiam reperiri, ſe autem, vt experimentum caperet eius, quod de Salamandra vulgo fertur, plurimas in ignẽ conieciſſe, ſed eas prorſus exarſiſſe, breuique penitus eſſe conſumptas.

Sabbatici fluuij admirãda proprietas.

INter Arcas, & Raphandas ciuitates (teſtimonio Ioſephi. 7. *de bel. Iudaico*) regni Agrippę, Sabbaticus fluuius reperitur, ita à ſeptimo die, quem Iudæi religiosè colunt, appellatus. Hic copioſus fluit, nec meatu ſegnis eſt, mirabilemq́; naturam obtinuit, ſiquidem interpoſitis ſex diebus à fonte ſuo deficit, nudumq; & ſiccum alueum relinquit. Quod autẽ mirabilius eſt, nulla mutatione facta ſeptimo die ſimilis exoritur, talemq́ue continuo ordinem obſeruare pro certo ab omnibus cognitum eſt.

Quam ſit exitioſum pro lactandis infantibus vitioſas eligere nutrices.

NVtrices pro lactãdis puerulis malis moribus imbutas, vitioſas, in-

eptas, crudeles vel ſuperbas reijciendas existimo: mites autem, benè moratas, ſine vitio, & prudentes eligendas. Pueri enim ex ijs educati ob acceptum nutrimentum à parentum natura recedunt, & ad nutricis vitia, vel prudentiam aliquã inclinationem habent. Inde legitur Neronem crudeliſſimum à ſuis progenitoribus longè degeneraſſe (quamuis prauã inclinationem vincere potuiſſet) ij enim benigniſſimi fuerant: ipſe autem à crudeliſſima nutrice lactatus, & connutritus, propriam matrem interfecit.

Menſtrualis ſanguinis mulierum immanitas.

MAximum contagium in mulieris ſanguine menſtruo Plinius ineſſe credidit. Refert enim nouellas vites eius pernecari contactu, rutam, & hederam illico mori, apes tactis aluearijs fugere, lina nigreſcere, aciem in cultris tonſorum hebetari, æs graue virus & æruginem contrahere: equas, ſi ſint grauidæ, tactas abortire, multaque alia pernicioſa mala ex illius contactu fieri tradidit.
Sed

Sed longe à veritate distat hic auctor: cuiuslibet enim mulieris sanguinē menstruum virulentum esse falsissimum est, quippe in sana muliere, non differt sanguis à sanguine vitiumque illius in quantitate tantum persistit, vt benè Capiuacceus in sua Praxi recensuit, secus est in morbosa muliere, ex menstruali enim istius sanguine nō modo pericula, quæ à Plinio adducuntur, eueniunt, verum etiam alia. Equidem canes epoto menstruo in rabiem vertuntur. Homines in hecticā, & phthisim, si à veneficis, eis in potu tribuitur, deueniunt: Oleæ contactæ sterilescunt. Alia etiam ex illius virulentia contingunt, quæ reticere melius est.

Frigidum potum post pharmacum assumptum magnæ vtilitatis assuetis fuisse.

AEgrotabat olim in Sicilia Prorex Ioannes à Vega: sumptoque Pharmaco segniter purgationem habebat. Medicus familiaris, vt aluum irritaret, iuris pulli sine sale paratū cyathum co-

ram Principe habebat; illumque nauseantem, & tale brodium abhorrentem, vt ebiberet exorabat. Superueniens autem Philippus Ingrafsia, iuris vice, libram aquæ frigidæ cum vncia zuccari mediocris albedinis propinauit. Erat enim ille frigidæ potioni assuetus, atque iecore percalidus. At frigida epota, destructa est confestim nausea sedatisque nonnullis in ore ventriculi morsibus, talem è vestigio purgationẽ feliciter perfecit, vt gratias referre Ingrassiæ pro tali frigidæ potione, cupiens, argenteum illud vas, in quo reposita frigida fuerat, pretij aureorum nummorum quinquaginta, gratissimo animo donauerit. *Ingraß. de frig. pot. post medic.*

Verrucas cuiusdam animalculi liquore persanari.

REferam quod mihi in Apuliæ quodam loco, circa verrucas successit. Expetebat à me quidã nobilis, qui manus à verrucis nimis deturbatas habebat aliquod pro illis abigendis præsidium. Ego coram nonnullis multa, quæ aliàs veris-

verissima esse comprobaueram, illi consulebam. Inter hos rusticus quidam inopinăter, se electissimum habere remediũ pro ijs penitus dirimendis non rogatus fassus est. Sciscitor quale sit, animal culum esse dixit: ad experimentum venimus, ægro consentiente. Rusticus animalculum inuenit. Hoc in floribus Eringij, & Cichoreæ æstiuo tempore moratur, est coloris calasini, cum maculis rubeis, & quodammodo assimilatur proportione corporis cantharidi, licet paruulum sit. Acceperat aliquot rusticus, & singula in singulis verrucis digitis exprexit: exibat liquor quidam, manus intumuit, & doluit, sed cum moderantia: intra tres dies detumuit, & sana facta est, nec verrucę amplius visę sunt.

Tauri sanguinem inter lethalia venena connumerari.

INter atrocissima, & suffocantia venena Tauri sanguinem recenter epotum connumeramus: congelatur enim in ventriculo, respirationemque impediens, hominem suffocat. Themistocles

Atheniensis tanti veneni tentauit experimentum. Hic enim ciuium inuidia à Patria relegatus, ad Artaxerxem confugit, à quo diues factus est. Dum autem in patriam in gratiam Artaxerxis pugnare cogeretur, in Dianæ tẽplo, hausto Tauri sanguine, vitam cum morte commutauit. *Ex Plutarcho.*

Quo artificio durissima saxa frangere valeamus.

MAris saxa non alia re frangenda, quam larido accenso retulit Olaus. Hoc equidem rationi consentaneum esse ducimus, cum pingue humidum, salique commistum illud sit, ob id enim flamma potens & acris est diùque manet. Annibal verò dum Alpium rupes, ingressurus Italiam, comminuere optaret, saxa potentissimo igne concalefacta, acerrimo aceto humectabat; ita enim emolliebãtur, & in frusta cædebãtur, fractioniq; facilior erat locus. *ex Tito Liuio.*

De lapidis Asbesti mirabili virtute.

Asbestos lapis, quẽ Arabia, & Arcadia produ-

producit, si verus & probus fuerit, semel accensus perpetuam flammam retinere videtur. Ex hoc Gentiles templorũ candelabra conficere solebant, clarè animaduertentes fortissimam flammam & inextinguibilem elucere, quę nec ab imbribus, nec tempestatibus extinguebatur. D. Augustinus *lib. 21. de Ciuit. Dei*, Athenis Veneris Phanum fuisse refert, in quo de dicto lapide lucernæ constructæ fuerant, quæ aliqua intemperie extingui minimè poterant.

Aegypti Reges opera magnifica, & admiranda antiquitus construxisse.

OPera ab Aegypti Regibus constructa omni admiratione digna semper existimaui. Hi porrò Labyrinthorum, Pyramidumque primi fuerunt auctores, & Mausolea sepulchra, & Obeliscos erexerunt. Ferunt admisso facinore, Pheronem Regem è vestigio visum amisisse, decennioque cæcum fuisse. Vndecimo autem anno ab vrbe Buci, accepto Oraculo, quod visum reciperet, si oculos mulieris, quæ tantum

ſui viri amplexibus contenta fuiſſet, cæterorumque virorum expers, lotio abluiſſet. Hic ante omnia vxoris lotium tentauit, cum autem nihil cerneret infinitarum mulierum vrinam experiri voluit; viſuque recuperato, præter eam (vxorem enim eandem duxit) cuius lotio viſum accepit, omnes concremauit. Ab ea autem calamitate liberatus, cum alia in alijs templis donaria poſuit, omnia egregia ad memoriȩ diuturnitatem, tum maximè memorabilia, ac ſpectaculo digna in templo Solis gemina ſaxa, quos *obelos* vocant à figura veru cẽtenum cubitorum longitudinis, octonum latitudinis. *Polydor. Virg. ex Herod. lib.* 2.

Cacodæmonem mali nuncij præſagium aliquando attuliſſe.

MArcus Brutus cum exercitu ex Aſia diſceſſurus, nocte media & profunda dum ſplendidum erat lumen, & ſilentium vndique caſtra tenebat, multa ſecum memoria recolebat. Cum autem ad ſe venire aliquem præſentiret, intentus

intentus ad introitum aſpiciens, horrendam, & monſtruoſam corporis feri & terribilis ſibi aſſiſtere imaginem reſpexit. Quis (inquit) interrogans Brutus, hominum, aut Deorum es, quid tibi vis? quid ad nos veniſti? Murmurans ille, tuus ô Brute (dixit) malus genius ſum, in Philippis me videbis. Tum Brutus nihil perterritus, Videbo, reſpondit, cogitabundusque accubuit. Verum Caſsiana cognita clade deinde, cogitationeſque ſuas videns, & ſpes fallaces ſublapſas retro referri, in Philippis ſibi ipſi mortem conſciuit. *Ex Plutarcho.*

Olei, vini, ſegetumq́ ſterilitatis præſagia.

SIrij veſpertinus occaſus, ſi biduo anteuertat, vel ſequatur Plenilunium, ſegeti rubiginem, & floreſcentibus vredinem pronunciat. Procionis occaſus veſpertinus, ſi interlunio eueniat, florenti viti, & oleæ germinanti iniuriam ex vredine adfert. Aquilæ verſpertinus exortus, & Arcturi occaſus, in Pleniluniū

incidit, & olei & vini sterilitatem, vtroque tum florente denunciat. *Ex Iunctino.*

Aeris salubritatem ad vitæ productionem maximopere videmus conducere.

IN Hybernia quasdam Insulas, in quibus homines longissimæ vitæ sunt, reperiri compertum est, tanta est enim ibi aeris salubritas, vt vita humana longissime producatur. Cum autem ad maximam senectutem homines deueniunt, deficiente paulisper humido radicali, caloris naturalis opera, quia anima propter complexionis bonitatem recedere nequit, in corpore magni suscitantur dolores: Idcirco illius regionis homines post diuturnos labores, vitam abhorrẽtes, longè à propria regione se deportari procurant; præsertimque ad locum minus salubrem, vbi faciliter moriantur. *Abulensis in Genes. c.2. & Anania in Vniu. Fabrica.*

Lintea magnæ proprietatis apud Indos fieri.

Maximũ

MAximi valoris lintea ex Asbeſtino lino, & Amiantho lapide contexere Indiani ſolent. Hæc in ignem, proiecta flammam quidem concipiunt, detrimentum autem nullum recipiunt. Cum autem vſu commaculata Indi hæc lintea depurare coguntur, (ſpreto more noſtro) non aqua, non cinere, vel ſmegmate vtuntur; ſed in ignem proijciunt: certiſsimo experimento perdocti ab eo non cõſumi modò, ſed potius exempta ſplendeſcere, nihilque illis deperire. Tale Carolum V. Imperatorem nonnulli habuiſſe ferunt. *Mizaldus.*

Hominibus à graui valetudine oppreßis varias hominum figuras apparuiſſe, ſæpißime expertum eſt.

DIgnum ſpeculatione illud ſemper exiſtimaui, an ęgris, cum graui opprimuntur valetudine ex affecto cerebro, an actu Dæmonis figurę diuerſę appareant? Quippè nõ ſemel audiui, nonnullos Dæmones, alios verò fæminas

vidisse, vt inter cæteros Alexander ab Alexandro de se testatur. Cum (inquit) Romæ ægra valetudine oppressus essem iaceremque in lectulo, speciem mulieris eleganti forma mihi planè vigilanti apparuisse confiteor, quam cum inspicerem diù cogitabundus, & tacitus fui, reputans nunquid ego falsa imagine captus, aliter, atque res esset aspicerem, cumque meos sensus vigere, & figuram illam nusquam à me dilabi viderem, quæ nam illa esset interrogaui, quæ tum subridens & ea quæ acceperat verba respondens, quasi me planè derideret, cum diù me fuisset intuita discessit. Quomodo autem hæc fiant *in lib. 1. de vita hominis* diffuse enucleamus.

Hydropes lethales multoties ab occultis, abditisq; præsidiis disparuisse.

MVlti equidem morbi non à medicorum remedijs, sed à causis abditis curati sunt. Refert Schenkius *lib. 3. Obseruat. Medicinal.* Christophorum quendam in desperata hyeme, ab hydrope

drope Iethali hac via sanatum fuisse. Illi dormienti in Sole aprico lacertus viridis occurrit in laxatumque eius sinum irrepsit, & toto eo tempore, quo dormiit, per tumentem, nudatumque ventrem oberrauit. Post horam expergefactus lacertum in sinu subsultare animaduertit, quem veluti homini amicum & innoxium dimisit. Huic ab eo tempore hydropicus tumor omnis, citra alia remedia intra paucos dies subsedit, & disparuit. Qui casus mirabilis est: & non minori admiratione dignus, Bufonis syluestris, quam sit proprietas. Hoc enim animal si per ventrem scinditur, & super renes hidropici ligatur, aquositatem per vias vrinæ, quæ in Ascite superabundat, mirabiliter educit. Hoc VVierus expertus est. Nonnulli secreto remedio hydropicorum aquas Colubri aquatici lapide ventri applicato sensim absumunt. Insuper vituli marini pelle aquam corpori suffusam Hermolaus Barbarus tolli prodidit. Cæca igitur, & abdita via multos hoc morbo sanari comperimus.

Medeam à veneficiorum calumnia à Diogene fuisse vindicatam.

OMnes (vno excepto Diogene) memoriæ ſcriptores mandarunt, Medeam illam concelebratam magicis artibus, maximam dediſſe operam, ijſque latiſsime fuiſſe inſtructam. Hic n. apud Stobæum dicebat, Medeam ſapientem, non veneficam fuiſſe, quæ acceptis mollibus, & effœminatis hominum corporibus, confirmabat ipſa gymnaſijs, ac exercitationibus, & robuſta vigentiaque reddebat. Hinc, vt veriſimile eſt, fama emanauit, quod illa coquendo carnes, hominibus iuuentutem reſtitueret. Si enim ad ea, quæ de ipſa dicuntur, quod nocturnis horis coram Luna proſtrata maleficia ſuo nudato corpore pararet, reſpicimus, vt patet per Senecã in Tragœd. 7. Quod vero alia attinet de quibus ipſam accuſent, neſcio quomodo ab infamia eam liberare valeamus.

In Plenilunio vtplurimum furioſos vehementius inſanire

Luna

LVna dum Soli opponitur, vehementius furiosos insanire obseruamus: tunc enim ex superabundantium humorum copia cerebrum ad cranium vsque intumescit, eosque ad furiam ducit. Hac (vt reor) causa, furiosos Britanni luna quarta decima verberibus affligunt, considerantes scilicet sanguinem, & spiritum tunc temporis efferuescere. Verbera autem non sine ratione ad talium salutem conferre videntur; vt enim larga prosperitas ad insaniam homines ducere potens est: sic dolor, & calamitas prudentiam inducere consueuit: quod sapientiæ Princeps perbellè significauit dum dixit; afflictionem tribuere intellectum. *Bodinus in theat. nat.*

Anni computum, & mēsuram à quibusdam nationibus rudi ordine fuisse constructum.

ANni certus modus apud solos Aegyptios semper fuit, eorum enim Sacerdotes ab Abrahamo edocti, & verā anni mensurā, & Solis cursum cogno-

ſcere valuerunt. Apud alias nationes diſpari numero, parique errore annus notatus eſt: ſiquidem Arcades trium menſium annum faciebāt. Lauinij tredecim. Acananes ſex. Græci reliqui 314. diebus. Romulus annum decem menſibus, qui 304. diebus conficiebatur ordinauit. Hic à Martio incipiebat, eo quod Marti ſuo genitori credito, menſem hunc dicauerat. Numa poſt Romulum quinquaginta dies computo huic addidit, annumque conſtituit 354. diebus. At. C. Cæſar Aegyptios imitatus, ad curſum Solis, qui diebus 365. & quadrante conſtituitur, annum dirigere ſtuduit. Cēſorinus, & Suetonius.

Solatri maioris, & Serpentariæ minoris potentia contra paraſitos mirabilis eſt.

MIrabilis profectò Solatri maioris, ſiue herbæ *Bella donna* radicis potentia eſt: ſi enim contrita, & exiccata vnius ſcrupuli pondere per horas ſex vino infunditur, illudque facta colatura ieiuno homini potui datur, vt ille cibum

guſtare,

gustare nequeat, efficiet. Hoc parasitis idoneum est remedium, hi enim aperto ore, tanquã omnia deuoraturi, in mensa cõsident; sed hac via pœnas luent, quippè alios videbunt comedentes, ipsi tamen instar Tantali in mensa famescent. Vnde apud conuiuas ridiculi, & confusi apparebunt. Sanantur hi confestim aceto bibito. Idem facit radix Aron, siue minoris Serpentariæ in acetarijs recens contrita; qui enim gustauerit, apparebit suffocari cibumque relinquet. Sanatur hic allio comesto.

Ventorum ortum, occasumque terrestrem Echinum mira sagacitate hominibus præsagire.

TErrestris Echini, qui autumnali tẽpore in vineis, dumosisque spinis versari præcipuè consueuit, in ortu occasuque ventorum præsagiendo mira est sagacitas. Horum porrò latibula duobus constructa foraminibus, quorum alterum Boream, alterum verò Austrũ respiciat, constructa reperiuntur. Præsenti-

ſentientes autem Boream, Auſtrum, aliumve ventum ſufflaturum, longè ab eorum ortu, vnum vel alterum cauernæ meatum obturant; ventorum enim cognitio ijs innata eſt, vt ab ipſis ſe tueri valeant. Hoc ordine Venatores Echinorũ latibula, eorumque ſagacitatem conſiderantes, nulla ſtellarum obſeruatione habita, ſed ſolum ex cauernarum meatibus clauſis, vel apertis Ventorũ indaginem cõſequentur. *Ex Plutarcho in Dialog.*

Animi pudorem, timoremque humanorum corporum diuerſimodè faciem alterare.

Magna inter animi pudorem, & timorem, cum vtrumque ſit triſtitiæ ſoboles, videtur diſparitas: quippe in pudore homines facie rubeſcunt, timentes verò palleſcunt. Natura (vt inquit Macrobius 7. *Saturn.*) cum quid ei occurrit honeſto pudore dignum, imum petendo penetrat ſanguinem, quo commoto diffuſoque cutis tingitur, ruborq; naſcitur. Thelesius autẽ (vt ex Taſſone citatum

citatur) faciem in pudore, voluit affectũ recipere, & proinde erubescere. Hoc à ratione alienum haud est, siquidem volunt Philosophi naturam pudore tactã, sanguinem, instar velamenti ante se tendere. Experientia insuper hoc docet, erubescentes enim manum sibi ante faciem frequenter opponunt. At timentes pallescunt, quia natura cũ quid extrinsecè occurrens metuit, in profundum demergitur: ita & nos cum timemus, latebras quærimus, & loca occulta. Natura itaque descendens, vt lateat, sanguinem secum trahit, quo demerso dilutior cuti humor remanet, pallorque succedit.

Animalia ex putri genita materia, in mundi primordio minimè fuisse.

QVæ ex putri materia generantur, sex animalium genera communiter existunt. Quædam enim, vt bibiones, quæ sunt minutissima animalia, ex vini exhalationibus fiunt, vt papiliones, ex aqua. Quædã ex humorũ corruptio-

nibus.

nibus proueniunt: vt vermes in ſtercore, vel ciſternis. Quædam ex cadaueribus, vt apes ex iumentis: crabrones, ſiue muſcæ grandes, quæ volando ſonant. Scarabæi ſiue muſcæ virides ex equis, vel canibus mortuis: ſcorpius de caucri mortui carnibus: ſerpens de medulla ſpinæ humanæ. Quædam ex lignorum putredine, vt teredines, qui ſunt vermes intra ligna, quando non abſcinduntur tempore debito, exorti. Quædam ex fructuum corruptione, vt gurguliones ex fabis. Quædam ex herbarum corruptela, vt tineæ. Hęc autem in mundi principio immediatè à Deo creata fuiſſe, nulla ratio confiteri cogit, cum ipſa naturaliter ex corruptione procedant; poſt autem mundi exordium huiuſmodi ex corruptelis generationes eueniſſe veriſimile eſt; Deus tamen ſeminarias cauſas horum materijs indidit, ſine quibus oriri non potuiſſent. *Abulenſis in Geneſi c.2.*

De ſtygis Arcadiæ mortifera natura, & Alexandri morte.

Circa

Circa Nonacrin in Arcadia, fons quidã reperitur è petra exoriẽs, quę Styx ab incolis appellatur, tantæ mortiferæ naturę, vt summa celeritate corrũpat corpora. Equidem protinus hausta (Senecæ testimonio 3. *quæst. natur.*) induratur, instarque gypsi sub humore constringitur, & ligat viscera: Quia autem, nec odore, nec sapore notabilis est, sæpè fallit, nec ea epota, amplius remedio locus est. Ferunt non ære, non ferro, non testa aquã huiusmodi continere, nec aliter quam in equi vngula ferri posse. Huius veneni potu, magnum Alexandrum in Babylonia fuisse extinctum multi scriptores referunt, ille, accepto poculo à Thessalo medico, ob aquę feritatem in media potione repentè veluti telo confixus ingemuit; elatusque (vt ait Iustinus) è conuiuio semianimis, tanto dolore cruciatus est, vt ferrum in remedia posceret, & è tactu hominum velut vulnere indolesceret.

Achores tineasque capitis, ex bufonis oleo feliciter sanari.

Dum

DVm iuuenis in Alberone oppido prope Luceriam Apuliæ ſemel medicinam facerem, ibi quendam achoribus, tineiſque per multos annos turpiter affectum, cui varia fuerant applicata remedia, omnia tamen inutiliter, propter morbi reſiſtentiam repperi. Tandē noſtro conſilio hic electè ex pharmaco purgatus, ſolum linimento ex oleo in quo ad exactam coctionem Bufo ſiue Rana terreſtris ebullierat, optime curatus eſt, quippe ſimplici hoc remedio per paucos dies in capite vtens, ſanus, & capillatus factus eſt; durante autem linimento pili emortui, vulſellis à chirurgo extirpabantur.

De Cerui lachryma, eiuſque in ciendo ſudore potentia.

TAntæ creditur eſſe efficaciæ Cerui lachryma in ſudore ciendo, vt ſi grana quinque vel ſex potui dētur, totū corpus fere ſolui iudicemus. De hac loquens Abinzoar *lib.* 1. *tract.* 13. *c.* 6. ſe tria grana Azir filio Regij magiſtri equi

equitum in lacte, vel aqua cucurbitæ, vel rosatæ exhibuisse retulit, illumque à virulento ictero liberasse. Hæc autem in Ceruis ante centesimum annum (testimonio Scaligeri) nulla est, temporis autem processu generatur, & in iuglandis molem accrescit. Dicitur magnam habere ad venenum efficaciam, vt in Asia felicissimo successu sæpè experiuntur.

Vires infirmorum collapsas, odoribus resarciri posse.

INfirmorum deperditas vires non potionibus modò, verum atque odoribus restaurari posse obseruatum est. Aiunt enim Democritũ in dies aliquot, amicorum gratia pomi odore vitam sibi prorogasse. Hinc multi panem calidum vino odorifero immersum naribus admouent ægrorum, quem si temporibus, & costis cataplasmatis more imponimus, vtique vires egrigie restituimus. Conciliator Apponensis moribũdã vitã, ex croco, & castoreo cõtusis, vinoq; cõmistis producere se cõsueuisse

teſtatur, ſenibuſque eam compoſitionē exhibuiſſe, nullatenus olfactu magis quam potu profuiſſe. *Ferrerius lib. 2. Method.*

De olei Balnei mirifica in morbis præſtantia.

OLei Balneum, vt Herodotus antiquiſsimus medicus prodidit, qui à diuturnis affliguntur febribus, à laſsitudine, vel neruoſarum partium doloribus oppreſsis, conuulſis, & vrinæ, ſuppreſsis laudatiſsimum, ac ſalutare eſſe remedium experimur. Vidit huius præſidij experientiam Heurnius in quodã extenuato, ac ferè exhauſto, dum eſſet Patauij: illum enim validiſsima occupauerat conuulſio, at tepidi olei pleno vaſe immerſus, ac fotus, ſanus euaſit. *In lib. noſtro de Hydron. nat.*

Adam & ſuos contemporaneos, perfectiſsimam rerum naturalium habuiſſe cognitionem.

INter alias rationes, quas Abulenſis *in Geneſ. in c. 1.* de longiſsima vitæ primorum

morum parentum, qui annum ferè millesimum attingebant, retulit, hãc addux-it; quod Adam rerum naturalium perfe-ctam à Deo cognitionem habuit. Intel-lexit enim fructuum, herbarum, lapidũ, lignorum, animalium, mineraliumque virtutes, & doctrinam, quibus vita hu-mana diutius conseruari poterat; quæ omnia contemporaneos, (vt ipsi etiam vitam producerent longissimè) edocuit. Hæc autem cognitio, & ex diluuio, & gẽtium diuisione perdita est. Reperiun-tur tamen in præsentiarum multa mira-bilia, naturęque secretissima apud sapi-entes, à temporum iniuria forsitan vin-dicata; quæ aliquando homines videntes aut audientes, tanquam supernaturalia opera admirantur.

Rutam inter alexiteria medicamenta connumerari.

INter alexipharmaca præsidia, Rutam minimę conditionis haud esse perhi-bent, siquidem ieiuno stomacho come-sta multos à veneni virulentia liberasse

legitur. De hac Athenæus *in 3. Deipn.* loquens, Archelaum Ponti Regem ſuos populos veneno interimere conſueuiſſe ſcribit, illos autem à quibuſdam edoctos, ob id antequam è domibus egrederentur, quotidie Rutam edere ſolitos à Tyranni crudelitate ſe defendiſſe.

Sola ſuſpenſione, capitis cruciatus verbenam mitigare.

MIrabilis eſt Verbenæ proprietas in dolore capitis mitigando; ſiquidem à Petro Foreſto traditur hoc ſolo præſidio quendam fuiſſe perſanatum. Ille nullis remedijs, quamuis optimis curari potuerat, non venæ ſectione, non ſcrupis digerentibus, neque decoctis pilulis, cucurbitulis, nec alijs topicis auxilijs. Cum autem nulla iuuarent remedia, ad collum Verbena viridis appenſa eſt, & ſanus factus eſt, *lib. 9. obſer. 3.*

De Thapſiæ virtute in ſugillatis ſanandis, Neroniſque calliditate.

Nero

Nero Imperator in ſui Imperij exordio Thapſiam, eiuſque excellētiam magnificauit; Ille quidem dum noctu incederet incognitus, & in multos impetus faceret, nō ſemel facies ſugillata, cutiſq; liuida, piſtula; ab illis fuerat. Confeſtim hic, ex Thapſia, thure, & cera commiſta, linimento liuentem viſum collinibat, quo præſidio ante lucem à fęda ſugillatione liberabatur; dum autem die in populi conſpectu, faciem ſanam oſtenderet, facinoris ſui famam, & ignominiam occultabat. *Ex Durante in Herbario.*

Obſtetricibus animaduerſio.

IN fœminarum vmbilico præcidendo diligentia adhibenda eſt; quippe ſi nimium curtè vmbilicus religatur, ætatis progreſſu pariēdi conatum reſtringere, imminenti vitę periculo, poteſt. *Ex Matthia Cornace.*

De arboris ficus mirabili natura.

SI gallinaceas carnes, & teneriores, & coctu faciles habere deſideramus, in arbore ficus eas ſuſpendemus, ita

votum nostrum, procul dubio assequemur: credo forsitan ob acutum, & incisiuũ odorem, quem arbor spirat id causari; vel forsitan occulta cæcaque proprietate. At quod mirabilius in huius arboris natura est, Taurum indomitum, ferumque in eodem alligatum mansuescere tradunt. Nescio autem an naturali via propter odorem, an aliqua antipathia, quæ inter talia existat hoc eueniat. Audiui tamen à multis vtrumque experientia fuisse confirmatum.

Quomodo à vitriolo æris laminas extrahere valeamus.

INter chimicæ artis arcana, nõ est parui momenti illa cognitio, quomodo à vitriolo æris lamellę extrahantur, aperiam modum, qua facilitate id assequi valeamus. Bulliatur Romanum vitriolum in olla cũ aqua fontis: in eaque chalybis lamina per horæ quaternionem demergatur: extrahito demum chalybem, ipsum enim lamellis æris instar ruginis colligatum habebis, quę cultro raden-

radendæ sũt, vt alias chalybem immergere poſsis, nouaſque lamellas extrahere. ſiquidem tamdiù corradi poterunt, quouſq; Vitrioli portio in aqua fuerit. Arrigat aures ingenioſus, quia ex hoc minimo principio multa, pręcipuè in re medica, vtilia aſſequetur.

Oleum vitrioli, & ſulphuris contra lumbricos plurimum valere.

NIſi magnis experimentis præſtantiſsimum remedium ad puerorũ lumbricos comprobaſſem, haud auderem hic inter arcana ſelecta fore reponendum confiteri: quippe tanta eſt eius virtus, & potentia, vt mortuos ferè pueros è vermibus ad vitam trahat. Hac induſtria paratur. In libris ſingulis aquæ fontis olei ſulphuris, vel vitrioli chimicè extractorum, aliquot guttulæ addendæ ſunt, ita vt aqua acidula fiat, quæ pueris, natuque maioribus danda eſt diù noctuque ad placitum, eſt enim præſtãtiſsimæ virtutis.

De Carabæ mirabili virtute in vuulæ casum, Amygdalarumque tumores.

MArtinus Rulandus vir in chimicis celeberrimus in Amygdalarum inflãmatione, & tumore, vuulæque casu ex humoribus à capite fluentibus excitatis solâ Carabâ mirabilia parauit. Primo suffimẽtum cõsuebat, hoc modo exceptũ. Accipiebat Carabæ albiss. drach. 1. qua redacta in puluerem crasſiorem, & carbonibus imposita, fumus per infũdibulum, ore excipiebatur ab ægro mane, meridie, & vesperi, multa vtilitate. Accipiebat etiam fermenti veteris vnc. 1. quam more emplastri linteolo inducebat, asperſoque Carabæ albæ puluere vertici imponebat per diem, per noctem vero sequẽtem recens applicabat. Quibus paucis remedijs, & ex sola quasi Caraba, quam plurimos à faucium tumoribus, vuulæque casu, Amygdalarumque inflãmationibus oppressos persanauit. *Ex eius Curationibus.*

Spinæ

Spinæ infectoriæ Baccas ad Tenasmum ex salsa pituita expertissimum verumque ad illum existere remedium.

ESt mihi remedium pro Tenasmo adeo probatum, vt confitear hyeme quadam fortasse mille hominum, qui endemiali fere morbo hic lugebant persanasse quam citissime. Syrupum ex Baccis spinæ ceruinæ, siue infectoriæ Aromatario parari iusseram. Hæ in fine Octobris, cum bene maturuerint, colliguntur, expressoque succo cum melle, vel zuccaro ad formam syrupi ducitur: additurque in fine masticis, vel zinziberis, anisi, vel cinamomi ad drach. j. vel in maiori dosi, si libuerit. Datur hic syrup. ab vnc. j. vsque ad duas cum pauco vino dilutus, abstemijs datur cum aqua cinamomi: epoto, cibatur ęger, parce tamen, & ieiuno stomacho, præcipiturque ne dormiat. Equidem vna die sanatur ęger, soluitur enim aluus, absque molestia, & excretis serosis, viscidisq; humorib. solo hoc pręsidio integrè liberatur

Arietis linguam futurum in ouibus lanitium commonstrare.

MIrantur multi Virgilium in 3. Georg. libro in Arietibus monere, vt linguam pastores conspicere debeant, desinant autem admirari, caussam enim adducimus ex Plinio, qui propterea Arietum ora introspici à pastoribus voluit, quia cuius coloris ij linguam habuerint, tale in fœtibus generandis fore lanitium. Audiui à multis hoc verissimum reperiri. Ouis enim etiam cum vterum gerit, si linguam habuerit nigram nigrum pariet agnum, si albam album, & sic de aliis coloribus.

Ridiculum est quod fertur, Basiliscum à Galli ouo excludi.

NOn modo à plebeiis verum atq; à nonnullis studiosis, Basiliscum ab ouo galli veteris connasci perhibetur. Fingunt hi ex aliquorum scriptorũ testimonio, quos etiam ego perlegi à Gallo decrepito, qui septimum, aut nonum, vel ad summum decimum quar-

tum annum agat; ex putrefacto ſemine, aut humorum illuuie æſtiuo tempore, ouum conflari, ex quo ab eodem foto (vt à Gallinis alia fouentur oua) Baſiliſcus oriatur. Sed hoc animal nemo vidit, habitat enim (auctore Plinio) in Aphricæ ſolitudinibus: proinde hæc credere difficile eſt. Inſuper ſi hanc ſpeciem maſculinam poſſe fætare conceſſum eſſet, contingeret etiam in alijs, quod minimè obſeruamus. Mihi aliquot oua in experimentum à mulierculis allata ſunt, dicentibus Gallum peperiſſe: erãt oblonga, & in caudam ſerpentis quibuſdã nodulis terminabãtur: at hæc à Gallinis ex plurium ouorum minutorũ colligatura ſeu ſuperfætatione, non autem à Gallis fieri dixi.

Homines ex improuiſo Lupi aſpectu veluti mutos, & attonitos fieri.

VVlgatiſsimum illud eſt, homines ex improuiſo Lupi aſpectu adeo mutos & attonitos fieri, vt nec fari, nec vociferari valeant. A Lupi quadã pro-

prietate id fieri aſſerunt, contendentes Lupum, ſi prior obuium quempiam conſpexerit illico vocem adimere, eandemque illum luere pœnam, ſi ab homine prius videatur. At hæ nugæ ſunt. Siquidem ex terribili, improuiſoque Lupi aſpectu, homines terreri, timoreque concuti, veriſimile eſt: ex timore autem valido mēbra frigefieri ex raptu ad interiora ſpirituum, inde corporis, & artuum fieri impedimentū, vociſque priuationem mirum non eſt. Alij alia fingunt, mihi autem hęc omnia ad ſolum timorem, tanquam ad cauſam proportionatam reducere viſum eſt.

Multa facinora à Magis aniculis perpetrari poſſe.

RETULIT Leonardus Vairus lib. 1. de Faſcino multas hac noſtra tempeſtate exiſtere aniculas, quarum impuritate, non paucos effaſcinari pueros, illoſque non modo in grauiſsimum incidere diſcrimen, verum etiam acerbam ſæpiſſimè ſubire mortem. Pecudes inſuper partu, & lacte priuari, equoſque macreſcere

& emori; ſegetes abſque fructu colligi, arbores areſcere; ac denique omnia pesſum ire quandoque videri.

A Fuco vulnera illata, Muſcis contritis breui ſpatio perſanari.

CVm quadam die apud amicos aliquot cõmorarer, & læti in mẽſa de more varia confabularemur; ecce vnus ex ijs in ſuperiori labro à Fuco animali vulneratur, quo morſu ſtatim intumuit vulnus, cum maximo patientis dolore. Amici in riſum ſoli, patientis medelam minime procurabant. Ego quidem alias morſus hos curaſſe recordabar; quare confeſtim, vt nonnullas muſcas ſeruus meus caperet, iuſſi, quas contritas, dum ſuper morſũ impoſuiſset, breui dolor ſedatus eſt; tumorq; cũ maxima patientis lætitia, aliorũq, admiratione detumuit.

Qua facilitate vlcera formicantia & cacoëthica ſanari valeant.

QVidam amicus meus, cum in Hypochondrijs, vlcera formicãtia, prauaque, quæ à nonnullis vermes dicun-

tur, paſſus eſſet, ſauitatem, poſt multa à doctiſsimis medicis tētata remedia, acquirere non potuit: vlcera enim licet ſanari viderentur, renouationem tamen continuo recipiebant. Vltimò poſt annos, & menſes in empiricum chirurgum incidit, qui paucorum dierum ſpatio ita hominem perſanauit. Abluebat primo vlcera albo vino, tum ex patellis marinis puluerem, ſiue cinerem ex corticibus (exemptis interioribus) conſpergebat, vltimo herba marina vlcera cooperiebat; faſciaque premebat, ſemel in die hoc vſus remedio viginti dierum ſpatio æger conualuit. Procurauit arcanum amicus, & mihi fideliter communicauit.

Falſiſsimum eſt, quod fertur, Viperā in coitu maſculum occidere, ipſamque à ſuis catulis in partu necari.

A Grauiſsimis auctoribus affirmatur, Viperam in coitu (accepto ſemine) maſculi caput abſcindere (ille.n. in fœminæ os caput inſerit) & ſic eū occidere, ſed pœnam tāti facti illam luere

ſiqui-

ſiquidem Viperini catuli concepti, grã-
diores facti viſcera matris corrodunt, e-
amque occidunt. Sic voluit Plinius *lib.*
10. & Nicander *in Theriacis*, quare Vipe-
ram aiunt dici ab eo, quod vi pereat, aut
vi pariat. vtrumque autem falſiſsimum
eſſe, & experientia, & grauiſsimorum e-
tiam ſcriptorum auctoritate cognitum
eſt. Apollonius apud Philoſtratum Vi-
peram aliquando viſam fuiſſe catulos
ſuos, quos peperiſſet lambere, & expo-
lire aſſeruit. Bodinus *in nat. theatr. lib. 3.*
in Gallia, ad Clanum Pictauorũ flumen,
vbi Viperæ frequentiores ſunt, vtriuſq;
ſexus viperas lagenis vitreis incluſas fu-
iſſe retulit, illaſque peperiſſe, & conce-
piſſe vtroq; parente ſuperſtite. Matthi-
olus ex Obſeruatione Ferdinandi Im-
perati Neapol. Pharmacopolæ Viperam
parere catulos ſuos, & non occidi aſſe-
ruit, catuloſque non viſcera matris, ſed
membranas quibus includuntur diſrũ-
pere. Quare rectius ſentimus, ſi Viperã
non à vi parere, vel perire dicimus, ſed

quaſi.

quasi Viuiparam, quod non oua, vt cæteri serpentes, sed viuum animal pariat.

Traulos, balbos & semilingues fieri ob nimiam cerebri humiditatem, vt communis est sententia ab experientia alienum reperitur.

TRauli, & Balbi non ob cerebri humidam intemperiem fiunt, vt ferè omnes autumant; inueniuntur enim hi modo calidi, modo frigidi, modo humidi, vel ſicci, vt & reliqui, qui nec Trauli, nec Balbi sunt: imò & hi modo sputis abundant; modo ijs carent: quare non ob humiditatem nimiam cerebri huiusmodi Traulos & Balbos fieri, sed ob varietatem meatuum, in instrumentis, pertinentibus ad locutionem existentium, docuit experientia. Porrò Trauli, qui literam R. exprimere nequeunt, in media palati regione, vbi quartum est os superioris maxillæ, duo inueniuntur foramina, quæ nullo modo adeo aperta & obuia sũt, vt ijs, qui optime loquũtur. Balbis verò iuxta dentes maiora obseruamus

uamus

uamus foramina, per quæ stillans pituita, linguamque irrigans in parte illa anteriori, blesam locutionem facit; vnde blesi, & semilingues fiunt: quod si hæc non essent haud balbutarent, licet à capite copiosa descẽderet pituita, vt multis contingit, qui ex hac tamẽ balbi non fiunt. Quare sententia Hippocratis 2. Aphor. 32. malè verificatur, cum asserit, balbos ob frigidam, humidamque capitis intemperiem fluxu tentari: fluxio enim talis, & Balbis, & non Balbis succedit: concurrit tamen hæc fluxio, vt causa remota, qua aliquando cum proxima, dicitur affectum facere posse, si iuncta fuerit: sola autem facere nequit, vt malè Hippocrates, & alij opinati sunt.
Ex Sanctorio Sanctor. de vit. err. lib. 3.

Morbos perniciosos, vel mortem, vel affectus longitudinem inducere.

ANno qui fuit Iubilei 1600. in Nolana ciuitate, & in circum vicinis propè Neapolim perniciosissimi orti sunt morbi, vbi sectis aliquibus corpo-

ribus, eorum Ventriculus bilis copia, vitellinæ plenus inuentus eſt, eiuſque tunicæ, & inteſtina eodem colore pertincta viſa ſunt. Meatus qui ad fellis chiſtim protendit, ab humoribus craſſis, viſcoſis, & tenacibus obſtructus erat. Fellis veſica diſſecta, bilis flaua haud inuenta eſt; ſed eius vice atra, & inſtar atramenti nigerrima. Hepar quoad externam partem album erat, in interna autem nigrum, & atrum, veluti carbo accenſus, & extinctus. Languentes, in febrium initio, vomitu, & nauſea moleſtabantur. Eorum lotia craſſa ictérica, & ſubrubra ſemper erant. Omnes ferè erant icterici, & longo tempore, ſi qui euadebant, indigebant, vt ſanitatem acquirerent. *Ex Io. Bapt. Cauallario de Morbo Nolano, ſeu de morbo epidemiali*

Lupi cur pauci reperiantur, oues autem multæ.

VIdetur quaſi abſtruſum illud quæſitum, cur pauci reperiantur lupi, oues autem multæ? profecto in partu plures

plures lupa edit catulos, quam ouis, quæ vnicum, vt plurimum parit; Insuper o-ues, & agni in hominũ alimoniam con-tinuo occiduntur; luporum autem caro esui apta non probatur; nihilominus o-ues agni, & arietes semper in maiori nu-mero reperiuntur, quã lupi. Huius cau-sa, prima est Dei bonitas, qui tam imma-ne animal in eius specie excrescere non permittit, in sacra enim Gen. c. 7. Noe, vt ex omnibus animantibus mũdis sep-tena, & septena masculum, & fœminam in arcam tolleret monitus est: ex immũ-dis vero duo, & duo masculum, & fœ-minam. Secundã causã luporum est saga-citas, & in propriam speciem immanitas. Hi enim; cum rationes viuẽdi deficiunt, ob cibi inopiam in multo numero con-ueniunt: atque in circulo vnus post aliũ currit; vt apud vulgum à villicis paratur ludus, diciturque Rotalupo; primus au-tem, qui viribus destitutus, currere ne-quit & in terram cadit, fit aliorum cibus, renouaturque ludus ad omnium saturi-tatẽ. Hæc est poitſsima ratio huius speci-

ci decrementi, alius enim comedit alium. Ex *Aeliano vt reor.*

Antimonij in vitrum reductio, eiusque vires in medicina.

VItri ſtibium, quod in longis, & difficilibus morbis propinatur, in epilepſia ſcilicet, melancholia, podagra, elephanticis, reſolutione, in febribus quotidianis, tertianis, & quartanis, peſtilentia correptis, venenatis, hydropicis, cœphaleis, ictericis, & ſimilibus; robuſtis tamen corporibus, ita præparatur. Stibiũ, quod ex auri fodinis colligitur, in puluerem tenuiſſimum contunditur, teriturq; & ſupra ignem in fictilio, rude ferrea, aut cochleari continuo agitando vritur, vſque dum omnis humor, ac fumus euaneſcat, quod in ſex, aut octo horarum ſpatio expeditur: deinde calx cõteritur, catilloque impoſita, in fornacẽ inter candentes carbones collocatur, & igne luculentiſsimo vrgetur, dũ liqueſcat picis iſtar, poſtea ſuper marmor funditur, atq; ſic ex Stibij vncijs duodecim, vitri ipſius hyacinthi modo pellucidi,

vncias

vncias quinque colliges. *Andernacus Comment. 2 Dialog. 7. de nou. & vet. med.*

Solo Metrenchitæ auxilio mulieres esse prægnantes (omissis cæteris indicijs) experimur.

MVlta apud scriptores, quibus in primis mensibus mulierē prægnantem comprehendere valeamus, indicia reperiuntur. Dicunt multi, lotij inspectione grauidas nosci, si illud album, clarumque fuerit, in eoque atomi ascendentes, & descendentes apparuerint. Alij ex suppressis mensibus, deiecto appetitu, vomitu, & nausea ante prandium id consequuntur. Nonnulli ex lacte in mãmillis, ex arterijs gulæ si plus iusto pulsant, ex lentiginibus, si in mulieris facie oriũtur, ex tumefactis mãmillis, & à fusco earũ capitũ colore prægnãtes venãtur. Cæteri tũ ex his, tũ ex põdere circa pectẽ ex vmbilici egressu, si in dies fit maior, ex tumefactis venis, quæ videtur in nariũ angulis iuxta lachrimalia. Obstetrices digitis experiũtur an vteri orificiũ

sit

ſit clauſum, vel apertum, ex clauſo e-
nim grauidationem patefaciunt. Non
deſunt alij, qui Hippocratis Aphoriſ-
mis confiſi hydromel, & ſuffumigia ex
periuntur, epoto enim hydromelle poſt
cænam, ſi tormina ſequentur arguunt
prægnantem eſſe mulierem. Si illa ſuf-
fumigio acuto per pudenda vſa fuerit
ſi ad nares odores non perueniunt, in-
dicant vtero eſſe gerentem. Hæc autem
ſigna, quia pathognomica non ſunt ve-
luti futilia reijcimus, & tanquam abſur-
da ad meros Empiricos committimus.
Non enim ex lotij aſpectu vere mulie-
rem eſſe prægnantem diuinare poſſu-
mus, nam meatus vrinarius cum vtero
nihil commune habet, lotijque claritas,
albedo, & bulloſa granula in eo, poſſunt
morbos etiam ſignificare, vt in cacho-
chimo corpore ſæpius obſeruamus; hoc
itaque indicium prægnantium verum
non eſt. Non ex menſibus ſuppreſſis, ne
ex vomitu, & nauſea, ſiue appetitus de-
iectione hoc conſequimur: quia affecti-
ones hęc ex multis cauſis, in mulierib-
q

quæ prægnantes non ſunt, affectiones e-
uenire poſſunt. Non ex lacte in mam-
millis, quia id etiã virgines habere poſ-
ſunt, vt voluit Hippocr. Inſuper multæ
mulieres in primis menſibus lac non ha-
bent: lac ergo non eſt grauidationis ve-
rum indicium. Pulſatio arteriarum gulę,
ſolito crebrior conceptum peculiariter
haud arguit, quia ex retentis menſibus,
ſplenis & ventris tumore & ex pituita in
pectore collecta etiam fieri poteſt. Len-
tigenes non in ſolo conceptu apparent,
quippe ſignum hoc, neque omnibus, ne-
que ſemper competit, & in non prægnã-
tibus etiam iſta fiunt. Mammillæ tume-
factæ, earumq́ue capitum fuſcus color,
communia ſigna ſunt & retentis menſi-
bus, & prægnantibus. Pondus circa pe-
cten, non in grauidis modò, ſed in retẽ-
tis menſibus, in mola, & veſicæ calculo
obſeruatur. Vmbilici egreſſus ex mul-
tis cauſis præter naturam fieri poteſt, nõ
ergo peculiare grauidarũ indicium eſt.
Venæ tumefactę in nariũ angulis iuxta
lachrimalia, non in grauidis modo ap-
parent,

parent, ſed in quolibet abdominis & ſplenis tumore, & in occluſis menſibus. Obſtetrices anatomiæ ignaræ nequeunt intimum Vteri orificium tangere, licet manibus contractent, illud enim valdè à labijs matricis diſtás eſt, ipſę autē externū Vteri tantummodo orificium tractare poſſunt, quod ſemper, & grauidis, & non grauidis apertum manet, experimentum Hippocratis de hydromelle, & acuto ſuffumigio non æternæ veritatis eſt, vt Galenus & Auicenna comprobarunt. His itaque indicijs vere conceptum explorari non poſſe explanatum eſt. cognoſcimus tamen ſigno euidenti & infallibili indicio prægnantes mulieres in primis menſibus Mitrenchitæ ſiue Specilli, quo liquores in Vterum inijciuntur, auxilio. hoc apud veteres in magno vſu erat. Profecto, ſi illius in foramen Vteri externum apicem immittimus, quod ſumma cum dexteritate ſiniſtræ manus digito indice inuenie- mus (non enim quilibet inexpertus inuenire ſciet, eſt ſiquidem externum Vteri foramé in vuluæ apice particula ob-

longa

longa,& duriuſcula, quæ exigui penis puerorum exprimit imaginem)ſi ex apice ſpecilli liquor aliquis ſuauiſsimus ſicut eſſe vini tenuiſsimi pauxillum(ne forte exiſtente concep u ſequatur abortus)exprimitur, breui tractu votum aſſequemur. Si enim obturatum eſt intimum vteri foramen,quod fit conceptu peracto,liquor Vterum non ingreditur,& mulier faſtidij nihil perſentiet. Sin autem ex intromiſſo liquore vellicationem paruam pertulerit mulier; quod facile fiet ex maximo ſenſu partium vteri,vtique grauida non erit;& vteri intimum foramen apertum reperietur, vt experientia liquoris oſtendet. *Sanct.Sanctor.lib.1.de vitand.error.*

Periculoſum eſt piſces frixos in humido loco reſeruatos comedere.

INter magna venena piſciũ frixorũ, qui reſeruantur in humido, vel qui ſteterint cooperti calido vaſculo, eſus eſt;hi enim in lethiferũ cõmutantur venenũ,& ſymptomata pernicioſorũ fungorum corporibus inferũt, quæ quandoq; non ſtatim, ſed poſt diem, vel bi-

duum

duum eueniunt: oportet igitur frixos pisces in loco aperto, vt frigeant, demittere, si veneni malitiam cupimus euitare. Ex *Arnoldo Villan. lib. de venenis.*

Lactis balneum pro corporis decoratione multum præstare.

APud veteres lactis Balneum maximo erat in vsu, illius siquidem lotione, corpora, & candore, & venustate vigebant. Hinc memoriæ proditum est Poppeiam Neronis vxorem quingentas secum asellas ducere consueuisse, quarũ lacte, vt candefieret, totũ corpus balneabatur. *Mercurialis de Decoratione.*

Germani antiquitùs corporis firmitudini maximè vacabant.

MAgna profecto laude Germanorum consuetudo, digna iudicatur in corporum hominum vigore confirmando: ij enim legem habuerunt, ne ante ætatis vigesimum annum, quispiam Venereis amplexibus commisceretur, recte existimantes corporum vires à nimis tempestiuo coitu eneruari. *Cæsar 6. de bello Gallico.*

Fœmi-

Fœminas vtero gerentes, libenter marem admittere: bruta autem grauida nequaquam.

QVam dissideat mulier à brutis grauidationis tempore, bene nouit Arist. 7. *de hist. animal. cap.* 4. Hæc enim si grauida est, marem admittit, brutorũ vero omnium sola equa coitum patitur à conceptu, reliqua autem minime. Manifestissimum est hoc in specie humana mulierem grauidam coitum pati, & appetere.

Cicutam, vterinum furorem extinguere.

LIcet cicuta inter frigida connumeretur venena, præcipuè quæ in aquis, & lacubus inuenitur, furoris tamen vterini, siue Satyriasis remedium est. Hic affectus Veneris est immoderatus appetitus, cum vteri ardore, & delirio. Narrat Diuus Basilius quasdam vidisse fœminas, quæ Cicutæ potione rabiosas cupiditates extinxerunt. Hoc legitur 5.

Homil. sup. Hexaemeron, cuius verba no
nulli intelligunt de ciborum appetit
ego tamen potius ad furorem vterinun
& ad venereos incentiuos appetitus d
ducerem, cuius auxilio compescuntu
quippe Athenienses sacerdotes cicut
vsu, libidinis incendia extinguere con
sueuisse proditum est.

Variolas & morbillos morbos esse no
uos, & hæreditaria, & paterna pro
prietate vagari.

MAgna est discordia inter scripto
res de Variolarum, morbillorũq
origine. Asserunt multi, hos sub nomi
ne exanthematum, veteres intellexisse
causasque illorum reliquias esse excre
menti sanguinis menstrui, quo nutriun
tur fœtus in vtero, & naturam, siue calo
rem naturalem, ita exprimunt materiã
& efficientem. Alij minime à veteribu
fuisse cognitos volunt, digladiantur
que num vitio cœli, vel ab internis cor
poris principijs apparuerint: quipp
Arabe

rabes, quorū tempore cæpiſſe hic mor-
us creditur, eos pe[illegible]m eſſe, fierique in
eſte, & à corrupto cælo contendunt.
quidem ante Arabum tempora nul-
s reperitur auctor, à quo morbos hos
rt generatos, aut clare explicatos ha
eamus. Propterea multi latini, & non-
ulli inter ipſos Arabes, propter labem
enſtrualem, lactis corruptionem, vi-
tus rationem, & alias cauſas fieri ſcrip-
runt. In tanta rerū difficultate, & ob-
curitate Hieronymus Mercurialis vir
octiſsimus, hos eſſe morbos hæredita-
os, ortūque à cœli vitio, tempore ſcrip-
orum Arabum, & proinde à veteribus
aud fuiſſe cognitos enucleauit. Ad hu-
us viri opinionem libenter deuenio,
uippe ſi à menſtrui vitio, homines in-
cerentur, quia hoc ab Euæ peccato à
undi origine ſempiternum fuit, debu-
ſſent homines hac menſtruorum labe
ontacti ſemper Variolas, & Morbillos
ati, tamen nec in prima ætate, nec poſt
Noe, nec ante ſcriptores Arabes quem-
iam hos habuiſſe, apertè legitur.

Aperiunt istorũ fundamentum esse
ualidũ bruta sanguinea, hæc enim (te
monio Arist. *6. de histor. animal.* 18.) m
struas purgationes habent, & inter cæ
ra Equus, Canis, & Asinus, tamen ha
Variolis, & Morbillis non tentantur.
quod huius rei magis negotium con
lidat, est, Indos ante Hispanorũ trans
nequaquã Variolas passos, d.irco no
reliquiis nutrimenti à menstruo sang
ne, vel ab istius excremento ortũ duc
Morbilli; quia si à tali fuisset variola
morbillorũq; origines, vtiq; ij hos m
bos experti fuissent. Legitur apud
musiũ Indiæ incolas, vitio Cœli plurin
Variolis fuisse extinctos, eoq; tempo
quo nostri ab illis gallicam luem acce
runt, eosdemmet vicissim à nostris V
riolas, & Morbillos recepisse. Sunt e
hi morbi noui à Cœlo producti prin
cuius vitio adeo homines fœdati su
vt in posteros per hæreditatem mali
minarias causas transmittant, proin
morbi hæreditarij dici merentur, q
paterna proprietate vagantur. *Ex M
curiali.*

De araneorum telis, earumque vsu in medicina.

MIro artificio Araneus telas ordi-tur, quibus muſcas pro victu ca-it, has ad Tertianę febris circuitus de-llendos, multi præſtantes, & celebres mpeſtatis noſtrę medici, non ſine feli-ſucceſſu in vſum præſtitere: ſi quidem iis, & populeo vnguento pilulas pa-nt, corporiſque locis, horis aliquot an-acceſsionem, in quibus arteriarium e-dens deprehenditur pulſatio, colligāt, relinquunt; inde votum conſequun-r. *Ioannes Moibanus.*

aturæ cautela in menſtruali mulie-rum ſanguine purgando maxi-ma eſt.

MAgna eſt, in depurandis fœmina-rum corporibus à menſtruali ue, naturæ ſagacitas; quippe ſi oculos abuerit meatus, quibus ſingulis men-ibus illam deponere conſueuerit, nouas d illius expulſionem vias molitur.

Propterea multæ, ex oculis cruentas la-chrymas, aliæ ex narium venis sanguinis profluuium emisêre, nonnullæ sputa ru-bentia passæ sunt in menstruorum cessa-tione. Ipse in quadam ancilla nostra, cum menstrua occlusa erant, ex gingiuis san-guinem profundere obseruaui. At quod magnam infert admirationem, multæ per minimum manus digitum, & per an-nularem singulis mensibus sanguinis fu-sionem habuerunt, vt in religiosa qua-dam fœmina non menstruante ter in si-nistra manu Ludouicus Mercatus fami-geratus medicus obseruauit.

Inter rutam & brassicam nullam in-esse antipathiam.

EX scriptoribus in re rustica multi, si secus rutam seratur, brassicam illico arescere tradunt. Aliam non adducunt causam, & rationem, quam antipathiam, & disparitatem quandam inter talium naturam. Futile autem est horum argu-mentum, nulla enim inter rutam, & brassicam contrarietas est, quia tamen alte-

tera prope alteram arescit, id in causa
le potest, quia vtraque calida, & sicca
t, inde facile euenire potest, vt ob
umiditatis inopiam altera, vel ambæ
iditate perdantur.

ediculos morientium corpora mira sagacitate relinquere.

NOn leue à Medicis præsagium à pediculis in grauibus hominum valetudinibus sumitur. Hi profecto in morituris, quando adeo intensa est humorum corruptela, vt calor innatus resoluatur, vel putrescat, circa ventriculi regionem, vel sub mento, vbi maior est caliditas congregantur, partesque extremas tanquam calore proprio orbatas derelinquunt. Quod calorem proprium penitus exsolui cognouerint, ab infirmi corpore mira celeritate longius abesse conspiciuntur. *Lemnius.*

De Achatis lapidis mirabili natura.

AChates lapis, qui ex India fertur, tum coloribus diuersis, tum ve-

nis variari conſpicitur, ex quorum interſectione diuerſæ imagines multoties fabricantur. Quod autem mirabilius eſt, nunc ferarum genera, flores, aut nemora, nunc volucres, aut Regum naturales hic lapis portendit effigies: quippe fertur in Achate Pyrrhi Regis, & capuri, & ſeptem arbores in quadam planitie apparentes extitiſſe. *Ex Camillo Leonardo de lapidib.*

Ferarum natura in hominibus mirum in modum deteſtanda.

NOn eſt à ratione alienum, quod de Rege Attila circumfertur, quod Canis more latraſſet: quippe Ioannes Langius clari nominis medicus ab equitibus Comitis Palatini ſe audiuiſſe retulit, quod in Auſtria hominē, qui latratu, ac curſus pernicitate cum canibus cōtenderet, & cū illis in ſyluis illæſus venaretur, vidiſſent. Hæc autē natura abſq; dubio deteſtanda eſt, quippe tales immanes ſunt, & in hominum occiſiones procliues, vt Attila crudeliſsimus fuit,

in

n viuentium cædes pronus, à quo tot rbes, & populi vaſtati ſunt.

Non modò in fœminas laſciuire homines; verum etiam bruta cernuntur.

HOmines laſciuire in fœminas, nec nouum, nec inauditum eſt, cum mbo ſub humana ſpecie contineantur. Quod autem bruta in eaſdem laſciuiant, nirabile eſt, Plutarchus in Dialog. Elehantem in Alexandria fœminam quã-am, quæ coronas ſutiles componebat, uiſſeque Ariſtophano Grammatico rialem, adamaſſe retulit. Amicę, per plaeam tranſiens Elephas, & poma, & frutus donabat, multiſque indicijs, & anorem, & ad ſeruitutem promptitudiem declarabat, ſæpeque à latere aſsidebat, & laſciuè mammarum loca tangebat. Serpens etiam quidam (teſtimonio iuſdem) puellam ardentiſsimè adamait, noctu ad illam accedebat, placideque amplectebatur, & à latere dormiebat, luce autem aduentante nulla illata æſione diſcedebat. Parentes, ne à ſerpẽ-

te læderetur, aliò puellam asportarunt. Ille autem ad amicam vltimo peruenit, quã non more solito amplexa, sed quadam amantium ira in illam irruit, manusque puellæ nodis vinciens, caudæ extremitate amicæ tibias verberebat, ita profecto prærerite fugæ, atque absentiæ iniuriam vlcisci videbatur.

Quomodo fœminæ vtero gerentes conceptum valeant occultare.

MAximam Sabini cuiusdam Romani vxoris in occultando conceptu referam sagacitatem, quo præsidio aliæ consimiliter, si optabunt fœminæ à conceptionis indicijs faciliter occultabuntur. Illa quidẽ dũ aliæ mulieres secum lauabantur ventris tumorem celare cupiens, vnguento, quo ruffas, & aureas comas reddebat, ab vtero corpus vniuersum linire solebat. Illius erat vis pinguitudinem, siue carnis inflationem, aut laxitatem efficere, propterea cum eo large in corporis particulis vtebatur, illud tumefactum repletumque reddebat,

bat, ventriſque tumorem occultabat. Parabatur (vt puto) vnguentum ex rebus rubificantibus, & puſtulas inducentibus, calce ſcilicet, auripigmento, thapſia, & ſulphure, hæc enim alijs rebus commiſta veteres ad capillorum cultum capiebãt, ſin a. in aliqua corporis particula applicantur ex magna caloris vi, aut humores ex alto ad ſummum trahuntur, aut ipſis fuſis gignuntur flatus cutis, & extima corporis ſuperficies attollitur, & in maiorem molem ducitur. *Ex Plutarc. in lib* ἐρωτικῶν.

Fructuum, vinearum, iumentorumq; interitus præſagium.

MAgnum à mori germinatione capitur præſagium, morus enim ideo à Theophraſto prudentiſsima vocatur, quia omnium nouiſsima germinat, & à pruinis non tangitur: Idcirco fructus, & Vineæ à mori germiminatione à pruinis liberi ſunt. Ea tamen quando à pruina lædi contingit (ſi-

ſiquidem læſam in Aegypto, vt in pſalmo 77. legimus, Moyſis tempore proditur fuiſſe) Cœli maximam arguit intemperiem, & proinde fructuum, vinearumque interitum declarat. At maius ab vlmo & perſico præſagium capimus, quippè vlmi, & perſici folia, præter tempus decidentia, peſtem in omni iumentorũ, & pecuino genere præſagiũt. *Ex Cardano.*

Fœtorem extinctæ lucernæ vtero gerentibus, infeſtum eſſe, & inimicum.

ODor extinctæ lucernæ grauis, adeo prægnantibus infeſtus eſſe percipitur, vt in abortum faciliter conducat. Id aſſeruit Ariſtot. 8. de hiſt. animal. c. 24. vbi non modo mulieres grauidas, verũ atque equas illius fœtore abortire tradidit. Profectò malus odor ſi prægnantiũ corpora ingreditur, quia fœtus imbecillis eſt, & à quolibet alteratur, facili negotio inficitur eius caro tenerrima, & ſpiritus inde abortus ſequitur. At nõ ſemel extinctæ lucernæ fœtor perniciẽ quoque

quoque hominibus attulit, vt carbones in cameris testudinatis facere accensi cõsueuerunt. Duos monachos retulit Petrus Forestus *in Obseruat. medicin.* cum noctu cellam ceruisiariam intrarent, vt fæcem ebullientem exportarent, (fortè candela extincta) cum exitum non inuenirent, suffocatos fuisse, ac mane mortuos esse inuentos.

Insaniæ, & furori à solano syluatico contractis, vinum potentissimum singulare esse præsidium.

SOlanum syluaticum, quod à multis *Belladonna* dicitur, tantæ est immanitatis, vt insaniam, & furorem hominibus eius acinos comedentibus inducat. Accidit cuidam (referente Hieron. Trago *lib. 1. histor. stirp.*) qui in sylua plantam viderat talis casus: hic multos decerpsit acinos, & deuorauit: altera verò die in tantam insaniam, & furorem deuenit, vt plerique illum à Dæmone obsessũ crederent. Intellecto tamen morbo, vinum fortissimum à Trago illi propinatum

eſt, quo facto conſopitus, paulò poſt conualuit, & abſque læſione vixit.

Lolium tritico, alijſque cerealibus commiſtum varia hominibus ſymptomata attuliſſe.

PAnis, in quo lolium fuerit, ſtuporem quendam, ac veluti temulentiam eſitantibus parit cum ſomno inexpugnabili. Id Galenus aſſeruit lib. 1. *de Aliment. facult.* Etenim (inquit) cùm anni conſtitutio praua aliquando fuiſſet, lolium tritico affatim innaſci contigit, quo haud ſeparato, quod paucus eſſet tritici prouentus, ſtatim quidem multis caput dolere cæpit ineunte æſtate in cute multorum, qui comederant vlcera, & alia ſymptomata ſunt ſubſequuta, quæ ſuccorum prauitatem indicabant. Lolij tamen nocumento acetum eſſe præſentaneum remedium iudicatur. Quare tum à tritico, tum ab alijs ſeminibus cerealibus diligenter lolium ſeparandum eſt.

Scorpio

Scorpioidem herbam Scorpionum ictus feliciter sanare.

MIrabilis est herbæ Scorpioidis in Scorpiones potentia, illi quidem huius tactu, ex occulta discordia exanimantur, & intermoriuntur, tantam inter eos anthiphatiam natura indidit. At quod mirabilius est exanimati Scorpiones, si Hellebori albi radice tanguntur, ad vitam reuocantur. Propterea Scorpioides, Scorpionum ictibus imposita feliciter & citissimè illorum virus mortificat, vlcusque persanat ex, cuius præsentanea in illos virtute à Scorpione nomen sumpsit, & Scorpioides dicta est.

Mirabiles in hominibus proprietates quandoque adfuisse.

ADmiranda profecto in hominibus quandoque visa sunt. Regem Pyrrhum aiunt pollicem in dextro pede à natura habuisse, cuius tactu lienosis medebatur: hunc cremari cum

reliquo

reliquo corpore haud potuiſſe perhibẽt. De Sampſone legitur in ſacris Litteris, quod in capillitio mirabilem contineret virtutem, qua aduerſis quibuslibet reſiſtere audebat. Veſpaſianũ tactu & ſaliua, & ſine his quandoque non paucis affectibus medicatum eſſe tradunt. Ego equidem idiotam cognoui hominẽ, qui ſpuitione ſola in os infirmi ranulas perſanabat, & licet primo aſpectu actu Dæmonis id perfeciſſe dubitauerim, quieui tamen, cum ſimpliciter curam agere illũ cognouerim.

Dolorem colicum Bubulo ſtercore perſanari.

MAgnam natura Bubulo ſtercori dolorem colicum ſanandi indidit efficaciam; quippè apud ſcriptores legi, & à fide dignis audiuiſſe viris aſſerit Geſnerus, illius potu complures ruſticos fuiſſe liberatos, qui enim ſtercus aridũ in iuſculo bibit, ſtatim ſanatur. Hinc apud multos mos ortus eſt, vt nonnulli non modo ipſum excremẽt aridum, verum

um recens, & expreſſum iuſculis ebi-
bant,& melius habeant. Ego quidẽ ru-
ſticis tantummodo remedium præbe-
rem,nobilibus vero, ne nauſeam indu-
cerem,non auderem,cum nobiliora pro
ijs habeamus præſidia, ſufficerent tali-
bus ex eodem ſtercore cataplaſmata, vt
enim reor,ex proprietate tale auxilium
colico dolore vexatis ſubire conſueuit.

*Epilepſiam ſtrumaſque verbenæ au-
xilio euaneſcere.*

NAturalis Magiæ profeſſores verbe-
nam (Sole Arietem peragrante)
collectam graniſque pæoniæ ſociatam,
contritam,& ex vino albo hauſtam per-
colato,epilepticos inſtar miraculi ſana-
re prodidere.Hoc ex Hermete traditur.
Non minor eſt eiuſdem radicis efficacia,
quippe collo eius appenſa,qui ſtrumas
patitur,mirũ,ac inſperatum adfert præ-
ſidium.Referunt Aſtrologi hanc Vene-
ri eſſe dicatũ,ſtrumaſque delere, quod
Veneri ancilletur, quæ collo præeſt,
propter Taurum eius domicilium. **Ex**
Durante in Herb. ***Ar-***

Arbores quandoque in lapides commutantur.

IN Danico mari, iuxta Lubecensem vrbem Alberti Magni ætate, arboris ramus inuentus est cum Nido, & pullis, qui cum in lapidem omnes, cum arbore & nido essent conuersi, purpureum tamen, (vt ipse retulit) adhuc colorem suum retinebant. Georgius Agricola etiam memoriæ tradidit, in Elpogano tractu, iuxta oppidum à Falconibus cognominatum, Abietes integras cum cortice in lapides versas esse, atque, quod maius est, in rimis etiam porphyritidem lapidem continuisse, quod maximè solertissimæ naturæ operibus tribuendum est.

Bardana maior cum mulieris vtero magnam habet sympathiam.

MIra est vis Bardanæ maioris; quæ *Personatia* dicitur in mulieris vterum, magnaque est cum illo eius sympathia, quippe illius folium summo ca-

pite gestatum matricem sursum tollit, sub planta pedis deorsum. Propterea huiusmodi præsidium aduersus matricis suffocationes, præcipitationes, ac tissocationes præstantissimum à multis iudicatur. *Ex Mizaldo.*

Quomodo literas aurei coloris pingere valeamus.

VT literas aurei coloris habere possimus, auri folia quot libuerit, eligemus quibus mellis tres vel quatuor guttas miscebimus, hæc insimul conterenda sunt ad vnguenti spissitudinem, in ofleoque vasculo conseruanda. Cum autem ad scribendum huiusmodi mistura vti volumus, aquæ gemmatæ aliquid addendum est, vt operi liquor aptior existat: ita profectò litteras habebimus incomparabiles. *Ex Alex. Pedemontano.*

Quomodo vestigia, & deformitates à variolis, & morbillis homines posśint euitari.

Ne

NE veſtigia aliqua poſt variolas an morbillos in facie, corporeque hominum remaneant, expertiſsimum apud me, quod in publicam vtilitatem placuit aperire, eſt præſidium, quo vtentes pueri puellæque deformidate, quæ ab ijs relinquitur, carebunt. Cum variolæ, ſiue morbilli maturuerint, & in medio oculi quaſi albicantes emicuerint, quod eſt ſignum bonæ maturationis, omni die bis oleo amygdalarum dulcium recens expreſſo pluma leuiter oblinire oportet, donec exſiccentur, ita profectò, vt ſæpius experiri libuit, veſtigia non remanebunt; & quod melius eſt, oleum hoc excoriatas variolas mirabiliter ad ſanitatem perducit.

Quantum in hominibus vſus venenorum valeat.

MIthridates ſæpè veneno epoto, adeo venenorum vſui præſumptis auxilijs corpus diſpoſuit, vt citra offenſam venena ebiberet. Cum autem à Pompeio profligatus eſſet, atque in extrema

trema fortunæ miseria constitutus, è vita illæsus discedere festinabat, quapropter venenum hausit, & plusquam satis esset, nec tamen emori potuit, cum continuus venenorum vsus in hominum naturam pertranseat. *Ex Plinio.*

In hominibus vermes figura maximè differunt.

Vermes, in hominibus figura inter se admodum sunt differentes, quippè in quodam Antoniano Canonico Montanus obseruauit. Hic colico dolore torquebatur, cuius molestia Hierameram deuorauit, vermemque deiecit. Erat ille viridis, figura lacerti, sed crassior, hirsutusq;, & pedibus quatuor innexus. Breui tempore à fera propulsa, canonicus obiit: contra illa in vitrea phiala aqua plena, per menses aliquot viua superstitit. Ex *eodem Montano lib. 4. c. 19.*

Calculus renum, vesicæque in hominibus, quo pacto consumi valeat.

Lapil-

LApillus, qui in Tauri vefica, menfe Maio reperitur, magnam habet in confumendo calculo efficaciã. Hic fi vino imponitur, mutato paululum fapore, colorem croceum contrahit. De hoc vino quotidie recens effufo, donec lapis vino impofitus omnino confumptus fit, à calculo infirmos bibere oportet. Hac enim ratione, nõ modo calculũ comminui, verum etiam confumi multos experientia edocuit. *Ex Quercetano.*

Filios à parentibus fignum aliquod recipere, vulgatiſsimum eſt.

FIlii omnes patrium aliquid, aut auitum ad vnguem retinere folent, verrucam fcilicet, vel cicatricem, vel effigiem, vel mores, aut manuum lineas. In domo noftra omnes à parentibus verrucam in brachio habuimus, & Marcellus filius meus ex me confimiliter. Proueniunt hæc à feminum mifcela, fpirituumque vtriufq; parentis feminaliũ, auorumq; effufione. Propterea etiã fuccedit, (fi fe-

(ſi ſemina in filiorum generatione bene miſcentur, atque in minimas partes iunguntur) vt fœtus robuſti euadant. Hac enim ratione ſpurij robuſtiores exiſtunt quoniam ob amoris vehementiam, vtriuſque ſemina multum, beneque cõmiſcentur. *Ex Cardano de Subtil.*

Mare rubrum in plantis producendis terræ vigorem obtinuiſſe videtur.

AD mare rubrum arbos nulla in terra prouenit, præter ſpinam, quę dipſas vocatur. hęc autem propter feruores, & aquę penuriam rara etiam eſt, quippe non niſi quarto, quintoue anno pluit, & tunc quidem impetuoſe, breuique tempore. At in mari exeunt plantæ, eaſque laurum & oleam appellant. Laurus arię ſimilis in toto eſt, olea folio tãtum fructum oleę proximum his noſtris oliuis parit, & lachrymam emittit, ex qua medici, ſiſtendo ſanguini medicamentũ componunt. Cũ autẽ aquę plures inceſſerĩt, fũgi iuxta mare quodã in loco

erum

erumpunt, qui Sole tacti, in lapidem cõmutantur. *Ex Theophr. in 4. de hist. plan.*

In capillorum defluuio ex Hydrargyro lac epotum peculiare iudicatur auxilium.

HYdrargyri ſuffumigium ſæpè aurifabris capillorum defluuium inducere conſueuit, aliaque ſymptomata, quæ tales in mortis pericula conducunt. Pro huius immanitate, vti in potu caprino lacte, illudque cum pane commedere, ſingulare & expertum eſt remedium; quippe ſedata illius vi, atque potentia, à veneni morte liberantur ægri, & pili iterum naſcuntur. *Ex Foreſto in obſeruat. med.*

Inter Lupum, & Agnum maximam eſſe antipathiam.

TAnta eſt inter Lupum, & Agnum naturalis diſcordia, vt ipſis emortuis in eorum chordis id etiã eluceſcat. Si enim ex Lupi, Agnique inteſtinis, chordæ conficiuntur, in inſtrumentis muſicis applicatas minime concentum voceſque ſonoras reddere, ſed continuo

tactas

ctas dissonare obseruatum est: at quod irabilius est, agninas chordas à Lupi niculis corrodi, & consumi, si simul positæ fuerint, comprobatum est. Im de Aquilæ, & anserum plumis fer r. Aquilæ enim plumæ naturali antithia anserinas positæ inter plumas, vt cuit experientia eas consumunt & rrodunt.

uadam pro Epilepsia admiranda reperiuntur auxilia.

Ria ab Horatio Augenio in suis cõsult. pro epilepsia curanda magnæ icaciç proponuntur remedia. Primo o carbo est ille odoratus, qui sub Arhisiç radicibus çstiuo solstitio colligi, qui per dies 40. infirmis, aliquo conuenienti liquore exhibendus est mane uno stomacho. confiteor ego cuidam, leptico huiusmodi remedium addum profuisse Secundo loco, Mustesanguis adducitur, hic prçstantissis pro epilepsia sananda censetur, auris experimento, vidit enim sanatum

epilepticum ſupra 25. annum, ſolo hui
ſanguinis vſu potati ſcilicet ſtatim a
que è venis exijt ad vnc. ij. cum vna ac
ti. Vltimo loco teſticuli Apri, aut ſalte
Verris ſiue Suis domeſtici Venere vtẽti
& teſticuli Galli exiccati in furno mir
biles cenſentur, hi in puluerem tenuiſs
mè redacti, cum zuccaro miſcentur,
decem continuis diebus epilepticis a
drach. tres, cum aqua bettonicæ felici
ſucceſſu exhibent.

Flatuoſam in membris conuulſionem ligno viſco perſanari.

COnuulſio illa, quę à flatu in muſcu
lis, & membris oritur cum dolor
(hanc noſtri *ramphum*, ſiue *gramphum* v
cãt) nodis ligneis à viſco, quod in que
cubus adnaſcitur, vt experientia com
probauit, ſanari conſueuit. Colligit
viſcum æſtiuo tempore, Sole in Leon
ſidere commorante, tunc enim perfect
onis complementum adeptum eſt. D
b nt nodi lignei illius, loco patienti ſu
perponi, vt ſtatim flatus diffugiat, pi
g

-ui ſicco, tenuiq; præditum eſt lignum.
-ut occulta ratione, vt voluit Cardanus
Confiteor, multis tale præſidium ad prę-
-ruationem me conſuluiſſe, votumque
-uiſſe aſſequutos ſola iſtius ligni ſuſpen-
-one. Annuli ex bubalorum cornibus
-uiuſmodi etiam dolores prohibere
-ulta experientia, ex eodem Cardano
-bſeruati ſunt.

*-uomodo nonnullorum animalium vene-
num corpora noſtra ingrediatur.*

PHalangium cum aliquem momor-
dit, quamuis paruum ſit animal, ex-
-timare tamen debemus, venenum ex
-ſius ore, primo quidem in ſuperfici-
-m, deinde vero in totum corpus defer-
-. Præterea marinæ turturis, ſicuti, &
-rreni Scorpionis aculeus, quamuis in
-tremam illam acutiſsimamque par-
-m finiatur, vbi nullum foramen eſt,
-r quod venenum deijci poſsit, neceſſe
eſt vt excogitemus ſubſtantiã quandã
eſſe illi, aut ſpiritualẽ, aut fluidam, quæ

vt mole minima, ita facultate est quam maxima. Siquidē cū nuper fuisset quidā ict⁹ Scorpione, videor mihi esse (inquit) percussus grandine; eratque omnino frigidus, frigidoq; sudore perfusus. Quippe vbi ex icta parte, per totam ipsam celeriter distributa fuerit veneni vis, contingit eam, eodem rursus contactu, in singulas subiectarum ei partium recipi: mox ex illis in alias continuas, donec in aliquam peruenerit principē: quo tempore mortis periculum instat. Ad hanc rem in primis conferunt vincula partibus supernis iniecta, abscissioque partium venenatarum. Noui equidem rusticum, qui epoto è viperis medicamento, rescisso prius digito euasit, sicut, & alium quendam qui sola sectione circa medicamen est liberatus. *Hac Galat. 3 de loc. aff.*

Mirabile ad Strumas gutturis, ramicem & edemata remedium.

ADmirandum remedium ad strumas. Cupressi folia neque teneri-

ora, ne

rā, neque duriora in puluerem comminues, tortiuo vino conſperges, atque a volutabis, dum in fæcis corpus coeant, inde ſtruma, vel ramex inducitur, ertio primum die ſoluitur medicamentum, contractum locum inuenies, qui digitis exprimi debet: rurſus ad tres dies idem pharmacum applicabis, eodemque modo ſolues, & exprimes, ſeptimo die, vel ad ſummum nono, ſtrumæ velut miraculo abolebuntur. Valet etiam ad ramicē gutturis, parotidas, omnem duritiem], & œdemata. *Hæc Hollerius. l. Inſtit. Chirurg. c. 2.*

Peſtilenti tempore inter præcipua præſidia aeris rectificatio ſummum iudicatur.

OMni laude dignus, omniq; decore admirandus Hippocrates iudicandus eſt, qui peſtem illam ex AEthiopia ad Græciam venientem, non alio repulit auxilio, quā aeris purificatione. Præcepit enim, vt per totam ciuitatem ignes accenderētur; qui non è ſimplici ſolum materia, ſed etiā bene olenti conſtarent.

Qua propter, & coronas odoriferas, floresque aromata, vnguenta pinguissima grati odoris, & alia iucundos odores spirantia, ciues igni spargebant, quo pacto aer purus factus est, & ij à peste tuti fuerunt. Ea fuit magni Hippocratis diligentia. *Ex Galeno.*

Portulacæ seminis contra lumbricos magna est efficacia.

IN lumbricis necandis non modò Portulacæ aqua stillatitia aptissima iudicatur, verum etiam illius semen. Narrat enim Arnaldus Villanoua, quendam puerum, dum esset in mortis periculo constitutus propter lumbricorum multitudinem drach. sem. seminis Portulacæ cum lacte sumpsisse, atque lumbricos multos emisisse, fuisseque liberatum.

Quorundam animalium vitæ terminus constitutus, quis sit.

LEpus annis decem viuere fertur, & Catus totidem. Capra octo. Asinus triginta. Ouis decem: sed vir gregis sæpè quin-

uindecim. Canis quatuordecim, & uandoque viginti. Taurus quindecim. os, quia castratus, viginti. Sus, & Pauo iginti quinque. Equus viginti, & non-unquam triginta, inuenti sunt, qui ad uinquagesimum peruenerint. Colum-bi octo, vti etiam Turtures. Perdix vi-ginti quinque, vt & Palumbus, qui non-nunquam ad quadragesimum peruenit. *Ex Alberto.*

Ad dolores articulares electuarium mirabile.

APeriam electuarium illud mirabi-le, quo ego in doloribus iunctura-rum, & in arthritide cum felici successu non semel vsus sum. Huius auctor Pe-trus Bayrus est, licet ipse Galeni compo-sitionem esse dicat *in lib.18. sua Practi.* Confiteor, subito soluere sine molestia, ignitum calorē extinguere, & membra patientis adeo contemperare, vt multos viderim, eadē die, qua pharmacum acce-perant, à sella ad locū propriū sine alte-rius auxilio languētes redire. Capiūtur

Hermodactylorum alborum à cortice superiori mundatorum, & Diagridii an. drach.ij. costi,cymini,zinziberis,cariophyllorum an.drac.j.trita,& cribellata conficiantur cum syrupo facto ex melle, & vino albo inuicem coctis,donec syrupi bene cocti formam recipiant. Dosis est à drach. ij. ad drac. iiij. secundum infirmi tolerantiam. Auctor confitetur ter ab huiusmodi doloribus fuisse correptum,& semper in aurora huius electuarij (quod Diacostum vocat)vnc.sem. accepisse,& in vna die conualuisse. Ego diagridium in minori dosi exhibui semper. & bene successit.

Periculosum est Basilicum continuo odorari.

QVanti sit periculi, herbæ Basilicæ frequens odoratus plenus,ex Hollerij exacta obseruatione perspicitur. Quidam enim Italus ex continuo eius odoratu in vehementes, & longos incidit dolores capitis ex Scorpione in cerebro enato,cuius causa mors consequuta est.

.Ratio apud aliquot huius euentus, ea
tiſsima eſt, quod Baſilici folia ſub te-
fictili putrefacta in Scorpiones mu-
ntur, ex quo arguunt, frequentem o-
ratum animalcula quædam Scorpi-
um inſtar, in cerebro generare. Vt-
mque tamen ſit, Baſilici odoratus ad
ncopim, & animi hominum deliquia,
irum in modum prodeſſe compertum
t.

ſcem Torpedinem, dolores capitis à cauſa calida feliciter ſanare.

Nter ſelecta, & quæ dolores capitis à
cauſa calida auferunt remedia, Tor-
do piſcis eſt. Ait enim Celſus, quem
quutus eſt Scribonius Largus, huius
ſcis capiti affricatu, adeo tales dolores
moueri vt in poſterũ redire nequeant.
auſa torpedinis qualitas eſt, ipſa enim
ua in mari, & procul, & à longin-
uo, vel ſi haſta, virgave attingatur, tor-
orem piſcatoris mẽbris inducere dici-
r, vt Plinius lib. 23. prodidit. Idcirco
t Matthiolus dixit) mirum non eſt

huiusmodi affectus, quodam stupore feliciter sola confricatione sanare.

Quæ ex occulta naturæ proprietate fiunt mirabilia videri.

NAturæ arcana semper hominibus admirationem præstitere: ratio est, quia causas ignoramus proprias, & propterea in speculandis his cespitamus, nec aliud nobis restat, quam sola admiratio. Quis enim non admiratur, cum Hyænæ vmbræ contactu, canes obmutescant? Cur Eryngium ore Capræ sumptum totum gregem sistat? Cur Gallinæ, appenso milui capite nunquam quiescere valeant? Cur appenso allij siluestris capite in ouis collo, quæ in grege omnes antecedat, Lupi ouibus nocere nequeant? Profecto hæc mirabilia sunt, & in rerum sympathias, & antipathias, & naturæ arcana reducuntur.

Nonnulla animalia reiuuenescere proditur.

MAgnum natura quibusdam animalibus pro senectute euitanda

con-

ncesſit releuamen. Ceruus enim eſu
rpentum renouari dicitur, quippè
um ſentit ſenectute ſe grauari, ſpiritu
r nares è cauernis ſerpentes extrahit,
perataque veneni pernicie, illorum
bulo reparatur. Colubri quoque aliijq;
rpentes quoniam per hybernas latebras
iſum obſcurari ſentiunt, primo vere,
aratro, ſeu feniculo ſeſe affricāt, illud-
ue comedunt, ita viſum recuperant, &
xacuunt, & vetuſta tunica depoſita,
elleque priori reiuueneſcere dicuntur.

uorundam animalium carnes ad vitæ longitudinem valere.

A Longiſsima vita aliquorum animalium vel eorum proprietate,
ulti ſapientes vitæ longitudinem in
ominibus inuenire conati ſunt, volunt
nim carnium eſu longæ vitæ animali-
m, vitā poſſe produci, recte conſulen-
es ſolidū nutrimentū, multū, diùq; nutri
e, & à morbis defendere. Hac ratione
erui carnes pręcipuè iuuenis ad lōgitu-

dinem vitæ valere autumant. Retulit Plinius quasdam nouisse principes fœminas, omnibus diebus Cerui carnes depastas, & longo æuo febribus caruisse. Dioscorides lib.2. longam senectutem eos agere dixit, qui Viperę carnibus vescuntur. Propterea Plinius lib.13. Antonium Musam Cæsaris Augusti medicum dicebat, Viperas in cibis ijs dedisse, qui ab vlceribus incurabilibus affligebantur, ratus hoc auxilium, vitam illis producere, atque omnes sanasse. *Ex lib.3. Conuiuij nosti litterarij.*

Absurdam, & ridiculam esse Paracelsi opinionem, de homunculi in phialia vitrea generatione, & partu.

NOn modo ridicula, sed infanda est Paracelsi, damnatæ memoriæ opinio de homunculi conceptione, & partu. Scripsit enim ex semine humano in ampulla vitrea coniecto; & aliquandiù sub equino fimo stabulato, homunculum

ulum generari. Vt autem hanc hypothesim falsam ille impius doceret, ex ovo sumpsit conjecturam, quod cum obseruaret in loco calido concludi posse, & ex eo tandem pullum excludi, persuasit hoc idem in humano semine in vitreo vasculo recluso posse contingere. Sed vana, & fabulosa sunt eius figmenta, siquidem ex putrefacto semine in ampulla sub fimo recondita talis homunculi partus fieri nequit, qualis enim est causa, talis effectus consequitur, proinde ex putrefacto nihil, nisi corruptum oritur. Insuper in fœtus conceptu, vt ex sacris diuini verbi decretis capitur, semen vtrumque viri & mulieris concurrere opus est, præter hęc conceptio haud oritur nisi fuerit vterus bene temperatus, tanquam hortulus à Deo destinatus ad hanc prolem, cui sanguis maternus simul affluat: quippè si materni sanguinis deficeret appulsus, nec semen augeri, nec ali plantę instar, nec partes conformari possent, vt omnium philosophorum

consensus est. Ad hæc inter fœtum, & vtero gerentem sympathia quædam requiritur, vt calorem, & nutrimentum à matre recipiat, & à fœtu viuente matris calor augeatur, & alia ad concoctionem, & productionem feliciter succedant. Quæ omnia falsam esse Paracelsi coniecturam arguunt: ille enim non perspexit in ouo semen, ex quo pullus fit, simul cum alimento vernaculo conferri, & in testa per se porracea tanquam in vtero quidem concludi, ex qua pullus ali, & respirare possit. Semen véro humanum caloris, & spiritus cuiusdam viuifici particeps, & consors, quorum vi, & beneficio fit generatio, antequam in vitream ampullam perfunderetur, eodem temporis vestigio exhalaret, & conceptio euanesceret. Huc accedit, quod deest sanguis, quo semen nutritur, & augetur. Adde quod per ampullam vitream, sub fimo reconditam fœtus spirare nequiret confutata ergo sunt Paracelsistarum somnia, & fabulo-

ıbulosa eorum magistri coniectura; &
ana de homunculi partu assertio. *Ex
ieorgio Bertino Campano.*

In Armenia niues rubentes fieri.

NIues omnes (sublata philosophantium ratione) albæ sunt, & ita iudicat sensus, vt non immeritò Plinius lib. 17. capite 2. niuem vocauerit cœlestium aquarum spumam. Nihilominus Eustachius Homeri interpres, in Armenia niues rubentes conspici retulit. Harum colorem multi sapientes ruminantes, non natura niues rubentes fieri, sed accidentaliter illic voluere. Illa enim loca minio luxuriant, cuius colore exhalationes, è quibus in Armenia niues generantur, pollutæ, rubedinem acquirunt.

Pro quartana febre, selecta remedia.

ARnaldus Villanoua pro secreto habuit in febre quartana exhibere taxi barbassi radicem ex vino per duas horas ante accessionẽ, & nõ minus os de corde

Cerui.

Cerui ad drach. Itidem ex vino alterato dictamo cretico, saluia, chamedrio, chamæpithio, & myrrha ex succo absynthii ad scrup. ij. castorei etiam, & bituminis an. scrup. ij. ex vino. Alij, vt quartanam excutiant, infirmis dum in accessione affliguntur, timorem ex improuiso incutiunt. Propterea Titus Liuius scripsit, Quinctum Fabium Maximum in conflictu febre quartana fuisse liberatum.

Terra Lemnia contra venena miram habet efficaciam.

INter præstantissima auxilia contra venena, terra Lemnia connumeratur, quæ ad Cantharides, & ad Leporem marinũ adeò prestat, vt quadam proprietate deuorata, omne venenum per vomitum expellat, quemadmodum multis experimentis hæc omnia didicisse Galenus confitetur.

Lumaca lapidem, partũ mulierum facilitare.

DIcitur Lumaca, lapidem nobilissimæ virtutis in capite retinere, quẽ si tri-

tritum ſtrangurioſis liquore aliquo
nuenienti dederis, vrinam ſoluere,
euiterq; ſanare comprobatum eſt. At
irabilem habet in grauida muliere cō-
nſum: quippe appenſam ſi ſecum por-
uerit, in abortum minimè incidet, ſin
utem tempore partus tritam, cum vino
apiet, multa facilitate pariet: ſiquidem
apides hi meatus mirè aperiunt, è qui-
us fœtui facilior datur tranſitus. *Ex
ſidoro.*

Rerum ſympathiam in aliquot brutis mirabilem eſſe.

MIzaldus lib. 1. arcan. & Podinus lib. 3. theat. nat. obſeruatū, expertumque audiuiſſe aiunt, Vaccam, Ouem Equam, Aſellam, Canem, Suem, Felem; ſimiliaq; fœminei generis animalia domeſtica, & manſueta, dum vtero gerunt, aut interire, aut abortum parere, ſi mas ex quo conceperunt, mactetur, aut occidatur, tam valida eſt, ac vehemens illorum inter ſe ſympathia. Hoc autem an verum ſit, confiteor, me nondum fuiſſe expertum.

Oleam

Oleam arborem puritatis, & virginitatis esse amantissimam.

OLiua si manu virginea plantatur, & educatur, vberiores fructus præbere dicitur, vsque adeo puritatis est amantissima, & labis nescia. Hac de causa, vt reor, ab antiquis sapientibus olea, Mineruæ dicata, & consecrata fuit. Audiui equidem à multis, olearum à lasciuis mulieribus non semel fuisse collectos fructus, easq; sequenti anno parum fructificasse. *Ex Carolo Stephano in l. de re rusti.*

Astronomiam Medicis esse necessariam.

PRudens Physicus Astronomiam intelligere debet, aliter perfectus Medicus esse nequit. Cum autem ægros curare intendet, Lunam aspicere oportebit, si enim plena est, crescit sanguis, & humiditas in homine, & bestiis, & medulla in plantis, ita voluit Hippocr. *in li. de disciplina Mathemat.* qui apud Gal. reperitur. Cum ergo quis in morbum inciderit, si Luna è combustione exit, tunc ei crescit infirmitas vsque ad oppositionis gradum, quo tempore per acto cœli

mate aſpicienda Luna eſt, an cum ali-
o planetarum ſocietur fortunato, vel
ortunato; num in malo vel bono fue-
aſpectu; & an dominũ domus mortis
exerit; ita enim de morte, & vita; de
orbi longitudine, & breuitate infir-
orum accuratius coniecturare poterit.
Hipporc. & Ioan Ganiueto.

turni, Martiſque coniunctionem in Tauro,
Bobus peſtilentiam prædicere futuram.

ASTrologorum ex multa obſeruan-
tia decretum eſt, cum Saturnus,
piter, & Mars, vel iſtorum duo ſimul
incti fuerint ſub humano ſigno, con-
rrenti ad eam ſtellarum fixarum ve-
enoſorum animalium aſpectu, morbos
eſtilentes hominibus eſſe futuros. Ex
iuerſitate autem Zodiaci brutis quan-
oque contagium appariturum, ſaluis
ominibus. Vnde notat Auguſtinus
ueſſanus *in comment. Apotelaſmatum Pto-*
mæi, non multis ante annis, obſeruaſſe,
um. Saturni Martiſque coniunctio in
Tauro,

Tauro horrendissima frigora excitasse, magnam Bobus calamitatem euenisse, Oues autem licet imbecilliores, superstites tamen fuisse. In Boues tamen pestis illa deseuit propter cœleste signum ad quod terrestris Bos refertur. Quæ si fuisset in Ariete, forsitam in Oues grassata esset. Anno 1479. in signo humano Martis, & Saturni fuit coniunctio (testimonio Ficini) & pestis crudelissima homines inuasit, vt & prius anno 1408. & omnium pessima anno 1345. ex trium Planetarum insimul coniunctione.

Suffitu bituminis mulieres ab hysterica passione liberari.

MVltis experimentis comprobatum audio, bituminis suffitu, mulieres ab vtero suffocatas, subitò ad sanitatem reuocari, & quod mirabilius est hystericã extemplo bitumẽ accessionem corrigere, siue crudum, siue vstum mulierum naribus admoueatur. Propterea mulieres, quę tali passioni obnoxię sunt

lan

na exceptum, siue gossipio collo appensum, Medicorum consilio (Mizaldo auctore) in nonnullis locis habent, vt ebo olfactu paroxysmum arceant.

Cantharides quandoque solo olfactu sanguinem, vel tactu è corpore euacuasse.

CAntharidum vis, & venenũ in sanguine purgando per vrinam, apud paucos incognita est, quippe in potu exceptas non modò vesicam exulcerare, verum atque suffocationes, & horrenda symtomata inducere comprobatum est. Imò tantæ feritatis sunt, vt quandoque & tactu, vel olfactu hęc efficiant, vt cuidam chirurgo Mediolani succeſsit, qui bis sanguinis profluuio correptus fuit per vrinam, solum portando cauterium ex cantharidibus in Byrsa. *Ex Michaele Pascalio.*

Vnde ortum sit adagium, Nauiget Anticyras.

Multa

MVlta obſeruatione & à priorib
& neotericis Medicis, nigru
helleborum ad inſanos, & mente capt
peculiare auxilium eſſe, probatum e
Huius potio licet periculoſa ſit, cũ ca
tela tamen ſumpta, mirabiliter ijs pr
deſſe videtur. Hellebori virtutem D
moſthenes innuere volebat, dum act
onem mouens Aeſchini, vt ſeſe pu
garet helleboro dicebat. Hoc in Ant
cyris duabus electiſsimum, & magni va
loris naſcitur, quo nauigare oportere a
dagium, qui ab inſania ſanari cupit v
Strabo lib. 9. Geograph. loquitur. Hin
Stephanus de Helleboro loquens addit
Anticyrenſem quempiã fuiſſe, qui Her-
culem dato Helleboro inſania libera-
uerit.

Grauidas nimio ſale vtentes, parere fœtus ſine vnguibus.

NOn eſt à ratione alienum, quod ab
Ariſtot. dicitur 7 *de hiſtor. animal. c. 4*
mulieres grauidas, ſi nimio ſale in cibis
vſæ fuerint, fœtus parere ſine vnguibus
vngues enim, vt dixit Hipporc. *in lib. de*
car-

rnibus ex glutinoſa,& viſcida materia
eneratur,hinc accedente ſalitorum v-
,materia illa viſcida adeo attenuatur,
adimitur,vt facilè illorum ortus de-
ciat.Comprobatur hoc etiam in lactā-
bus,quibus ex aſsiduo,& nimio ſali-
orum vſu,lac omne paulatim deficere
onſueuit.

Qui ludi in conuiuijs iucundi,feſtiuique habeantur.

IN conuiuijs profectò,vt hilariter iu-
cūdeq; accepti conuiuæ conſideāt,&
epulētur,non ſemel ludi aliquot per io-
cum apparantur qui omnes in aſtanti-
um riſus,& cachinnos mutantur. Inter
multos hi erunt feſtiui.Si lintea,& map-
pæ calchanti puluere confricantur,qui
loti ſe deterſerint ea parte nigri fient;li-
cet lintea prius candidiſsima apparue-
rint.Si cultri ſucco colocynthidis,vel a-
loe tacti fuerīt,amara oīa ex ijs inciſa ſē-
tiētur:ex aſſa fœtida autem cuncta fæti-
da audientur.Si ſuper paſtillos nuper e-
lixos inſtrumētorū chordas minutim in
ciſas proieceris,inſtar vermium à calore
con-

contractæ apparebunt, nauſeamque re inſcijs mouebunt. quibus vinum potu dabitur, cui caſtanearum cruſtæ ſubtiliter tritæ fuerint iniectæ à ventris crepitibus ſollicitabuntur.

De amoris origine aliquot controuerſia.

VOlentes Phyſici amoris originem, vel potius furoris amatorij reperire indaginem, ex correſpondenti hominum complexione, ſeu verius ex conformi ipſius ſanguinis qualitate, nempe calida proficiſci volunt, hanc enim complexionem valde amorem gignere affirmarunt. Aſtrologi inter eos amorem exiſtere aiunt, qui in eodem aſtrorum gradu conſiſtunt, vel qui in aliqua conſtellatione ex æquo participant, & conformes ſunt, tunc enim ſe redamare cōfingunt. Alij Philoſophi amorem naſci aſſeruerūt, quoties noſtra lumina in deſideratum obiectum conijcimus, volunt enim quoſdam ſpiritus ex ſubtiliſsimo, puriſsimoque ſanguine cordis noſtri in rem concupitam exhalare, atque ocyſsime ad

ad oculos nostros recurrere, ibique vapores & humores resolui, qui sen- ad cor relapsi, diffusiq; per corpus, oculis, rei dilectæ quandam ideam, tar simulachri, & imaginis; non aliter, am in speculo macula permanet ve- nosi oculi, vel menstruatæ, auriginosi, simili aliquo morbo infecti, impri- unt. Hac de causa miserum amasium, ce nouis illectum spiritibus, qui natu- em suam sedem repetunt, & ad cor rmeant, perditam libertatem suam lere, lamentarique cogi affirma. onnulli autem naturalis scientiæ ad- odum studiosi, cum multa de amoris turigine essent imaginati; nec veram n furiosi morbi originem inuenis- nt: in hæc proruperunt: Amorem esse scio quid, natum nescio vnde, qui ve- nescio quomodo, & accendit nescio o pacto, certam aliquam rem, & per- nam.

minem apud Indos longissimam vitam habuisse.

 Apud

APud Lusitanicæ historicæ recènti-
ores scriptores (inter quos est Fer-
din. Castanneda) fidei probatissime
longa narratione, & certa, cuidam nobi-
li, apud Indos annorū, quibus vixit tre-
centorum, & quadraginta spatio, iuuen-
tæ florem ter exaruisse, & ter refloruisse
inuenimus: atque ex cuiusdam Episcopi
relatu nouiter percurrimus. [Hoc profe-
cto mirabile est, & paucissimis à De-
concessum. At non minori admiration-
illud dignum est, quod à Langio de Or-
be nouo proditur, insulam quādam fu-
isse repertam, Bonicam nomine, in qu-
fontis reperiatur scaturigo, cuius aqu-
vino preciosior senium epota in iuuen-
tutem cōmutet. *Ex lib. 1. de hominis vita,*
vbi de Priorissa anu facta, & reiuuene-
scente scribitur.

Hydrargyri minera quomodo inueniatur.

INter metallica ōnia, hydrargyro ex-
cellētius vix inueniri aliud cryditur
cum ad infinita tale accōmodetur. Soler-
ti industria opus est, vt vbi eius minera
sit scaturigo coniectores deprehendant

pro-

ropterea mensibus Aprilis,& Maii sub
urora, sereno autem cœlo ascendētes,
apores in montibus spectant; si enim
istar nebulæ fuerint, non altius se at-
llentis, sed humillimæ, ac quasi terræ
hærentis, argenti viui ibi sedem esse
equuntur. *Ex Cardano de Subtil.*

Aqua mirabilis pro visus obscuritate.

APeriam aquam, quam scribunt re-
stituisse visum ceco nouem anno-
m. R. succi apij, fęniculi, verbenæ, cha-
edryos, pimpinellæ, Garyophilatæ,
uię, chelidonię, rutę, centinodię, mor-
s gallinæ, garyophyllorum, farinæ vo-
tilis an. vnc. j. piperis crassiusculè triti,
cis muschatę, ligni aloes an. drach. iij.
mnia īmergātur in vrina pueri, & sex-
parte vini maluatici. Bulliāt breui tē-
re, tū exprime, & percola. Repone va-
vitreo benè obturato. Hora sōni singu
s guttas singulis oculis instilla. *Holler.*

Roris marini præstantissima virtutes.

PLanta illa, quam Romani, & Itali
Rosmarinum dicunt, inter plantas
obilissima est, magisque quam ex-

istimetur excellens, quamuis multitudine, & frequētia vilescat. Est enim semper virens, nulli nocens, & multis infirmitatibus inimica maximè comitiali morbo, qui ferè dæmoniacus est. Radix eius cum melle purgat vlcera; torminibus medetur, & medendis serpentum ictibus cum vino bibitur. Prodest etiam contra morbum Regium in vino cum pipere. Et tanto contra maiora mala præualet, quanto maiori gaudet tutela, & fauore cœlesti, à quo omnis virtus confouetur.

Naturæ sagacitas in difficillimis morbus sanandis magna est.

MAgna est naturæ sagacitas in aliquot morbis sanandis, qui medicorum auxilijs perdifficile est, vt ad sanitatem perducantur. Retulit Alexander Veronensis *lib. 2. Anatom. c. 9.* mulierem Venetam, acum crinalem, qua cirri capillorum intorquentur, quatuor digitorum longitudine ore detinuisse, dū obdormisceret, somnoque sopitam deglutis-

lutiuisse: decimo autem mense, quod mirabile est, per vrinam eminxisse. Langius etiã in alia iuuencula, quæ aciculam, deuorauerat, id etiam euenisse scribit. Naturæ igitur industria maxima est.

Lapidis compositio ignẽ fricatione reddentis.

FRicatione cuiusdam lapidis facillime ignem excutere poterimus. Hæc eius est compositio. Capimus styracis calamitæ, sulphuris, calcis viuæ, picis an. drach. iij. Camphoræ drach. j. Aspalti drac. iij. trita hæc ponantur in vase terreo optime clauso ad ignem, donec in lapidẽ cõuertãtur. Hic panno fricatus ac cẽditur, sputo verò emoritur. Ex Rosell.

Naturam bestijs, ad corporis tutelam multa remedia indicasse.

PLurima sũt Naturæ beneficia quę bestiis fuisse concessa legimus. Hæc profecto ruminans Plutarchus, præ admiratione in extasin raptus, Naturam multo plura in pecudes, quam in hominem contulisse dixit. Quippe si bestijs morbus accidit. Natura mox antidotum indicauit.

dicauit. Hinc Palumbes, monedulæ, merulę, perdices, Lauri folijs deguſtatis humores ſuperfluos expurgant. Lupi, Canes, Feles ſi ęgrotant, vel ſi excremētorum colluuie ſtomachum, vel viſcera oppleta ſentiunt, gramina comedunt rore perfuſa, herbam frumenti, & rapiſtrū decerpunt: quibus ſtomachum, aluumq́; exonerant. Columbæ, turtures, pullique gallinacei in morbis helioſelinum deguſtāt. Teſtudines morſus ſibi inflictos cicuta perſanant. Cerui vulnerati dictami paſtu, ſagittas excutiunt. Muſtela dū mures venatur, ruta ſe munire conſueuit, vt validius eos oppugnet. Vrſi mandragoram quærunt in mala valetudine. Apri autē ęgrotantes hedera ſe colligunt. Cętera verò animalia pro vitę tutela diuerſa alia retinent auxilia. *Ex Ariſtot. Plinio, Nipho, & aliis.*

Lapidem Aetitem mulierum partus accelerare.

MAgnam intulit natura Aetiti lapidi in partu prægnantium accelerando efficaciam: quippe ſi earum coxis argento

gento cõuolutus partu instante fuerit
gatus, miram vtero generabit laxita-
m, ex qua prægnantes faciliùs parient.
b Aquilis præsidium hoc captum reor,
læ enim dum arctiores se sentiunt
: oua cum difficultate pariunt, Ae-
item quærunt, ex quo laxiori matricis
rificio facto, lenius oua excernũt. Hinc
etitis Lapis, Aquilinus dictus est, quia
quilæ hos in nidum portant, ibiq; verò
periuntur. Intellexi ex fœminis, pri-
narias aliquot hos lapides in vsu, & pre-
io habere, bene ratas partus labores su-
leuare.

Hellebori nigri radicem, Viperæ morsus in be-stijs sanare.

IN magna æstimatione apud multos Hellebori nigri radix habetur, ipsa enim inter carnem, & pellem iumenti à Vipera demorsi inserta procul dubio sa-nat. Confiteor profecto subulcum quẽ-dam porcorũ numerũ igne persico, siue erysipelate pestilenti pollutum (hunc morbum vulgares, eo quod porcorum caput in excrescentiã magnã deuenit, ap-

pellant *Capoatto*) ſola huius radice omnes incolumes ſeruaſſe. In porcorum auribus cultello circulum ad viuum ſanguinem formabat, deinde centro, ex ſtylo ferro perforato, radicis fruſtulum effingebat, ad paſtumq́; porcos mittebat, ita equidem ſolo hoc auxilio, omnes (me obſeruante) ad ſanitatē ducti ſunt.

Hippiatros in equorum facie pilorum euulſu maculas albas facere.

IN hominum canitie frequentes capillorum euulſiones, vt nonnulli in vſu habent, vituperantur, eo quod illorum euulſu maior generatur canities: Hippiatri enim cum maculas albas in equorum facie fingere intendunt, frequentiſsime pilos extirpant, qua continuata euulſione, pilos excreſcere albos expertum eſt.

Quæ apud Veteres magis erant celebrata ſpectacula.

INter orbis terrę celebrata ſpectacula in primis erat Epheſinū templū, inde Mauſolæum, hoc eſt, Mauſoli ſepulchrum

rum; Colossus solis apud Rhodios; Io-
s Olympici simulachrum, quod Phidias
cit ex ebore: Muri Babylonis, quos ex-
tauit Regina Semiramis; Pyramides in
Ægypto; Obeliscus in via nobilissima
abylone à Regina supradicta erectus.
odiginus.

*arinum Vitulum à Cœli fulmine non mo-
lestari.*

NOn pauci sunt scriptores, qui Mari-
num Vitulum, (multa obseruati-
ne peracta) à fulmine incolumem esse
erhibent. Propterea Seuerum Impera-
orem Lecticam suam Vituli marini co-
o contegi voluisse legimus, hoc enim
nimal ex marinis, à Cœli fulmine mi-
imè percuti audiuerat. Inde factum est
t veteres, pauidi, ne fulmine feriren-
ur, tabernacula ex istius pellibus con-
ecta retinerent, ita profecto à Cœli ful-
nine præseruari posse putabant. *Ex Plin.*

*Captam inter bruta maxima Epilepsia
tentari.*

HIppocrates in lib. *de sacro morbo,*

 (si ha-

(si liber ille genuinus eius est,) vt ab Epilepsia homines præseruari valeant monet, neque in caprina pelle decumbendum esse, neq; eandem gestare oportere, bene ratus tale animal, maximè ab Epilepsia tentari. Hoc etiam Plutarchus rerum naturalium perscrutator indefessus asseruit: propterea veteres Sacerdotes ab eius carne, vt morbida, abstinuisse feruntur, ne gustantibus aut tangentibus modo, aliquid eius morbi induceretur.

Vinum in Asthmatis cura selectissimum.

VInum pro sanando Asthmate ab Horatio Augenio viro probatissimo, quo pater eius cum fælici semper successu vsus est, adducitur. Habet vini dulcis, quale potissimùm Vernacia est, non crassi, sed tenuis, mellicrati cocti an, lib. decem: puluer. Foliorum Tabacci exicc. in vmbra vnc. j — radicum polypodii quercini recentis, ac minutissime concisi vnc. iij. radicum hellenij remoto meditullio, & incisarum vnc. iiij.

macc-

macerentur horis 48. postea vero colentur per manicam Hippocratis vocatam, conseruetur vinum in loco frigido. Dătur vnc. vj. pro vice, singulis diebus, horis ante prandium quinque.

Homines à phrenitide correptos sanis fortiores fieri.

NOn pauci admirantur, cur homines phrenetici (licet in sanitate debiles fuerint prius) ipsis sanis fortiores euadant? Equidem à morbi natura totum procedere verendum non est: cum autem in phrenitide magis ob exsiccationem lædantur nerui sensitui, quam motiui, nulli dubium est, tales quo ad motum ipsis sanis fortiores, & debiliores, quo ad virtutem sensitiuam fieri; ratio omnium est, quia operationes, neruorum sensitiuorum humiditate magis perficiuntur: secus motiui. Huic adiungitur, quod phrenetici (mente læsa) dolorem non sentiunt, idcirco fortiores. Ex *Arculano*.

Tuberum esu frequenti, homines in epilepsiam incidere.

MAximopere (vt voluit Simeon Zethus) tuberum continuatus vsus vituperatur: adeo enim homines crebro eorũ esu afficiuntur, vt epileptici, vel apoplectici fiant. Apud veteres autem in pretio habebantur, illisq; cum Cœlo quandam affinitatem, nec nisi tonante Ioue nasci, credidit antiquitas. Vnde Iuuenalis: *Facient optata tonitrua cœnas.*

Ossa de corde Cerui à morsibus venenosis homines præseruare.

MIrabilis est profecto osiculorum proprietas, quæ in Ceruorum corde reperiuntur; gestata enim, ad præseruandum à bestiarum venenosarum morsibus, & ictibus maxime prosunt. In officinis tanquam præstantissimum antidotum contra venenum, & febres pestilentes, hæc ossa conseruãtur, & cum fœlici successu medici in dies ad hæc valere experiuntur: multi tamen pro osse cordis ceruini, os bubulum tradunt in magnam languentium perniciem, & medice-

medicorum infamiam. Ex *Alexandro Benedicto.*

Hemicraniam lapide Gagatis ſummoueri.

MVlto experimento Democritus Hemicraniam, lapidis Gagatis ſola ad collum appenſione tolli comprobauit, ſcribit enim huiuſmodi lapidem geſtatum ſemper magis ponderare, quam antequam appendatur: quaſi in eo quædam attrahendi in ſe ſe humorem, à quo dolor in parte cranij ſuſcitatur proprietas reperiatur. *Mercurialis.*

Epilepticos non perpetuo concidere neque ſpumam facere.

QVi comitiali morbo laborãt nõniſi in magna ventricolorum cerebri à craſsis humoribus obſtructione concidere, & ſpumam ferre conſueuerunt: ſecus vero in alijs cauſis, vt in quadã puella Aretina Beniuenius obſeruauit. Incidit illa in Epilepſiam, tamen neque concidebat, neque ex ore ſpumam emittebat. Sed ſtans caput hinc inde cũ cer-

uice, ac si quid inspicere vellet moue-bat; nihil interim loquens, nihil sentiens. Cum autẽ ad se reuerteretur, interrogata quid egisset, penitus ignorabat. Causam Beniuenius existimauit, quod non caderet quod contractio, & tensio ad cerebrum non ferretur, cum solus vapor sursum ascenderet: ex quo nullo rigore cerebrum ipsum intentum, ab ordinatis motibus reliqua membra præseruare potuit.

Vermes rubros in hominum cerebro, in quadam epidemia natos esse.

BEneuenti, cum multi ignoto morbo decederent è vita, medici tandem, hoc morbo quẽdam mortuum incidere voluerunt, & in huius cerebro vermem rubeum breuem inuenerunt, quem cum multis medicamentis vermes occidendi vim habẽtibus interficere nequiuissent, frusta raphani incisa in vino maluatico vltimo decoxerunt, quo vermis occisus est, atque hoc eodem remedio deinde simili morbo, quasi epidemico affecti, omnes

omnes curabantur. *Forestus ex lib. Corne. Roterodam.*

Capillorum defluuium ex Laudano curari.

NOn semel morbo acuto ęgrotantibus (si ad sanitatem reducuntur) capite capillos decidere expertum est, His facillimè succurritur huiusmodi linimento, quo capillorum defluuium non solum amouetur verũ etiam amissi rerum renouantur. Laudanum cum vino, & oleo rosato ad decentem vnguenti spissitudinem coquitur, quo caput vniuersum linitur, breuique capillatum redditur. *Ex Bayro.*

Ab empiricis tractata remedia, mortem nonnunquam attulisse.

MIrum haud est, remedia, quæ ab empiricis adhibentur, mortẽ aliquãdo hominibus attulisse, ij n. nulla ratione, nullaq; methodo suffulti, sed sola experimẽti indagine, nec causas morborum verè cognoscere, nec ordine auxilia applicare possunt. Propterea miles quidã in morbo inueterato sui nepotis, qui capi

tis

tis achoribus erat fœdatus, ſine cautione, more empiricorum, nec ætate obſeruata, vnguentum ex arſenico, ſulphure viridi æris, ſemine ſinapis confectum capiti appoſuit; ita enim ex quodam libro remedium collegerat, & mane ſequenti puer ille, qui erat duodecim annorum, in lecto mortuus inuentus eſt. Hi profecto fructus empiricorum ſunt. *Ex Valeſio.*

Triplici auxilio homines longæuam vitam acquirere poſſe.

NIſi hominum frequens luxus excreſceret indies, fortaſſe illorum vita songior, ſaniorque videretur, hi autem in luxum, epulas, & otia effuſi, vix trigeſimum excedunt annum, abſque ſenectutis aliquo veſtigio, vita enim lōgæua, non luxu, & profuſione nimia, ſed triplici tantum remedio comparatur; ſiquidem parcitas cibi, & potus, bonus cibus, & moderatum exercitium mortalium vitam, ex Philoſophorum decreto, producere valebunt. *Bartholom. Moles ex Diuo Gregorio.* Quo

Quo pacto singultum cohibere valeamus.

NOn leui angustia singultum homines cruciare quandoque videmus adeò quod multi in longissimã vigiliam huiusmodi affectu ducti sunt. Multi sunt, qui ex improuiso timorem singultientibus incutientes, votum assequuntur: alij verò auriculari digito iubent intus aures diu confricari; Lysimachus tamen apud Platonem, sternutamento aspersione aquæ frigidæ, & respirationis cohibitione singultum excu- propalauit.

Quo pacto plebeios, & inscios in admiratio- nem ducamus.

PLebei profectò qui populi pars simplicior est, ex leuissima occasione facilè in admirationẽ ducuntur. Si optas autem vt adstantes credant vel magico carmine, vel quodam miraculo te operari, manè cum Verbascum flores aperit æstiuo tempore, iis præsentibus leniter moueto plantam: flores enim paulatim decidunt, & exiccantur, cum magno il-

lorum

lorum ſtupore, ſiquidem illius plantæ hæc eſt proprietas, vt (Sole accedente) flores decidant. Quod ſi magis irridere velis inutiliter aliquid murmurabis, vt admiratio excreſcat, vltimò tandem omnia in riſum finiantur. *Ex Porta.*

Memoriam è thure epoto maximè augeri.

MAximo hominibus adiumento eſt firma memoria, triſtitiæ verò, & labori, imbecillitas, iis præſertim, qui bonarum litterarum ſtudio incũbere optant. Ita autem cõfirmatur. Thus albiſſimum in pollinem attritum, & cũ vino, ſi hyems fuerit, vel aqua decoctionis paſſularũ, ſi ęſtas, epotum, in Lunę augmento, oriente Sole, nec non meridie, & occaſu, mirum in modum memoriam augere fertur. *Ex Raſi.*

Quo pactò famis importunitas cobibeatur.

QVis Taurum Philoſophum, eiuſq; ingenium non admiretur in reprimendo famis impetu? profectò dum fame maximè moleſtabatur, eius impor-

tunita-

...itatem, compreſsis hypochondriis, ...entris ſtrictione compeſcebat. *Apud ...um Gellium.*

...ierem grauidationis tempore palleſcere, debilioremque eſſe.

NOn ſine ratione mulieres, quotẽpore vterum gerunt, virore palli... fiunt, purũs enim illarũ ſanguis con...uò ex corpore deſtillat, & in vterum ...atura demittitur, vt fœtũ tũ nutriat, ...eius procuret augmentũ. Cum autem ...is paucior in corpore reſideat ſanguis ...ceſſe eſt fieri pallidas, atq; alienos ci...s appetere. In ſuper ex eo, quia ſanguis ...itus ipſis minuitur, debiliores fieri ne...ſſe eſt. *Ex Hippocr. lib. 1. de morb. mulier.*

...yriſticam nucem à viro geſtatam, vigoroſiorem fieri.

MIrabilis eſt nucis myriſticę, quã vocant muſcatam, cum homine ſym...athia: ſi enim à viro geſtatur, nõ modò ...gorẽ proprium cõſeruare, verũ etiam ...rgere, magiſq; ſucculentam, & ſpecio...m fieri autumãt, pręſertim ſi iuuenilis adultæ-

adultæque ætatis homines circumfer

Ex Liuinio Lem.

Hepaticos, & lienosos, decocto chamædr sanari.

INter præstantissima remedia, qu hepaticis, & lienosis adhibentur pr mum Chamædrium locum retinet: si nim ex aceto decocta, per plures dies e hibetur, hepaticos, atque lienosos pr culdubio sanat: multis equidem exper mentis comprobatum est tale decoct viscera ab infarctu liberare: propterea febribus chronicis, eo quod obstructi nes mire abigat, fœlici successu à mult pro singulari secreto audio vsurpari.

Pulsus deficientes, & intermittentes in i uenibus mortem prædicere.

QVanti timoris in languentibus, pu sus deficientes, vermiculantes, formicantes existant, apud Medicos n tissimum est: ij enim ex prostrata natu exorti, exitiũ esse in foribus ostẽdũt. I termittentes autem duorũ pulsuum sp

t

, non modò in omnibus ſuſpecti ha-
[illegible]tur, verum etiam omnibus maximè
[illegible]enibus exitioſi ſunt; diſsẽtit Galenus,
[illegible] in pueris, & ſenibus non ita fore ti-
[illegible]ndos aſſeruit. Huius rei habuit expe-
[illegible]entum Proſper Alpinus in Iacobo
[illegible]tonio Cortuſo octuagenario, pleuri-
[illegible]o, & febre ardente vexato, cui pulſus
[illegible]erunt cùm intermittentes, tum defi-
[illegible]ntes; tamen ille citò conualuit. *lib.5. med. method.*

[illegible]ithridatis Regis, ad venena maximum Antidotum.

DEuicto Mithridate Rege maximo, in eius Arcanis Pompeius inueniſſe [illegible] peculiari commentario ipſius manu [illegible]carato compoſitionem antidoti dici-[illegible]r. Cõſtabat ex duabus nucibus ſiccis itẽ [illegible]cis totidem, & rutæ folijs viginti ſimul [illegible]itis, addito ſalis grano. Si aliquis hoc [illegible]iunus aſſumeret, nullum ei venenum [illegible]ociturum illa die affirmabat. Ex *Plinio*.

Quo

Quo artificio ossa, vel ebora colorari valeant.

SI ossa, vel ebora colorata habere desideramus, ea in primis oportet ab immunditiis purgare; deinde in aluminis aqua decoquere, tum demum in vrinā, vel calcis aquam in qua dissolutum sit verzinum, rubrica, aut cæruleus color, siue alius quem volumus immittere, & vna iterum coquere. Cum autem perfrigerata in eodem etiam liquore fuerint, extrahenda sunt; & pulchra, & bellè tincta habebimus. *Alexius Pedemont.*

Bryoniæ radicis è vino albo decoctum, hystericam passionem reprimere.

BRyonia in sedanda mulierum hystérica passione, egregiam habere virtutem multis experimentis dicitur. Ex multis obseruationibus in quadam muliere, quæ quotidie ferè per multos annos hoc affectu laborauerat, à Matthiolo experta est. Hæc cum semel per hebdomadam, eius consilio, sub lecti ingressum,

gressum, vinum album, in quo ipsius radicis vncia efferbuerat, hausisset illa passione optimè conualuit. Ne tamen amplius in suffocationes deueniret vteri, per annum integrum hoc medicamento vsa est, nec morbus iterum recidiuauit.

Quo suffitu Serpentes venenati à domibus, vel prædiis arceantur.

MVlta equidem reperiuntur, quorum suffitus adeo serpentibus odiosus est, vt à loco, vbi is fiat, penitus arceantur. Scribit Florentinus in Geopon. venenatam feram numquam accessuram, vbi adeps ceruinus, aut radix Centaurij maioris, aut Lapis Gagates, aut Dictamus creticus, aut Aquilæ, vel Milui fimus cū styrace mistus suffiatur. Ex Gal. autem habemus *in lib. de med. fac. parab.* ad Solonem. Pyretrum, sulphur, cornu ceruinum, pinguedinem, & pulmonem Asini accensum, ac suffitum, cuncta animalia venenosa efficaciter fugare compertum esse.

Herpe-

Herpetes exedentes Tabacci ceroto feliciter sanari.

HIeronymus Aquapendens *in l.* 1.*de Tumor.præ.nat.c.*20.exedentes herpétes teſtatur curaſſe quo ad totum corpus,ex ſero Caprino expurgatione confecta,ſæpè autem cum ſalſæ parillę decoctione:partes affectas aquis thermalibus D.Petri lauabat,vltimo iis, felici cum ſucceſſu ſequens admouit Ceratũ. R.Succi Tabacci,ſeu herbæ Reginæ vnc. iij.Ceræ citrinæ nouiſsime.vnc. ij.Reſinæ pini vnc. j. ÷ Roſinæ Tyerebintinæ vnc.j.Olei myrtini quantum ſuffic. pro formando Ceroto.

Vina alba, qua induſtria in rubra mutentur.

ALba vina abſque vllo detrimento in rubra(auctore Mizaldo)ſtatim conuertuntur,ſi puluerem mellis ad duriſsimã conſiſtentiam decocti, & ſiccati in vinum album proiecerimus, & tranſuaſando miſcuerimus.Id autem minori faſti-

sidio efficiet lapathorum radix,si re-
s,vel sicca in vinum mittitur.

Flores in Aegypto prope Nilum inodoratos existere.

Dor in sicco fundatur, eidemq; innititur;hinc euenit(auctore Theop. e caus.plantar.)vt fructus agrestes vrnis sui generis odoratiores ,eo quod iores existant vrbanis,habeãtur.Hęc oq; causa est,quod in Aegypto minie odorati flores nascantur:vt n. Pliniprodidit, Aegypti aer à flumine Nilo n nebulosus, tum roscidus est : cuius sa odor in floribus adimitur.

Absynthium ventriculum roborare solum adstrictione.

QVantam Absynthium in roborando ventriculo vim retineat,in mullocis à Galeno exprimitur : hanc aun virtutem non ob amaritudinem, propter adstrictionem Absynthio esse versimile est. Constat hoc totum eius succi natura , qui corroborandi ultate destituitur , ex eo , quod ter-

reæ partes, in quibus adſtringendi vi-
poſita eſt, ab ipſo ſeparantur. Succu
itaque ſolum amarulentiam habet, qu
tantum abeſt, vt ventriculum robore
ſed vt potius illum infeſtet.

*Ex epoto Chalcantho, albos pilos è capi-
te decidere.*

LIcet Chalcanthi, ſiue vitrioli vſus, o
re ſumpti, apud Galenum ſuſpectu
habeatur: à multis tamen audio maxim
commendari. Inter graues ſcriptores
Rhaſes eſt, qui 25. *Continentis*, c. 24. ſ
habuiſſe amicum quendam ſcribit; qu
potata vitrioli drachma, propè noctem
pilos omnes, quos in capite habebat al
bos, abiecit. Res profectò mira eſt.

*Phrenitidem ex nigro Coralio feliciter
ſanari.*

COralium nigrum, quod *Antipallas*
ſiue *Antipathes* dicitur, in Phrenitid
morbo corrigendo, & ſanando perqu
miram habere facultatem exiſtimatur
Hoc nigerrimi coloris eſt, & ob varie
tatem in magno precio tenetur, & cōtr
huiuſ

iusmodi affectum tanquam præstan-
simum remedium vsurpatur. *Ex Ence-*
de Gemmis lib. 3.

Lethargicos à Satureia capiti admota excitari.

MVltis experimentis obseruatum reperio, Satureiam cum floribus no incoctam, & calentem occipiti ad-otam, Lethargicos difficili ac pertina-sõno oppressos, ac veluti raptos exci-e, & reuocare. Vt autem curæ fœlici-sit exitus, huius decocti guttæ aliquot rmi auribus instillandæ sunt. *Han-bius.*

ilentias quasdam occulta anitpathia hominum corpora depascere.

MVlta reperiuntur, quæ occulta quadam antipathia, cunctis homini-aduersantur. Huiusmodi fuit aura pestilens, quæ ex arcula aurea in quã es forte quidam inciderat (referente o Capitolino) in Babylonia orta est. hac nata fertur pestilentia, quæ in-Parthos orbemq; compleuit. Huic d absimilis, vel prauior vtique fuit

 pestis

pestis illa, quæ anno 1348. ab oriente in-
cipiens (teste Guidone Cauliacensi)
vniuersum ferè orbem peruagata est,
tantaq; sæuitie peragrabat, vt vix quar-
ta hominum pars superstes euaserit.
Brauus.

Infantes eiulare, quoties lac, nutricum mammas & papillas pungit.

ASsidua experientia comperimus tunc eiulare infantes quoties lac mammas nutricum, & papillas lancinat & pungit, quippe ad infantulos tunc nutrices redire videntur statim; cum papillarum mordicationem, siue vellicationem sentiunt. Duplici autem id fieri causa credendum est; vel quia quo tempore coctionem infantulus perfecit, eodem momento nutricis vbera complentur, vel quia tutela Angeli Custodis infantis nutricem ad officium, leuissima vellicatione sollicitat. Hoc verius videtur eo, quod modo citius modo tardius infantes eiulant: & vtriusq; status non semper idem est. *Ex Bodino lib. 3. Theanatri.*

Salis Prunellæ virtus, & compositio.

SAl prunellæ, ob singularem vim do-
lores mitigandi à quauis causa calida
nflammatione excitatos, quam reti-
r, Anodynum minerale à chymicis ap-
llatur. Eius compositio talis est. Para-
r ex nitro optimo, quod in crusibulo
nditur, paulatim superinijciendo flo-
sulphuris, qui eius pinguedinem tol-
nt, idque adeo pellucidum, purum-
e reddunt; vt si super lapidem mar-
oreum effundas, omninò clarum, &
iphanum appareat vitri instar: quod
inde Sal siue lapis prunellę dicitur. Sa-
tare est remediũ ad ardentissimã illã
orem Hungaris familiarẽ extinguen-
m, & edomandam: cuius ferocia tan-
est, vt ægrotantium linguas prorsus
gras, & prunis ardentibus similes ef-
iat. Cum autem tanti symptomatis se-
tia extinguatur huius vsu, leniatur, &
primatur: Sal prunellæ apellatus est.
t præterea idem remedium magnum
uretioum, & diaphoreticum. *Quercetanus in Pharmacopæa.*

Hydrophobos è poto Catuli coagulo aqua illico appetere.

MIris laudibus Catuli coagulum in Hydrophoborum cura ab Aeti extollitur: Illud enim si semel tantum ex aceto Hydrophobici gustauerint; statim eos, aquæ potus cupiditatem capere: ob id medicamentum hoc præstantissimum iudicamus, in huiusmodi enim affectu, nulla salus salubrior iudicatur quam aquæ potus: quo deficientè, mors in foribus semper est.

Cur Leo Gallum timeat? absoluta inquisitio.

CVm quodam die Cercelli animi gratia apud Carolum Cisellum Iurisconsult. clarissimum, meique amicissimum essem, forte inter nos de Galli natura orta fuit disputatio; illa pręsertim cur Leo illum timeret? Pro dubii solutione Ficinū *in lib. 3. de vita cælit. compar.* adduxeram: qui Leonem, Gallum vereri scripsit, eo quod in ordine Phœbeo Gallus est Leone superior. Hoc etiã ex

Procl

clo confirmare volui, qui Apollineũ
monem, qui alias sub Leonis figura
aruerat, statim obiecto Gallo dispa-
sse prodidit. Ille autem quia bonarũ
raum citra legalem scientiam admo-
m studiosus est, contraria ratione Leo-
timorem euenire contendebat. Ad-
cebat Leonardum Vairum *in lib. 1. de*
scino, qui ex Gallorum oculis semina
ædam, ac spiritus exire profitetur,
ibus Leonib' dolor, ac mœror incredi-
is incutiatur, inde veluti effascinatos
nere. Ego quidem licet à Lucretio hãc
am opinionem sustentari vidissem;
men post, pleraque vltro, cirroque
er nos de re hac ventilata, confessus
apud me neutram opinionem vide-
validam. Vbi enim naturales rationes
æualẽt, nec ad Astrologicas, nec ad oc-
ltas cõfugiendium est. Leones quoniã
le flaua, & copia caloris abundant, facĩ-
fit, vt ex sonora Galli voce cõmoueã-
r: ita profecto Canes ex leui etiam al-
 terius

erius latratu faciunt. Insuper rubicunda Galli crista, flammæ instar rutilantis, primo aspectu, coloris ratione, bilem in Leonibus celeri motu excitat, vt panni rubri armenta quædam fugare, & mouere solent, inde fit, vt quodammodo Leones & aspectum, & Galli vocem timeant. Haud tamen credendum est in iis (sedato primo impetu) perpetuo timorem ex hac bestiola durare, & induci posse.

Coruos, morientium fæditatem sentire, & obid super tectum infirmorum crocitare.

COrui, quia hominibus meliorem habent odoratum, vt voluit Arist. corporis morituri fætidum odorem de longe sentiunt: secus est in hominibus, licet prope maneant. Propterea super tectum infirmi Corui volitant, & crocitant, quando eius corruptio, & fæditas magna est, vt ea pascantur: huiusmodi enim animalium genus rerum fœtidarum maxime auidum est; quibus pascitur:

litur: idcirco in bellis, & in pestilenti tempore, cum corpora mortuorum vel hominum vel animaliũ humi iacta sunt; Coruorũ copia preualet. Homines vulgares, & qui parũ prudẽtes sunt; dũ Coruos crocitantes super tectum infirmi aspiciunt, illum mori debere asserunt; hoc autem falsum est: ii enim tantum fœditatẽ insequuntur. Sæpè tamen Deus permittit Dæmones in Coruorum, & aliorum animalium forma super domos: vel in domibus morientiũ apparere, quando bestialiter vixerũt. *Ex Bernardino de Bustis.*

Quo artificio æs aduratur, vt cinnabari colorem acquirat.

SI æs vstum colore cinnabari, & ad rubedinem versum habere volueris, quemadmodum vult Dioscorides; Accipe æris laminas cultri costę profundas: non sint autem ęris alias fusi, quia in hoc semper stannum commistum est. Has super ignitos carbones apta, cum autem illæ rubescere incipient, sulphuris puluerem tenuissimum leniter desuper cõ-

iješito', videbis enim (cessante sulphuris flāma) æris squamulas euidenter extrahi, & euelli. Tu modo si perfectè nō posse euelli cognoueris, addito sulphurem toties, quousque lamulæ eradicari videantur: caue tamen ne vrantur, & ad nigredinem vergant. Extincta tandem sulphuris flamma, & refrigeratis laminis, æris rubei squamulas habebis magni valoris, quas loco Hydrargyri præcipitati in medicamentis recipies alias autem huius vires apud Galen. & Diosc. videto.

Theodorus Gaza, quod infeliciter tex. Arist. de Hydrophobia conuerterit, à crimine absoluitur.

THeodorus Gaza vir doctissimus, dum Arist. tex. 8. de histor. animal. c. 22. traduceret, omnia animantia voluit à Cane rabido demorsa, in rabiem agi, ac mori, excepto homine. Hoc autem quantum sit falsum, quotidiana demonstrat obseruantia. Homines n. demorsi, in rabiem aguntur, & pereunt; nisi rectè curentur, vt cuidam (pauci sunt menses)

nenſes) hic iuueni accidit, qui à Cane
abido in manu demorſus, nullo adhibi-
o medico, ſed ſolum circularoribus cō-
iſus, in 40. die in furorem deuenit; quo
empore licet me parentes vocaſſent, fa-
ꝉo tamen prę ſagio, quod breui moreret-
etur, tanquam deploratū reliqui. Hęc
gitur Theodori traductio pleroſq; in va
ios labyrinthos deduxit: multi n., tum
tGazā defenderent, tum etiā vt Ariſto-
elem ab erroris ſuſpicione vindicarent,
extum ita acceperunt, animantia omnia
cane rabido correpta interire, hominē
erò ſolum abſque periculo non ſerua-
i, ita expoſuit Iulius Pollux. Alii verò,
nter quos eſt Leonicenus, textum
alè fuiſſe conuerſum, vel eſſe depra-
atum contendunt, & ſic loco πλὴν
egendum πρὶν, aſſerunt, quaſi ho-
no correptus, & in rabiem, & mortem
euenit; ſed non ita citiùs, vt cęteris
nimalibus contingit. Hic ſenſus quoad
egotii veritaté ver' eſt, quia homo pro-
ter optimū tēperamētum, tardius, quā
ætera violatur: tamen Ariſtotelis inten-

tio neutiquam eſt ipſe enim ex profeſſo hominem à rabie, & morte ſeruari ſcripſit, cuius textũ Gaza fideliter traduxit, neque deprauatum, neque commutandum exiſtimo, quia mens Philoſophi peruerteretur. Vt autẽ Ariſt opinio omnibus innoceſcat, hydrophobiam in homine morbum eſſe nouum, illiuſq; tempeſtate incognitum proponimus, ex quo iure expoſuit animantia omnia è Canis rabie emori, homine excepto, quia hæc lues in homine nondũ innotuerat. Confirmat opinionem noſtram Plutarchus 8. *Sympoſiacorum, in probl. 9.* dum ex ſententia Athenodori Medici ſcripſit, hydrophobiam eſſe morbum nouum, atq; apparuiſſe tempore Aſclepiadis, qui ſub Pompeio Romæ claruit. Confirmant etiam hoc Scriptores ante Aſclepiadem, qui de Hydrophobia mentionem aliquam haud faciunt: Quod ſi manifeſtum fuiſſet, non video cur ſub ſilentio tantum morbum occultaſſent. Ego quidem Hydrophobiam antiquitus

haud

ud extitisse, persuadere mihi non possum: innotuisse autem verisimile est, nō o aliud, nisi quia morbus hic non statim à vulnere aperitur: Siquidem multi 40. die rabiunt, aliqui post sextum, it octauum mensem, vel etiam post annum, vt scribit Gal. Auicenna adnotauit post septimum; Albertus post duodecim. Propterea antiquitus, & precipuè Aristotelis tempestate, huius morbi causa nō aduertebatur à Medicis innotescebat quidem aquę timor tamē à canis vulnere & rabiem, & illa praua symptomata oriri imaginabantur: idcirco Aristoteles etiam inter illos, hominem commorsum à cane rabido, nec rabidum fieri, nec emori scripsit.

Assari radicem pro expurgandis vomitu tenacibus humoribus à ventriculo, efficacissimum esse remedium.

QVanta sit Assari radicis non modo in ciendo vomitu, verùm etiam in expurgandis à ventriculo, & ab eius partibus, humoribus crassis & tenacibus ef-

 ficacia,

ficacia, sapientum aliquot edocuit obseruatio: siquidem multi non solum in vitiis ventriculi, sed etiam in quartana febre, aliisque longis affectibus hac euacuatione felicissimo cũ successu vsi sunt. Præparatur è scrup. ij, aut Drach. j. radicis Assari, quæ in hydromelite, aut passularum decocto sit dissoluta, cui tantillum cinamomi, & sirupi violar. adiicitur. *Ex Fernelio.*

In construendis sepulchris veteres fuisse admodum diligentes.

EXacta Veteres in construendis sepulchris, vtebantur diligentia: idcirco admiratione maxima dignum est illud, quod à Ludouico Viue narratur: memoria patrum suorum sepulhrum fuisse erutum, in quo ardens lucerna inuenta est. Hæc ibidem (vt inscriptio attestabatur) ante Ann. M.D. condita erat, & posita: manibus autẽ contrectata, ex templo in puluerẽ cõuersa est. *Ex Langio.*

Caniculæ exortum à veteribus maximè fuisse obseruatum.

Cani-

CAniculæ exortus antiquitus à priscis summopere obseruabatur. siquidem ex eius colore, de anni statu côiecturam capiebant. Illa n. si obscurior, & veluti caliginosa oriebatur, graue, & pestilentē fore annū; si clara & pellucida salubrē ac prosperū predicebant. *Heraclides Ponticus.*

Aegyptiorum de quatuor elementis opinio.

QVatuor elementa fecerunt Aegyptii, ex singulis tamen bina, marem & fæmiam constituunt. Aerem marem iudicant; quà ventus est, feminā, quà nebulosus, & iners. Aquam virilē vocant mare, mulierē omnem aliam. Ignē vocāt masculum, qua ardet flāma; & fæminam quà lucet; & innoxius est tactu. Terram fortiorē marem vocant; saxis cautibusq; feminę nomen assignant, tractabili ad culturam. *L. Seneca lib. 3, Natur. Quæst.*

Phreneticos aliquando mirabilia loqui.

MIrabile est, quod aliquādo in Phreneticis obseruamus, istorum enim aliquot (benè inflammato cerebro) lingua Latina loqui vel carmina côponere

cum

cum prius fuerint eorum igna visi sun
sed quod mirabilius est, Nicolaus Flo
rentinus refert, se fratrem phreneticum
habuisse, qui futura pradixit, quæ eue
nerunt, ita vt eius prædictiones magn
ex parte postea veræ inuentæ fuerint: d
quibus tamen sanus existens, nullam ha
bebat cognitionem:

Infantium rupturas, qua via sanare valeamus.

MVltis obseruationibus, nullum remedium salubrius infantium rupturis inueniri expertum est, quam ex tritis cochleis, thure, & oui albumine emplastrum confectum. Hoc enim si pare in affectæ apponitur, & infantes eo temporin lecto detinētur miram in sanando affectu retinet efficaciam. *Ex Matthiolo.*

Digitum anularem, maximam cum corde retinere sympathiam.

QValem anularis digitus cum corde habeat consensum, in animi defectibus, & in syncope experimur. Qui enim

n à talibus paſsionibus vexantur, vel-
ato articulo anularis digiti, ſeu medi-
, vel attritu auri ad eundem cum croci
omento eriguntur. Per hunc prefectо
s quædam refocillatrix ad cor perue-
t, ex qua ab animi defectu collapſi vi-
rantur, & in priſtinam valetudinem
deunt. *Ex Lemnio.*

Carnes coctæ quomodo cruda videantur.

IN lautis conuitiis, ne voraces guloſi-
que carnes coctas comedant, ſic arti-
cium parabimus. Excipitur leporis, aut
gni ſanguis, quem congelatum, & ſic-
atum in puluerem comminuemus, hic
i ſuper carnes coctas ſpargitur ſtatim
oluitur, illæq; colorem proprium mu-
antes ſanguinoſæ videbuntur, vt nau-
ſeabundus reijcias. In comeſſationi-
bus contra paraſitos hoc eſt electum re-
medium. *Ex Vueckero.*

Ad oris vlcera, labiorumque ſciſſuras expertiſsimum remedium.

THomas Thomaius *in Idea ſui viridarij*, Nicolaum Zannonem Chirur-
gum

gum Rauennæ retulit, mirabili ſucceſſu & artificio, oris, gingiuarum, linguæ, & palati, nulla alia re, quam radicis pentaphyon, ſiue quinque foliorum decocto vlcera ſanare, atque labiorum ſciſſuras linimento, ex oleo amygdalarum dulcium, cera, & maſtice, quam breuiſsimè ad ſanitatem perducere.

Ex apri teſticulis, ſterilitatem in hominibus remoueri.

MAgna eſt vxoratis inquietudo, & animi perturbatio, prole carere ſterileſque exiſtere: propterea vt à tanto infortunio liberentur, prolemq; habeant, per aliquot dies ieiuno ſtomacho vir, & vxor cum iure galli veteris teſticulorum apri, ſiue verris in vmbra exiccatorum puluerem capiant: ita profectò breui tempore optatum adipiſcentur, vt in multis ſterilibus ex quacunq; cauſſâ non ſemel expertum eſt. *Ex Democrito.*

Bufonis tibiis dentium dolores euaneſcere.

INter maximos cruciatus à quibus corpora noſtra defatigãtur, dentium dolo-

dolores perniciosissimi existimãtur, adeo quod multi & in animi deliquia, & in maniasdeuenerint, multi etiam in vitæ desperationem. Huius doloris remedium in odioso & abominabili animali natura reposuit. Aperiam hoc arcanum maximum. Tibiæ Bufonis, siue ranæ terrestris à carnibus mundatæ, si super dentes condolentes fricabuntur, immediatè dolorem remouent, adeoque cruciatus cessabit, vt quasi in dentium superficie dolor collocatus videatur. Experire modo, & fruere tanti arcani thesauro. *Ex Florauante.*

Cepam ab Hippocrate maximè detestari.

CEpam Hippocrates aspectu magis, quam esu commendauit, visu bonã, esu malam esse dicens. Idcirco lucubrationibus, & litterarum studiis addictis summè cauenda est: oculos enim vitiat, & visum obtenebrat, bilemque exacuit. Villicis, & fossoribus, qui literis non incumbunt huius esus maximè collaudatur: eius enim calore vires ad opera exercitanda magnopere excitantur. *Ex Plinio.*

Anima-

Animalibus naturam non modo terras, verum etiam situm pro termino constituisse.

MAgna fuit Naturæ diligentia in constituendis terrarum terminis & ſitu quibuſdam animalibus: ne ſimul vbique viuentia, & hominibus & ſibi ipſis perpetuo eſſent nocumento. Propterea animalium pleraque in diuersũ à proprio adducta ſitum vtplurimum ægrotant, & moriuntur. Hinc colligimus in Mæsia, Sylua Italiæ, non niſi in parte reperiri glires. In Olympo Macedoniæ monte Lupi minimè habitant, nec in Creta Inſula. In Africa nec Vrſi, nec Apri, nec Cerui, nec Capreæ videntur: In Illyria, Thracia, & Epiro Aſini parui generantur: In Scythica terra autem, & Celtica nec ſunt Aſini, nec viuunt Leones in Europa, Pantheræ in Aſia, Ibis in Aegypto ſolum commoratur. In Creta nec Vulpes, nec Vrſi ſunt, nec aliud animal maleficum preter Phalangium. In Ebuſo Cuniculi non ſunt, ſcatent

tent in Hiſpania, & Balearibus. In
ripho inſula Ranæ ſunt mutæ, illæ au-
n ſi aliò transferuntur, vocales fiunt.
Italia mures aranei venenati ſunt,
s tamẽ regio vlterior Apennino haud
nerat. Cerui in Hellesponto ad alie-
s fines non commeant. In Ithaca illati
pores nó viuunt. Sunt & alia animalia
uæ in determinatis locis, & non vbiq;
uunt, & generantur.

pij eſum in menſis apud Veteres infauſtum extitiſſe.

EX veteribus maiores nullum Apij genus in cibis admittere ſolebant, defunctorum enim epulis feralibus ab ipſis erat dicatum, vt ex Chryſippo Plinius retulit. Multi autem non ſolum ex hoc, quia ſepulchra coronabantur, Apium à veteribus fuiſſe damnatum à menſis, ſed etiam quia eius eſu viſus diminuitur, & Epilepſia generatur autumãt: vnde à Medicis nutrices moneri conſulo, (frequenti enim huius vſu, lac tum decrementum, tum malam recipit qualitatem

litatem) vt ab Apio abstineant, ne lactentes in morbum comitialem proni fiant. Dicunt in eorum caulibus nonnulli eruditi scriptores vermiculos nasci, eosque sterilescere, qui comederint in vtroque sexu:

Satyrij testiculum carnosiorem Veneris incendia excitare flaccidum vero extinguere.

SAtyrium, quod Canis testiculos vocant, magnæ apud sapientes est considerationis: in hoc enim, tum Venerem excitandi, tum reprimendi à natura videtur esse remedium collocatum. Quippè maior plantæ bubulus, qui plenior, & mollior est, ex superflua & ventosa eius humiditate, in potu assumptus Veneris incendia excitare cōsueuit: minor verò, qui flaccidior, & aridior est illa reprimere, Veneremque extinguere videtur. Ob id (vt aiunt) in Thessalia mulieres mollē testiculum in lacte caprino ad stimulandos coitus, & bibere, & hominibus in potu, præparare solent. Quod autem in Satyrio mirabilius est, aiunt, alterū alterius

in po-

motu sumptũ potentiam & efficaciam
soluere, si vterque testiculus vnà exhi-
tur.

*rilitatem hominibus, à sterilibus animali-
bus posse prouenire.*

SI verum est, quod ab Athenæo pro-
ditur, Mullum ter in vita parere, reli-
quóque tempore sterilem esse, quod in
us vtero nascantur vermiculi, à quibus
en deuoratur: non absque ratione ex
ius natura homines posse sterilescere.
rpsicles apud eundem dicebat. Mul-
enim si viuus in vino fuerit suffoca-
s, atque id vir biberit, rei venereæ o-
ram dare non posse creditur, quod ex
inio etiam confirmatur, qui veneris
cendia extinguere scripsit.

*norhodi radicem ad Hydrophobiam pluri-
mum valere.*

AD morsum canis rabidi vnicum
remediũ, quodã oraculo repertũ
roponit Plinius *lib.* 8. *cap.* 41. Hæc radix
uestris rosæ est, quæ Cynorhoda ap-
ellatur. Narrat B. Fulgosius de quadam
emina quæ per somniũ admonita est,
vt ra-

vt radicem Cynorhodi filio à cane rabido demorso, & aquas iam metuenti præberet, quæ statim ex Hispania afferri curauit radice qua Hydrophobicus celerrimè sanitati fuit restitutus. *Ex Gemma Cosmacrit. lib.1.cap 6.*

Hominis vitam quibus signis longam, vel breuem metiamur.

HOminis vita pomo persimilis esse videtur; quod aut maturum, decidit spõte, aut ante iniuria tempestatum ventorumue impetu deijcitur. Vitæ breuis signa colligimus, raros dentes, prælongos digitos, ac plumbeum habere colorem. Contra longæ, incuruos humeros, nares amplas, & tria signa primis contraria, multos scilicet dentes, breues digitos, crassosque atque clarum retinere colorem *Forcius.*

Extractum Hellebori nigri ad morbos inueteratos magnæ esse præstantiæ.

IN desperatis ischiadis doloribus arthriticis, atque affectibus inueteratis, iisque potissimum, qui ex atro, & melancho-

[...]ncholico humore excitantur, extractũ
[...]gri Hellebori, remedium præstantis-
[...]num semper esse inueni. Capiantur ni-
[...]i Hellebori radices à sordibus purga-
[...], & in pila terantur grosso modo: in-
[...]ndantur vino albo, & in vase terreo e-
[...]lliantur quousque radices benè emol-
[...]ntur, quo facto prælo exprimantur, &
[...]rum in vase terreo leniter ebulliat
[...]eiectis tamen radicibus) quod fuerit
[...]pressum. Acquiret succus spissitudi-
[...]m instar picis, qui cum modico cinna-
[...]omo, & puluere anisorum miscendus
[...]t. Dosis in grandioribus est scrup. sem.
[...] minoribus à granis quatuor vsque ad
[...]x. Datur cum zuccaro in forma pilu-
[...]r. Confiteor in obstructionibus, in e-
[...]lepticis, retentione menstruorum ex
[...]assorum humorum infarctu, & in alijs
[...]ueteratis affectibus, mirabiles huius
[...]emedij successus vidisse. Conficitur eti-
[...]m extractum sine expressione, & effi-
[...]cissimum est.

[...]d Lienem induratum eiusque obstructionem efficacissima præsidia.

INter ea remedia, quæ lienem, & sple-
neticos ab obstructionibus liberan-
repetta sút, mihi semper ex voto succe-
sit Absinthij Romani decoctum, ieiun-
stomacho epotú, quod à Cornelio Ce-
so summè commendatur: vt autem cu-
felicior succedat post cibum, aqua Fab-
ferrarij, in qua pluries ignitum ferrum
extinctum sit, Lienosis præbenda es-
Experientia id totum manifestauit, an-
malia enim apud huiusmodi fabros
nutrita, ob eius potum, exiguos haber
lienes obseruatur. Beniuenius, ciuem
Florentinum per septennium spleni-
scirro malè affectum curasse gloriatur
atque solo esu capparorum, & aqua pe-
sanasse. Debent tamé hæc remedia mul-
to tempore vsurpari, vt scopú attingá-

*Hominem quendam fuisse repertum, mi-
vastitatis, & ingluuiei.*

INdixerat Maximilianus Cæsar Ann-
MDXI. apud Augustú comitia: quã-
do illi vir quidam, prodigiosæ vastita-
tis, & crassitudinis oblatus est; at in ill-
incredibilis, & insatiabilis erat ingluuie-
ita vt integrú virtulú crudum, vel ouem

coctã vna vice deuoraret, nec tamẽ fa-
m expletã diceret. Ferunt(vt Surius)
minẽ Borealibus regionibus ortũ fuiſ-
vbi ob locorũ frigora ſolent homines
edaciores. Hoc tamẽ non ſolũ in Sep-
trionalibus partibus, verũ etiam alibi
ertũ eſt: Voraces n. ſupra modũ fuiſſe
erunt (Aeliano auctore lib. 1. de var.
t.) Pityreũ Phrygem, Cambetem Ly-
um, Charidam Cleonymũ, Piſandrum,
arippum, Mithridatem, Ponticum. Et
axilas comicus dicit, Ceſiam quendã
initæ voracitatis extitiſſe.

*tidotorum aliquot contra venenum ob-
ſeruationes.*

RVſticus quidam dum herbas ſe-
caret à Vipera morſus, per impoſi-
nẽ tormentillę à campo penſili colle-
, illico liberatus eſt. Alter cum ingen-
dolore, & ardore premeretur ſuper
xtra ſpatula, & ita angeretur, vt vix ſe
dibus continere, oculis videre, & lo-
i poſſet, veritus ne à ſcorpione eſſet
morſus, oleum bibit, multũ vomuit, &
dolore leuatus eſt, & quod mirabilius

in ſpatula nihil erat ſigni, vbi prius fue-
rat dolor. Quidam etiam à ſimili dolore
& tremore correptus ex aſſumpto Bolo
armeno cum aceto ſubito euaſit. Puellus
etiam putredinem timens, & vermes al-
ſumpſit Scordeum, & liber factus eſt. Ex
Franci. Thomaſio de peſte.

*Quo artificio Cancri viui extemplo cocti vi-
deantur.*

VInum ſublimatum, ſiue aqua vitæ
magnam habet efficaciam in rubi-
ficandis cancris viuis: propterea ſi vis
homines in admirationem ducere, accipe
viuos Cancros atque in vino ſublimato
ſubmergas, ita enim confeſtim rubeſ-
cent, ac ſi percocti eſſent, tanta eſt illius
aquæ caliditas, & energia, vt inſtar ignis
exardeſcat: admiratio tamen inde naſci-
tur, quod rubefacti, & viui ab aqua ex-
empti ambulent.

Quomodo flamma excitetur in aqua.

SI calcem non extinctam accipias, Sul-
phur virginem dictum, camphoram
& ſalnitrum in partes æquales, ac bene
omnia ſimul miſceas, puluis parabitur
qu

ui in aqua proiectus inflammabitur, ac
cem reddet: quod parui momēti haud
it, precipuè si noctu luce indigebis. Pò-
rit id fieri in vasculo aqua pleno, vt
uidā amicus meus dū noctu in itinere
sset expertus est, qui totum mihi fideli-
er comunicauit.

Vbi vigent morbi, ibi maximè remedia oriri.

MAgna est Naturę prouidentia in ad-iuuandis hominibus, quippè obser-uatū est, vbi aliqui morbi copiosè vagā-tur, ibi remedia accomodata ad illlorum exterminiū nasci voluisse. Hinc in Aphrā ca, quę serpentū est feracissima, aromata tanquā eorū veneno antidota, oriuntur. In Argo Scorpiones plurimi videntur; propterea ibi Locusta aduersus Scorpio-nes insurgens nascitur: Apud Indos Oc-cidentales Gallica lues viget, ibi lignum Sanctū Guaiacum dictū exoritur, & il-linc ad nos defertur. Cātharides veneno erodunt: ex illis remediū caput, alias & pedes earum existere obseruamus. Qui à Stellionibus mordentur, iisdem in potu

ſumptis,ſanantur Crocodili adeps, ſi i
ipſius vlcera inſtillatur,ſuo veneno me
deri videtur. Scorpiones,Draco mari
nus,& Paſtinaca contriti, & eorum pla
gis impoſiti,procul dubio ſanant. Na
pellus mortiferum venenum eſt, vbi ta
men naſcitur,ibi Antora reperitur.cuiu
radices contra Napelli perniciem,ſingu-
lare ſunt præſidium.

Animantium lac ab alimentis recipere qualitatem.

LAc omne in animantium corporibus alimenti recipere qualitatem adeo verum eſt vt demonſtratione non egeat: ſiquidem nutrices ex prauo in victu regimine non ſemel infeciſſe infantes viſæ ſunt,hac etiã cauſa lac in ijs modò craſſum,modò liquidum,aut ſeroſum cernitur,eo quod cibus aut craſſus, aut inciſsius fuerit,modò infantium cõſtringit aluum, modò ſoluit, quod vel conſtringentia vel ſoluentia nutrices comederint.Hoc in pecoribus etiam manifeſtum eſt:in locis enim vbi hæc ſcamoniũ Helleborum,aut mercurialem comedit,

vtiq;

q; lac omne ventrē, & stomachū sub-
ertit: quemadmodū Dioscorides in Iu-
nis mōtibus contingere prodidit: vbi
capræ albū veratrū pro pabulo habue-
nt, primo foliorū partu euomere, & ea-
lac nauseam epotū creare, atq; stoma-
ū vomitionibus offendere ait: Cum a-
stringētibus pabulis, robore, lentisco,
ondibus oleagineis, & terebintho pe-
us hoc vescitur, lac stomacho accōmo-
atissimū generare verisimile est.

*x pulchritudine, & deformitate aspectus,
mores in viuentibus coniecturari.*

MAgnā nobis aspectus pulchritudo,
vel deformitas non solum in homi-
nib⁹, sed etiā animalibus, & plātis præstat
cōiecturā, qua benignos vel prauos mo-
res & naturas venari solemus; intuitu n.
pulchri corporis, speciosiq; aspectus mitē
naturam, benignosq; mores in homine
illo persistere coniecturamus: contra in
deformi corpore, turpi aspectu timemus
enim nescio quid calliditatis, & malitię.
In animalibus laudamus catellos, canes
venaticos, & sagaces, venamur in eis
 beni-

benignam naturam, & mites mores: cõtra in Molosſis, in Lupis, Pantheris, & ſimilibus, timemus crudelitatem, malitiam, & voracitatem. In plantis ex pulchritudine venamur ſalutares naturas, ex deformitate autem noxias. Roſa, Lilium, & Iris nobis præſtāt argumentum, quamplurimis pollere virtutibus: contra Cicutam, Aconitum, Napellum. ex deformitate enim plantarum huiuſmodi, mortem nobis poſſe inducere arbitramur. *Ex Porta in Phyſiognom.*

In partibus Septentrionalibus maleficas artes exerceri.

OLaus Magnus de gentibus Septentrionalibus loquens: Sunt (inquit) Biarmi idololatrę, & hamaxobii, Scytharum more, atque in faſcinandis hominibus inſtructiſsimi: quippè oculorum, aut verborum, aut alicuius alterius rei maleficio, homines ſæpe ad extremam maciem deducũt & tabeſcẽdo perdunt.

In hæmorrhagia ſelectiſsimum præſidium.

IN fluxu ſanguinis narium copioſo pleriq; & in animi deliquia, & ſyncopim

deue-

ueniunt, multoties etiam tanti peri-
li hic morbus est, vt ægri à salute des-
rati intereant. Aperiam quod mihi,
m maxima languentiũ vtilitate, sem-
r adhibere profuit. Bursa pastoris cõ-
ita, si cum oui albugine, & aceto, com-
ista fuerit, & fronti applicatur, confe-
im sanguis constringitur, vt mihi non
mel in infirmorum cura contigit.

Vt in febricitantibus sitis, & linguæ ardor compescatur.

IN febricitantiũ querimonijs ex siti, & linguæ ardoribus, Cristalli vsus
nter præcipua iudicatur remedium. Il-
ud enim si diù in aqua frigida agitatur,
ore deinde detinetur, sitim & calorẽ
orrigit, atque linguam humectat: ma-
oris tamen virtutis est lapis albus, qui
n lymacis capite reperitur. hic porrò
ub lingua agitatus, non modo sitim ca-
oremque refrenat, verum etiam saliuã
n ore excitat: vnde febricitãtibus, & ma
ximè, siticulosis præsentaneum iudica-
tur esse præsidium. *Ex Lemnio.*

Ad ignis præsidia sæpissimè in morbis curandis Aegyptios recurrere.

SVnt Aegyptij admodum procliu in languentium cura, ad ignea præsidia eligenda, propterea vstione vtunt asthmate laborantibus, in stomacho f gido, humidoque ab humorumque d fluxu, & flatibus repleto, Hepar, & Li nem obduratum, & refrigeratum, mu cum vtilitate inurunt; Hydropicos fu vmbilico, & sub hypochondrio finiftr linea petia ignita adurunt. In doloribu dorsi, lumborum, colli, & omnium art culorum, in spina dorsi, lumbis, collo, alijs partibus dolore cruciatis, hoc præsi dium frequentant. In tumoribus à cru dis, pituitosisque humoribus generati ad ignem confugiunt, tanquam auxili quod citò multos morbos curet, inopu que proprium esse autumant. *Ex Alpin de Medic. Aegypti.*

Gentium, & populorum ingenia historijs, & prouerbijs excogitari.

IVlius Scaligeri vir acutissimi inge nij, Gentium, & Populorum natura tum

im ex historijs, tum ex prouerbijs, at-
e ex ore vulgi ita excepit. Asianorum
ixus: Africanorum perfidia: Europeorū
ritas. Mōtani asperi. Campestres mol-
ores, desides. Maritimi prædones, mi-
is tamen moribus: eadem ratione In-
lani quoque sunt. Indi mobiles, inge-
osi, magiæ studiosi, numero fidentes.
ssyrij, Syri superstitiosi. Persæ, Medi,
actriani, Pyrrhi, Scythæ, Sibi, Phryges,
ares, Cappadoces, Armeni, Pamphilij,
ercenarij, atque alijs bellicosi, Aegyp-
j ignaui, molles, stolidi, pauidi. Afri a-
res, infidi, inquieti. Aethiopes animosi,
ertinaces, vitæ mortisque iuxta con-
emptores. Thraces, Mysi, Arabes, Mo-
chouitæ, Pæones, Hungari, prædones.
llyrij, Liburni, Dalmatræ, iactabundi.
Germani fortes, simplices, animarum
rodigi, veri amici, verique hostes. Sue-
ij, Noruegij Grunlandi, Gotti, beluæ.
Scoti non minus. Angli perfidi, inflati,
feri, contemptores, stolidi, amentes, in-
ertes, inhospitales, immanes. Itali cun-
ctatores, irrisores, factiosi, alieni sibiip-
sis bellicosi, coacti, serui vt ne seruiant.

Dei contẽptores. Galli ad rem attent mobiles, leues, humani, hoſpitales, pro digi, lauti, bellicoſi, hoſtium contempto res, atque idcirco ſui negligentes, impa rati, audaces, cedentes labori, equite omnium longè optimi. Hiſpanis victus aſper domi, alienis menſis largi, alacres bibaces, loquaces, iactabundi, *loc. 3. Poe tices.*

Scarabæum, Solis Lunæque coniunctionem viuentibus oſtendere.

MIrabile eſt, quod à natura Scarabæus animal notiſsimũ edidicit, omnibus enim Solis, Lunæque coitum apertè demonſtrat. Hic ex bubulo ſtercore pilulam ab ortu, ad occaſum rotãdo verſans, in orbis imaginem effingit, quam xxviii. diebus peracta humi ſcrobe obruit ibique tandiu abſcondit, dum Zodiacum Luna ambiens fiat intermeſtris, & ſileat: tum foueam aperit, & ſiderum coniunctionem denuncians, nouam prolem edit: hæc enim eſt iſtius beſtiolæ, nec alia naſcendi origo *Ex Mizaldo 1. de Arcan.*

Quo-

Quorundam aimalium natura.

BOs eſt conſtans, aſinus piger, equus libidine incenditur, petitque impetuosè fæmellam; lupus miteſcere nequit; vulpes inſidioſa, aſtuta callida: Ceruus timidus; Formica laborioſa: Apis parca: Canis gratioſus, ad amicitiam propẽſus, Leo ſolitarius, expers ſocietatis, nunquã pabulum externum admittens, tanta vocis magnitudine, aut ſonitu, vt ſolo rugitu celerrima animantia proſternat: Vrſa pigerrima, ſolitaria, corpore graui, compacto, indiſtincto: Panthera vehemens, & ad impetus faciendos propenſa, pernixque dicta, quaſi tota fera. Anguis fæniculi paſtu oculorum lippitudinem curat: Formica temporis hyberni pabulum æſtate condit. Item fides in canibus, in elephante manſuetudo, ſtudium ornatus in Pauone, cura vocis amænæ ſuauiſque in Luſcinia. *Forcius.*

Ceruorum vitam eſſe longiſſimam.

OPtabat Magnus Alexander poſteritati, Ceruorum vitæ longitudinem oſtendere, propterea multos capi iuſsit,

quibus aureos torques in collo in necti voluit: in ijs temporis curriculum erat expressum, & Alexandri decretum; illorum aliquot post centum annos ab Alexãdri morte capti fuerunt, qui adhuc ætatis senium minimè præseferebant. *Ex Plinio.*

Masculinum fœtum citiùs in vtero, quam fœmininum animari.

EX omnium ferè Scriptorum opinione marem fœtum citiùs in vtero, quam fœminam animari capitur, aiunt enim marem in dextra parte matricis ex semine calidiori concipi: fœminam verò ex semine frigido, siue minus calido in sinistra parte matricis, quæ comparatiuè ad alteram frigida est. Hinc mas die 40. fœmina verò 80. vel 90. vt plurimùm animari dicitur: quod frigidum tardum sit, & pigrum in sua operatione: calidum autem velox: idcircò virtutem formatricem in vno semine velocius, & citius mẽbra organizare, & formare, quam in alio obseruamus. *Ex Dominico Tholosano super Leuit. cap.* 12.

Pici

i Mirandulani ingenium, quàm maximè collaudatum.

ANgelus Politianus, & pleriq; alij, Pici Mirandulani, & ingenium,& ultiplicem doctrinam collaudabant, miro ordine extollebant: Quando(in-quit Picus) non est, vt hac in re mihi, aut eo ingenio velitis blandiri: quin respi-te potius assiduis vigilijs, atq; lucu-rationibus, quàm nostro ingenio plau-endum: & simul aspicite supellectilem ostram, atque librorum thesauros: ostē-lebat porrò Picus bibliothecam egre-gio ornatu constructam, atque omnige-nis libris ex varia eruditione refertam. Ex Crinito.

In Hydrargyro omnia metallica supernatare auro excepto.

MErcurij, vel si mauis, Argenti viui proprietas mirabilis est, quòd omnia mineralia ferè, vt plumbum, ferrum, æs, & alia ponderosissima (excepto auro) in eo supernatent: aurum autem, & fundum petit, & eius recipit colo-

rem

rem, qui ignis tantùm ope absumitur & in fumũ mali odoris resoluitur. Huius nidor, & virulentia nauseam, nocumentumque adstantibus inducit: inde membra stuporem recipiunt, & nerui relaxantur, vt sæpissimè in inauratoribus obseruatur. *Ex Lem.*

Olei cinnamomi rara & pretiosa compositio, plerisque incognita.

SI cinnamomi oleum ad diuersas infirmitates parare optabimus capere oportet; cinnamomi contriti lib. j. quam ad instar liquidæ pultis cum oleo amygdalarum dulcium commiscere studebimus, tum demum duodecim dierum spatio in loco tepido clauso vasculo situabimus, postmodùm ex torculari totum id exprimatur fortiter: hac etenim methodo oleum, odoris, coloris, & saporis cinnamomi habebimus ad votum. Hoc ad vires reparandas, & valetudinem conseruandam rarum est remedium, prodest parturientibus, & in stomacho debilitato tam interius, quàm exterius vsurpatur, ægritudines frigi-
das

marcet, & in partibus corporis rotandis est tantæ efficaciæ, vt vix aliquem consimile inueniatur remedium.

Marinum Herinaceum tempestates maritimas præcognoscere.

ADmiranda profectò est Marini Herinacei proprietas: hic paruus pisciculus est, nullatenus tranquillitatis tempore naturali propensione futuram præcognoscit tempestatem. Ea imminente ita se præparat: saburram satis, lapidem ore percipiens, ne maris fluctus, vndæque impetuosæ facile eum loco dimouere, atque huc, illuc impellere valeant. Nautæ id aspicientes futuram tempestatem à pisciculo hoc edocti percipiunt, ob id anchoras & funes, & se ipsos parant, vt tempestatibus maris resistere posint. *Ex D. Ambrosio.*

Mira cuiusdam fontis in Epiro proprietas.

ABscondita est nobis, & causa, & naturæ proprietas illius fontis, qui in Epiro (vbi Dodonæi Iouis templum olim instructū erat, qua causa hic
sacer;

facer dictus est) inuenitur. Ille fri-
gidus est, & immersas faces, sicut cæ-
teri extinguit: cum autem sine igne pro-
cul admouentur, mirabiliter accedit, *A-
bulensis super Genes. cap.* 13. de hoc menti-
onem facit, asseritque huiusmodi pro-
prietatis cognitionem Adam, & contẽ-
poraneis fuisse apertam, diluuioque &
gentium dispersione esse perditam. *Vide
Pomponium Melam.*

*In Hecla ignem emissam, siccis extingui, a-
qua verò nutriri.*

ADmirationem, & fidem omnem
superaret, ignem ab aqua nutriri
& non extingui intelligere, nisi Georgi-
us Agricola, vir nostræ tempestatis me-
moria dignus, oculatus adfuisset in He-
cla. Narrat hic in Insula Irlandia mon-
tem nomine Heclam existere, ex quo
ignis emittitur, vt hodie in Vulcano pro-
pe Siciliam, Sicaniam dictam, & Puteo-
lis in loco vocato le Fumarole, obser-
uamus. Ille autem à cæteris dissimilis
siccis extinguitur, aqua verò alitur. *Ex
lib. nostro de Hydron: Natu.*

Homi-

minum aliquot subtilioris, plerosque autem grossioris ingenij adesse.

Ropterea Astrologi, & præcipuè Albumas, hominum aliquos subtilioris genij, aliquos verò grossioris inueniri sunt: quia in eorum natiuitate Mercurius, vel bonam, vel malam habet poram. In quorũ enim natiuitate Mercurius in domo, vel exaltatione Solis fue ij sunt ingenio præditi; si verò fuerit domo Lunæ, nascuntur grossiores. lemæus, *Propos.* 70. in quorum ortu na respicit Mercuriũ, sapientes fieri luit; contra autem amentes; quia Luna tutes naturales infundit, Mercurius rò rationales: vnde cùm virtutes narales, quibus corpus gubernatur, ratiem respiciunt, ille nascitur sapiens; m autem non respiciunt, amens. Hac iam de causa efficitur mentis hebes, & liuiosus, qui in natiuitate Mercurium buerit retrogradum: si enim directus erit, ingenij celeris fiet. Hanc Astrolo- ducunt rationem, quòd stellæ nõ imeditæ, suas faciant naturales operatio-

nes;

nes; oppositum autem, si impediuntu
His de causis frequenter Astrologos v
ra pronosticare de moribus hominiu
accidit; non quòd ita necessariò eu
niant, si homo per voluntatem, rati
nis legem magis, quàm sensus sequi v
luerit: sed quia pronus est ad sequendu
appetitum sensitiuum, in quo Astra i
fluunt. *Rauael. Matt. in Addit. Bart*
Sibyll.

Galenum omnium partium corporis, sol
perfectissimè inter veteres, morbos
curasse.

ERat apud Aegyptios inuiolabile d
cretum, vt singulis morbis, singu
adhiberentur medici: Hinc illorum
culari, auricularij, & alterius, morb
rum nomenclaturæ aliquot vocabantu
arbitrabantur enim fieri non posse, vt
nus omnium curarum disciplinam re
teneret; quamuis in vna doctus haber
tur; vt Baptista Fulgosus *lib.* 2. adnot
uit. Galenus tamen illic temporis int
veteres, naturæ miraculum; omniu
corporis humani partium, tanquam s

pie

ntiſsimus, morbus perfectiſsimè ſo-
curare nouit. *In lib. de Par. Art. Med. c. 2.*

cos ſcriptores de Iudaeorum monumentis nullibi pertractaſſe.

ARiſteas, cuius hodie libellus extat de Translatione ſeptuaginta Interpretum, refert, Ptolomęum Philadelphum, ſecundum Aegypti Regem poſt lexandrum, quæſiuiſſe ex Demetrio halereo, quem ille inſtruendæ bibliothecæ præfecerat, cur Græci ſcriptores, ullā de hiſtoriis, & monumētis Iudæorum mentionem feciſſent? reſpondiſſe utem Demetrium, tentaſſe quidem id acere Theopompū, & Theodectem, nobiles in primis ſcriptores, & quędā ex Iudæorum monumentis inſeruiſſe ſcriptis uis: ſed mox tamē luiſſe temeritatis pœnas: illum enim amentia: hunc cæcitate diuinitus percuſſum; ſed poſtea mali ſui cauſam agnoſcentes, & ex animo dolentes, placato Deo, ſanitati eſſe reſtitutos. *Euſebius lib.* 8. *De Præpar. Euang.*

A Cane rapido demorſum, inſtar Canis latraſſe proditum eſt.

Ex

EX corrupta imaginatiua non sem à cane rapido commorsi latrare v sunt: cognouit enim Nicolaus Florent nus quendam, qui à cane rapido morsu curationem vulneris minimè quæsiui exercuit hic per dies 35. negotia sua abs que læsione, mane autē sequentis diei lecto surgens retrò vxorem suam insta canis stetit, cæpitq; post eam latrare: du autem ab illa reprehenderetur, subridē surrexit, idque pluries eadē die repeti uit. Serò corrupta est eius ratio, & die 40. mortuus à morsu illato repertus est.

In Arthritide, & Chiragra, quando mors succedat.

RArò mortem in Athritide, & Chiragra timemus: quòd in partibus corporis ignobilibus humor resideat; hinc (nouo haud superueniente morbo) tales à mortis periculo, vexati doloribus vindicantur. Hos tamen mori compertum est, quando circa sinistrum pectoris sinum, cui cordis turbinatus mucro subest humorum colluuies decumbat, atque sinistræ manus digitus annula-

ris nodum acquirat, ac valde intu-
cat. *ex Lemnio.*

...em ad corporis turpitudinem maximè valere.

QVanta coloris turpitudine, qui ab in farctu crassorum humorum lienosi ...untur, existant, in dies obseruamus, ... modò in illius obstructionibus, ...ùm atque Scirrhis, alijsque tumori-...us. Hinc iure dicebat Galenus 2. *de ...tur. Facult.* Quibus corpus florescit, ... lienem decrescere, ac vice versa, qui-...s lien crescit, illis corpus tabescere, & ...iosis repleri humoribus. Causa om-...um est, quòd lien ab infarctu factus ...um imbecillis, nequit (facta humorum sepa-...tione in Hepate) melancholicum suc-...um ad se attrahere: hinc demissus ille ...um sanguine, corporis atro colore am-...itum maculat.

...menta elitellaria in itinere sibilo, & cantu à laboribus subleuari.

MVsicę concentus sonoriq; numeri maximè homines delectant, ...b id multi & cymbala, & alia musicæ instru-

instrumenta frequentant, vt animus moestitiis subleuetur. Hac coniectu observatum est: iumenta clitellaria in laboribus, & itinere, cantu, & sibilo a leuari: propterea muliones, vt muli, caeteraque iumenta clitellaria, & sarcinam & alia onera minus laboriosè sentiant tintinnabulorum torques in illorũ collis suspendunt, quorum sonitu, huiusmodi valde delectari cognouerunt, perinde refici, & à lassitudine subleuari. *Ex Vairo lib. 2. da Fascino.*

Maculas nigras in acutis morbis apparentes exitium praesagire.

INter signa, mortem languentium quae praesagiunt in febris acutis, illud maxime obseruatu iudicaui dignũ, quod à Sauonarola multa experientia comprobatum est. Si enim in facie, seu genis aegrorum, maculae nigrae obortae conspiciantur, proculdubio languentis exitium minantur, quippè venenosae, & pestiferae materiae in corpore prędominiũ redundare arguunt, ex quo mors subsequitur.

Ha

las cum obseruasset Sauonarola, ex tali rognognostico, magnum honorem fu-le consequutum refert.

cetum ad ictus venenosos epotum plurimum valere.

EX Cornelij Celsi obseruatione ace-tum ad ictus venenosos valere re-ertum est: quippe cùm puer quidam ab spide ictus esset, & partim ob ipsum ulnus, partim ob immodicos æstus, siti remeretur, cùm in locis siccis alium hu-norem nõ reperiret, acetum, quod fortè ecum habebat, ebibit, & liberatus est: oniecturandum est acetum, quamuis efrigerandi vim habeat, habere etiam issipandi, quo fit, vt terra resperса eo pumet. Propterea eadem vi verisimi-e est, spissescentem quoq; intus humo-em hominis, ab eo discuti, & sic dari anitatem. *lib. 5. de ictu aspidis.*

A quodam piscis genere febrem illico ex-citari.

IN Arotã flumine Insulæ Zeilã quod-dam pisais genus reperiri referunt, quod manu apprehẽsum febrem accen-

dat. Equidem pisces illic neutiquam e-culenti sunt, liceat flumen sit piscosissimum, qui tamen piscem febrium appellatum tetigerit, confestim à febre corripitur; sed quod mirabilius est, demisso pisce, statim liberauit. *Cardanus, & Scalig. in Exercit.*

Fœminas in mares fuiße commutatas fabulosum non est.

APud multos auctores ex pluribus obseruationibus notatum reperio fœminas in mares quandoque commutatas fuisse: referam solum, quod tempore Ferdinandi I. Regis Neapolis successit. Erat Salerni quidam Ludouicus Guarrea, à quo quinque filiæ susceptæ sunt, quarum natu maioribus duabus, alteri Franciscæ, & alteri Carolæ erat nomen. Hæ ambæ cùm peruenissent ad decimum quintum annum, in mares mutatę sunt, ijs enim genitalia membra instar marium eruperunt, mutatoque habitu pro maribus habiti sunt: Franciscus, & Carolus nuncupati. *Ex Fulgoso.*

Senectutis incommoda tam corporis quàm animi numerantur.

Quan-

QVanta sint in senibus, & corporis, & animi incommoda, non mòdò à scriptoribus, verùm atque continua ob-seruatione experimur, vt iure asserere liceat, hanc hominis postremam ætatis partem miserrimam iudicari. Mortales enim cùm ad senectutem perueniunt corpus eorum afflictum est, caput tremulū, spiritus languidus, anhelitus fœtidus, frons caperata, corpus recuruum, nares mucores destillant, visus debilitatur, pilli decidunt, dentes putrescunt. Insuper senes sunt iracundi, inexorabiles, morosi, nimis creduli, rarò obliuiscuntur iniuriarum, laudant veteres, præsentia damnant, tristes sunt, languidi, iniucundi, & asperi: sunt auari, suspiciosi, onerosi, difficiles. Ex quibus senectutem sentinā, & cloacam esse omnium sordiū, & immunditiarum ætatis nostræ confitendum est. *Ex Lauren. Cuparo.*

Magnum Alexandrum, corporis sudorem habuisse redolentem.

ERat Magnus Alexander tam recta corporis symmetria, humorū armo-

nia, & temperamento constitutus, vt
ius anhelitus odorem balsami expirar
imò sudor, quem è corpore emitteb
tanta suauitate,& fragrantia redoleb
vt quoties eius pori recluderentur, gr
tissimis odoribus perfusus crederetu
Quod autem mirabile,& difficile cred
tu est, cadauer eius tam suauiter spir
bat, vt aromaticis speciebus repletu
esse iudicauerint. *Ex Quinto Curtio, & l*
nostro de Hydron. Natur.

Diuersa quorundam hominum virtutes,
ornamenta.

PLerique apud Scriptores tum virt
tibus, tum animi magnificentia co
laudantur, omnes in paucis earum pe
fectionem confirmant. Porrò Absal
nis formam, & pulchritudinem exto
lunt: robur, & fortitudinem Sampsoni
sapientiam Salomonis : agilitatem,
celeritatẽ Asaelis: diuitias, & opes Cro
si: liberalitatem Alexandri: vigorem,
dexteritatem Hectoris: eloquentia
Homeri: fortuuam Augusti: Iustitia
Traiani: zelum Ciceronis.

Veteru

Veterum ruditas, & in scribendo varietas.

BArbara equidem, & misera erat veterum in scribendo ruditas: ij enim imò in cinere, deinde in corticibus, & folijs arborum, postea in lapidibus, mox lauri folijs, exinde in laminis plumbeis, consequenter in pergameno, & tandem in papyro scribere soliti sunt. Erat præterea illis in modo scribendi, instrumentorum diuersitas: in petris enim stylo ferreo, in folijs penicillo, in cinere digito, in corticibus cultro, in pergameno canna, & in papyro penna scribebát. Eorum etiam atramentum varium erat, primum fuit liquor piscis illius, quem nos sepiam appellamus; deinde mororũ succus; ad hæc ex fuligine caminorum; mox est synopica rubrica, aut minio; vltimò tandem ex galla, gummi, & vitriolo fieri cõsueuit. *Ex Strabone de Situ Orbis.*

In angina prauocatiua pilulæ mirabiles.

APeriam nunc pilulas meas maximæ efficaciæ, quibus in angina

prȩfocatiua à crafsis frigidisq́; humori-
bus exorta, sẽper cũ felici fucceeſſu vſu
ſum. Inter alias obſeruationes, in quibu
tale medicamẽtum libuit experiri, ſuc-
ceſsit caſus in R. Petro de Stephani
Archipresbytero Cercelli, qui ferè ſuf-
focatus erat, quare vocatus anno 1615
vt eius ſaluti conſulerem; cognito mor-
bo, quòd ex craſſa & viſcida à capite de-
ſtillatione fieret, pilulas meas in auror
exhibui, non ſine Ioſephi de Simone i
medicina Doctoris, mei collegæ admi-
ratione, qui renuebat quodammodo
medicamentum. Erat pilularum com-
poſitio ex trochis, alandahal, & Aloes
an. Scrup. Sem. j. Diagrid. Scrup. Sem. cũ
ſyrup. de liquiritia conficitur maſſa. Ex
hac plurimȩ pilulæ, vt facilius æger de-
glutiret, confectæ ſunt. His deglutitis,
iuriscicerum ſubitò cyathum propina-
re ſoleo, quemadmodum in hoc feci, qui
ſine moleſtia euacuauit, & breui delituit
dolor & gulȩ tumor, benè reſpirauit, be-
nè comedit, & vna die ſanus factus eſt,
cum maxima multorum admiratione,
& lȩtitia. His pilulis vſus eſt Galenus ad

nguam tumefactam, vt *lib.* 14. *Method.*
ed. scriptum reliquit.

apitis nostri capillos plantarum natura ma-
ximè assimilari.

MAgnā capitis nostris capilli cum plā-
tis retinent similitudinē: quemad-
dum n. plantę nōnullæ humoris defectu
marescētes contabescūt, alię verò alienis
naturæ ipsarum humoribus occursantes
pereunt; sic & capitis nostri capillis acci-
dit: vel n. ex humiditatis defectu, qua nu-
triūtur; vel ex eiusdē prauitate corrum-
puntur, & decidunt. Hinc defluuiū & aliī
capillorū defectus in cap. oriūtur. *Ex Gal.*

Qua via volucrum pennas variis coloribus
tingere valeamus.

SI volucrū pennas variis coloribus tin-
gere optabimus: primò illas diligen-
ter abluere oportet; mox in aqua alumi-
nis decoquere, atq; dū calent, in aquā cro
co coloratā, si flauas eas cupimus, conii-
ciemus; sin a. cæruleas, in succū, aut vinū
acinorū sambuci vel ebuli. In diluto flo-
ris æris virides fiunt: eodē modo colore
minij, atramēti, alteriusue coloris tinctas
habebimus.

Agricolas, Filicibus pro frumento conseruan-do in horreis vti.

POstulauit à me Ioannes Berardinus Mazzocca à Vitulano, magnæ expectationis adolescens, ob flagrantem in studia amorem, cuius familiaritas apud me gratissima est: Cur Agricolę pro frumento conseruando, filicibus pro stragulis in horreis vtantur; Equidem huius ingenium, & animi indolem sępè demiratus sum: propterea in re curiosissima complacere volui. Vtuntur Agricolæ filicibus in horreis, vt cerealia à corruptela præseruent: quippè filix à proprietate generationi obest, hinc agri filice pleni reputantur steriles. Hinc filix epota necat vermes, & ex aluo deiicit: in grauidis necat fœtum, mulieresq́ue reddit steriles: quapropter multa ratione agriculæ (licet tanti arcani sint ignari) filicibus pro frumentorum stragulis vtunter: quia illorum corruptioni maximè resistunt.

Terrestres Lumbricos digitorum panaricium sanare.

PANA-

PAnaricium in latere vnguium accidit, & inter apostemata numeratur, quod ntum inducit doloris, vt patiens, neue diu, neque noctu dormire valeat. Pro huius curatione, & doloris lenitione nulti multa scribunt; ego profectò cerissimo experiméto multoties comprobaui, lumbricos terrestres viuos super anaricium alligatos, præsertim in principio, mirabiliter apostema compescere, & sanare, vt vix diei spatium affectus pertranseat.

Galega, atque Scordij miram, contra luem pestilentem esse efficaciam.

MIrabile obseruamus Galegæ, & Scordii esse virtutem cótra febres malignas, & pestilentes; si quis enim Galegę folia in acetariis, aut carniũ iure semel in die sumpserit, à febre hac tutus, & incolumis præseruabitur. Idem (Galeni testimonio) Scordium efficere probatum est: siquidem ex veterum quorũdam monumentis aduersus putredinem Scordium singulare esse remedium traditur, vt j. *de Antid. cap.* 12. legimus: nam

cùm interemptorum cadauera in prælio multos dies insepulta mãsissent, quæcunque super scordium fortè fortuna ceciderant, multò minus aliis computruerunt; ea præsertim particula, qua scordium attigerant: ob quã rem omnibus persuasum est, tam reptilium venenis, quàm noxiis medicamẽtis, quæ corpus putrescere faciunt, scordium aduersari. *Annibal. Camill.*

Nodos in infantis vmbilico filiorum numerum haud ostendere.

PLerique ex nodis infantis primò nati filiorum numerum ex eadem matre nasciturum cognoscere profitentur: hoc autem caret ratione: sæpè enim fit, vt illa moriatur, aut casta viuat: vel plures generet filios, & pariat, quàm nodorum numerus existat; siue plures viros habeat è quibus cum alio plures, cum alio pauciores filios suscipiat. Propterea certiori ratione asserendum, in nodorum vmbilici primi infantis coniectura, existimo, fœcundos vteros plerumque plures nodos in infãtis parere vmbilico; steriles

autem

utem paucos, eosque non ad vnguem
istinctos, vt frequens obstetricum ob-
ruatio demonstrat, & vt euentui hæc
alia, vtplurimum, concordare viden-
ur. Ex Carda. 8. de Rer. Var.

Oryalum auem solo aspectu auriginosos homines sanare.

MIrabile est, quod de Oryalo aue
circumfertur. Hæc porrò talem
dicitur fuisse naturam sortita, vt icteri-
um affectum, à quo homines plerum-
que molestantur, ad se valeat solo ocu-
lorum aspectu attrahere; proinde voca-
tur Ictericus, siue Galgulus à multis, ab
Arist. autē in histor. animal. Coryon. Sed
quod mirabilius est, auriginosus homo
ab alite visus sanatur, ales verò moritur.

Homines quandoque solo intuitu Ophthalmiam contrahere.

MVlta obseruatione animaduerti
Ophthalmiam siue lippitudinis
morbū quādoq; contagiosū esse, & solo
perinde aspectu ab hominibus contrahi:
oculi enim tunc adeò perniciosam vim
retinent, vt in alios proprium affectum

eiaculari valeant. Pulchra ratione ho Vairus *lib.j.de Fasci.* quomodo fieri pos sit, differuit: siquidem animus malè affe ctus, suum quoque corpus malè habe ob id, si animus aliquo mœrore, aut vi tio afficitur, colores corporis etiam im mutat: si enim ab inuidia tentatur, pallo re, & croceo colore corpus inficit. Ind fit etiam, vt inuidia tabescentes, si ocu los in aliquem liuentes defigunt, anim simul venenum vibrent, & quasi virulē tis iaculis confodiant. Propterea mirum non est, homines aliquando solo aspe ctu in lippitudinem incidere. vt Hiero nymus Thomasius medicus insignis, (dū ipse Neapoli studijs vacarem) de se ipso testatus est.

Ad lapides renum, & vesicæ frangendos mi- rabile remedium.

QVidam medicus eruditus ad lapi- des frangendos tanquam admiran- dum parauit cibum, cuius efficaciam a- deò mirabilem esse cognouit, vt ad lapi- des expellendos non solum à renibus, & vesica, sed etiam ab anulo comedentis,

effica-

fficacius remedium haud confessus fuerit. Paratur ex hepate, pulmone, renibus, testiculis cum priapo hirci, quæ cũ croco, cinnamomo, & melle miscentur, & ijs hirci intestina implentur. Dosis sint duæ, aut tres buccellæ. Res porrò monstruosa, si vera est. *Ex Michaele Paschl. lib. Method. Med.*

Veterum medicorum pro conseruanda sanitate collegium.

BAlans Rex potentissimus Asiæ, & Syriæ, qui alter Alexander dictus fuit (vt ex Arist. *in lib. Secret. siue de Regim. Princip.* habetur) medicos præstantiores ex regionibus Indiæ, Gregiæ, Mediæ, ac aliarum mundi partium congregauit, quibus imposuit, vt talem inuenirent medicinam, qua si homo vteretur, nec medicis, nec alia medicina indigeret, pollicitusque fuit Rex ditissimus maximum præmium esse daturum. Illi autem pro maturè consulendo (trium dierum spatio postulato) collegiũ iniuêre. Mox ad Regem cùm omnes essent requisiti Sanages Grecus, Medicinæ peritissimus,

qui preter ceteros doctrina & sciẽtia rutilabat omniũ consensu Regi indicauit, quòd sumere quolibet manè aquã bis pleno ore, efficiat, vt homo sanus persistat, & alia haud indigeat medicina. Hoc profectò à ratione alienũ non est: vt enim in Arabum, Græcorumque antiquissimis voluminibus inuenitur, aqua ponderositatis ratione ad stomachi fundum tendit, auget calorem, & citiùs comprimit, & digerit cibos, digestioniq; maximè auxiliatur, ceterisq; mẽbris corporis plurimũ conducit. Fabrorũ exemplo id totũ inquiritur, qui in accensos carbones modicum aquæ conijciunt, vt ignis vi maiori accendatur. Idcirco binos aquæ claræ haustus manè potare, mense Iunio præsertim, propter choleram reprimendam, multum confert ad sanitatem conseruandam. *Ex Bartholom. Moles in lib. de sanit. tuen.*

Alexandrum Magnum sudorem sanguineum in pugna habuisse.

SVdare sanguinem purum inter admiranda, quæ raro succedunt, numeratur:

ur: vt enim, in aliquot ſudor ex ſãguinis chore cruentus, corpore malè affecto, viſus eſt, & is nequaquam ſine admiratione, & ſtupore; ita ſi ille ex puro ſanguine ortus fuerit, atque in corpore ſano; vtique maiorem præſtat negotij cauſam inueſtigandi cupiditatem; vt fuſiſsimè à nobis *in lib. de Hydronoſa natura*, olim edito, pertractatū eſt. Referam nunc quod Magno Alexandro euenit, dum eſſet in extremo vitæ periculo conſtitutus. Is cū in pugna quadam de rerum ſumma cum Indis decertaret; ſubſidiarioque milite deſtitueretur, vſque adeò cholera ſuccēſus eſt, vt toto corpore purū ſanguinē deſudauerit; Barbariſque totus igneis flāmis ardere viſus ſit. Hoc autem tantum ijs terroris ingeſsit, vt ſe Alexandro cōmittere coacti ſint.

Lapathium carnes duras & vetuſtas, teneriores eſuiq; aptas reddere.

ERat apud veteres Lapathiorum vſus frequentiſsimus: hoc enim illis peculiare eſt, vt carnes, & edulia cū his elixata vel ſint dura, vetuſta, & coriacea, teneritatem

ritatem, & mollitiem acquirant. Propterea, quòd cibos concoctu faciles præstabant, & aluum emolliebant à veterum à mẽsis rarò huiusmodi abfuisse legimus.

Cotoneorum seminum muccaginem combustionibus maximè opitulari.

INter præstantissima auxilia, quæ cõbustionibus adhibentur, seminum cotoneorum muccagines retinent principatum. Referam Petri Foresti in proprio filio experimentum. Ille matri obsequiosus, cùm testã carbone ignito repletam apportaret, cecidit & igne oculos combussit: Pater a. cum semen cotoneorum in aquã rosaceam coniecisset, atq; muccagine oculos sępius abluisset; miraculi instar puer conualuit absq; combustionis vestigio. Hoc etiã auxilio in similibus casibus felicissimè semper vsũ fuisse, idem confirmat, *In lib. 6. Obs. Med.*

Aegyptios per notas, & figuras, sensus, & rerum memoriam effingere consueuisse.

AEgyptiorum scientia, quia inter cæteras pręcellẽtior erat apud veteres, (illa enim ab Abraham originem habuit

ibuit) idcirco,& rudimento, & Hiero-
yphicis ferè occulta indicabatur. Si
ui illorum primi per figuras animaliũ
Cornelij Taciti testimonio) sẽsus mẽtis
ffingebant, & antiquissima monumeta
umanæ memoriæ saxis impressa cer-
untur, & literarum inuentores perhi-
entur. Hinc in quibusdam Obeliscis
itterę reperiuntur, quæ Regum illorum
diuitias, ac potentiam declarant. Per a-
pis enim speciem mella conficientis Re-
gem ostendebant. Si quem memorem
significare volebant; leporem aut vul-
pem auritis auribus, quod summi essent
auditus, & insignis memoriæ, effingebãt:
si verò malum crocodilum: si velocem,
vel rem citò factam, accipitrem; quoniã
hæc aliarum fermè auium sit velocissi-
ma. Si inuidum, anguillam, quòd cum
piscibus sit insociabilis. Si iustum, oculũ:
si liberalem, dextram manum, digitis
passis: si auarum, ijsdem compressis. Per
instrumenta quædam, & membra hu-
mana pleraque scribebant. *De his vide Pi-
erium, Diodorum, & Strabonem.*

Qua

Qua methodo pestilenti tempore à lue nos tueri valeamus.

PRetiosa, ac breuis theriaca reperitur, qua homines ab aere pestilenti, adiuncto vitę regimine, præseruari possũt. Sumuntur caricæ, nuces iuglandæ, folia rutæ, & iuniperi baccæ pondere æquali; confundantur simul, atq; cum aceto rosaceo, vel communi dissoluantur; mox per pannum colentur, suauiterq́; exprimantur; succus verò, qui percolabit, seruetur: vnũ enim istius cochleare, manè ieiuno stomacho sumptum, non sinit illa die hominem à pestilentia corripi. *Ex Alphano de Peste.*

Oliuarum oleum vnguium puncturas mirabiliter sanare.

IN sedando dolore vnguium ex puncturis acu, vel ferro, atq; iis persanandis, nullum remedium oleo oliuarum salubrius inuenitur: confiteor multa obseruatione, multisq́; experimentis id totum comprobasse. Honesta mulier, ac vnicè dilecta, Laura de Otaro, mea vxor carissima, nõ semel, dum varia ad fami-

e ornamentum, acu contexeret, in vnguibus digitorum puncta est; simplici tamen oleo oliuarum in puncturis collinito; & dolor confestim euanuit, & salus introducta est. Ego profectò semel punctus ferri cuspide subter pollicis vngue cum sanguinis effusione, subitò ad linimentum ex oliuarum oleo, antequam aquam tetigissem, deueni; quo adhibito, dolor delituit, atque vulnus vnà breuiter, & consolidationẽ, & sanitatẽ habuit.

Admirandũ auxiliũ ad vesica calculũ, quo absque incisione dissoluitur, & expurgatur.

INter admiranda auxilia, quæ ad calculosos adhibentur, connumerandum iudico remedium, à doctissimo Horatio Augenio experimento confirmatũ in epistolis adductum, quo absque incisione in vesica multorum lapides comminuit, & expurgauit. Referam qua via id innotuit. Aegrotabat calculo vesicæ cuiusdam Typographi filius Romæ post varia assumpta remedia, cùm nullã subsequutã nosset vtilitatem, secari cupidus, de pretio cũ Nursino artifice conuenerat:

rat propterea Sacerdotem iuſsit accerſiri, vt ſumptis Eccleſiæ ſacramentis, ſi ex ſectione moreretur, animæ fuiſſet conſultum. Religioſus ex ſocietate Ieſu, audita confeſsione, proponit illi pharmacum, de quo in ſe ipſo, & in alijs periculum fecerat: experiri æger voluit, & magna aſsiſtentium admiratione ſanatus: Pharmacum ita erat concinnatum. Puluerris Millepedum præparat, drach. i. ad. ſummum Scrup. iiij. aquæ vitæ vnc. Sem. iuris cicerum rub. vnc. ix. vel x. capiat æger calidum, horis quinque ante prandium. Effectus medicamenti talis fuit. Horarum duarum ſpatio totum corpus incaleſcebat, anguſtiabatur ægrotus ſitiebat, ac ferè loco ſtare non poterat, aliquando circa pubem dolores vrgebant. Vrinæ hora quinta cœperunt craſsiores teddi, ſed non multæ. Secunda die à pharmaco contingebant eadem, ſed vrinæ copioſiores, & craſsiores. Tertia ſabulum apparuit multum. Septima tandem adeò plenæ ſabulo viſæ ſunt, vt recte quis diceret, eas nihil eſſe quam ſabulum

ulum aqua diſſolutum: omnia in meliorem ſtatum redigebantur, ita vt, qui proximè incidi debebat, liber ab omni malo nona fuerit die.

Millepedum ad calculos Renum & Veſicæ præparatio.

PRæparantur Millepedes ad Renum Veſicæque calculos tali modo R. Aſellorum quam volueris quantitatem, vinoq́ue albo generoſo abluito diligenter, mox in ollam coniicito nouam, vitro obductam, lutoq́ue aliquopiam illam incruſtato, demũ in furno exiccentur, ita vt poſsit in tenuem puluerem redigi; tum verò affunde vini eiuſdem generoſi quantum poterunt imbibere, & rurſus exiccato, ac tertiò imbibito & exiccato vt ſupra, quartò verò puluerem irrorato aqua fragarum deſtillationis, & olei ex Calchanto Scrup. j. permiſceto inuicem, & exiccato rurſus: vbi verò ſic fuerit exiccatum in tenuiſsimumq́ue puluerem redactum, ſeruetur in vaſe vitreo, aureo, vel argento. *Ex eodem.*

Fre-

Frequentem ficorum esum sudorem parere abominabilem.

LIcet ficorum vſus multa hominibus commoda parturiat, nam & ij citiſsimè nutriunt, & impinguant corpora, aluum emolliunt, & per vrinas, & per ambitum corporis non pauca excernunt excrementa; tamen eorum continuus, & frequens vſus ſudorem generat abominabilem, & corporis fæditatem; indicium huius rei eſt, quòd illorum eſu pediculorum copia innaſcitur. Hinc apud Rhodiginum *lib.6. Antiquar. lect.* Anchimolum, & Moſchum Sophiſtas, legitur tota vita fuiſſe hydropotas, ac ficis modò ſolitos veſci, & tamen robuſtos extitiſſe, ſed adeò fœtentes, vt propter abominabilem ſudorem certatim in balneis ab aliis excluderentur.

Mulieres eximiam, & ſuauem retinere pinguedinem.

COrpora mulierum ſuauiori, & maiori fulciuntur pinguedine, quàm hominium ipſa, quæ profectò ob ſiccitatis dominium, minùs humidi, & oleoſitatis

itis retinere videntur. Propterea apud Plutarchũ 3. *Sympos.* 4. habemus, vbi mul
cadauera promiſcuè erãt cõburenda, veterũ tempeſtate, ſemper decẽ virorũ vnũ mulie bre ĩmiſceri ſolitũ; quaſi illud vnũ tantũ ſuppeditaret pĩguedinis, vt cętera faciliùs cõcremari valuiſsent.

Aſtu dæmonum, mirabiles in hominum corporibus eff. ctus procreari.

MIrabiles porrò in hominum corporibus Dæmonis aſtu effectus conſpiciuntur, vt quando quis euomat acus, clauos, pilos, oſſa magna: vel quòd plumæ in lecto ſint ingenioſiſsimè concertæ: multæ enim de iis obſeruationes apud Hieronymum Mengum *in Malleo Maleficar.* Paul. Grillandum, & Delrium reperiuntur. Quomodo autem hæc fieri poſsint, talis eſt ratio: aut enim iſta ſunt Diaboli illuſiones, ita quòd ea videãtur, quæ vera non ſunt, ſiue per actiua naturalia hoc effici ẽtiã, ſiue per acriſiam, ſiue per aeris condenſationem; aut ſunt vera: quippe Diabolus inuiſibiliter huiuſmodi in hominis ſtomacho intulit, & ex inde

viſibi-

viſibiliter educit, licet tam magna vide-antur; nam & ea diuidere, & integrar-poteſt ſaltem apparenter, eò quòd loca-liter huiuſmodi corpora, & partes eorũ ad nutum moueantur, & ad inuicem con-glutinẽter, Deo non impediente. *Summ. Sylueſtrina de Malefic.*

Carduum Benedictum ab Hemicrania homi-nes præſeruare.

EX India Carduum Benedictum pri-mùm omnium ad Imperatorem Fri-dericum honoris gratia fuiſſe miſſum multi hiſtorici autumant, quod miris laudibus, ob peculiares eius virtutes, planta hæc celebrabatur, & ob id à mul-tis Carduus Sanctus dicitur. Hæc enim venena ſuperat, & confert tùm vlceri-bus, tùm vulneribus, eſt præſentaneum remedium ad peſtem, necat vermes, & vtero prodeſt, & in cibo, & potu vſu r-pata, ab immenſo illo præſeruat capitis dolore, quem Hemicraniam vocant. *Ex Trago.*

Infan-

Infantes præseruari Apoplexia, & Epilepsia sumpto primo syropo de Cichor. cum Rhabar. vel Corallio, aut succo Rutæ.

QVàm sit familiaris pueris, & infantibus morbus epilepticus, apud auctores nostros passim legitur, ob id affectus hic vocantur à nonnullis morbus puerilis, siue mater puerorum: Vt autem tùm ab Epilepsia, tùm apoplexia hi præseruari valeant, multa obseruatione expertum est, iis, antequam lac gustent, in primo ortu prębendo syropum cichorea cum Rhabarbaro drach. ii. ab hac lue præseruari, vt Nicolaus Florentinus fatetur. Arnaldus Villanoua Corallium laudat: nam si diligenter trit um Scrup. Sem. infans hauserit cum lacte, antequam aliquid gustat, nunquam in Epilepsiam incurrere obseruauit. Ego quidem Marcello, Hieronymo, & Marco Antonio filiolis meis succũ rutæ cum modico auro ad scrup. ii. cuilibet dedi, antequam lac gustarent, & gratia Dei ab Epilepsia immunes existunt. Helionora,

quæ nunc ablactatur, fere mortua nata est sumptoque & ieiunato paruo cochleairo syropi de Cihor, cum Rhabar. reuixit, & epilepsiam nunquam adhuc passa est.

Menstrualem mulieris sanguinem contra animalia esse venenum.

INter naturæ arcana reponendum esse iudicaui, quod à Metrodoro Sceptio traditur de mulieris menstruali sanguine. Mulieres siquidem si menstruationis spatio nudatæ segetes ambiunt, erucas, vermiculos, scarabęos, ac alia noxia animalcula decidere faciunt. Tale enim à natura ijs virus inuentum est. Non solũ autem huiusmodi animalculis menstrualis mulierum sanguis nocere creditur, verùm atque grandioribus; quippè canes, ex Plinij testimonio menstruo sanguine gustato, in rabiẽ mutari visi sunt, quorũ morsus inter difficillimos morsus sanatu reputatur. At de re hac superiùs aliàs tractauimus.

Thapsiam vesicas, & ademata corpori superpositam excitare.

MAgna profectò eſt Thapſiæ efficacia in veſicis,& ædematibus generandis,idcirco à nonnullis in peſtiferis febribus vbi veſicantia neceſſaria sũt tum felici ſucceſſu vſurpari audio. Cùm autem corporis locum aliquem inflare quis deſiderat, vel oſtentationis, vel curioſitatis gratia, ponatur Thapſia in loco conſtituto: ibi enim breui veſicas, & ædemata excitabit; vt tandem citra læſionem id ſuccedat & breui etiam ſoluantur, theriacam linire, vel cuminum, aut acetũ ſuperponere oportet. *Ex Cardano lib. 8. de variet.*

Auri vſum in medicina pro conſeruanda valetudine mirabilem obtinere proprietatem.

MIrabilis efficaciæ aurum in medicina eſt: quippe innumeras illud pro corporis tuenda ſanitate retinet virtutes. Eius vſus in vino maximè excellit capiuntur propterea auri lamellæ, quæ ignitę toties in vino extinguũtur, donec ferueat iſtud, mox colatur, & vſui ſeruatur. Vinum hoc potatum ventriculo

imbecillo ſuccurrit, concoctionem adiuuat, fœdum colorem emēdat, & principalia membra coroborat, & reſarcit. Proinde obſeruatum reperio, cor ab illo roborari prauos humores calore ſuo abſumi, vitales ſpiritus clarificari, hepatique plurimum prodeſſe ſua virtute illius vſum. Multi certiſsimo experimento huiuſmodi vinum vitam prolongare cognouerunt, ſpirituſque ſynceros facere, atque vires totius corporis renouare Nonnulli leproſis multum conducere ſcribunt, vt ex Mizaldo, & Zacharia à Puteo capitur. Quercetanus Auri folia in aliqua betonicæ, aut abſinthij conſerua commiſta, ac deglutita ſua ſpecifica facultate vētriculū corroborare ſcripſit.

Aliquot animalia ex natura eorum ſimilitudine à veteribus ſuis Dijs fuiſſe dicata.

MAgna erat veterum inſania in eorum falſa religione: quippè, & animalibus cultum reddidiſſe, infinitis alijs ſideribus, & naturalibus rebus circūfertur. Inter alia, quædam apud eos anima-

animalia erant, quæ ex naturæ illorum proprietate,& similitudine, vt reor, aliquibus Dijs reperiuntur fuisse dicata. Hinc Canis Dianæ sacer est, Aquila Ioui, Tigris Baccho, Pauo Iunoni, Leo Cybeli, Equus Neptuno, Cygnus Apollini, Anguis Aesculapio, Coruus Phœbo Asinus Libero, Gallus Marti, Colũba Veneri, Noctua Mineruæ, Lupus Marti, Anser Iunoni, Soli Phœnix. *Ex Fortio.*

Veri Vnicornu proprietas, eiusque cognitio.

VErum Vnicornu, quod in febribus pestiferis propinatur languentibus vtilitate maxima, in syncope maximopere prodesse videtur. Illud autē non ex eo cognoscitur, quòd bullas excitet, vt plerique hominum ignari persuasi sunt: hoc enim quodlibet cornu etiam facit: sed alia, diuersaque methodo. Hoc est præcipuum experimentum. Si scobem eius cũ arsenico gallinæ, turturi, aut columbæ deuorandum dabimus, si superstes manserit, (vel vnicornu statim post arsenicum sumptum datum fuerit) verũ

& legitimum Vnicornu pronuntiabimus. Alii in aurificis fornacem demittunt, si odorem cornu à se emittet, verum esse prędicant. Nonnulli experimẽto referunt, quòd in vstione non omnino comburatur, sed augeatur potius, minimeque in vstione fœtorem cornu habeat, vt in cornu ceruinio experiri solet. *Ex Foresto.*

Quo artificio mulierum cinni crocei euadant.

CApillorum cullui mulieres maximè vacãt, illud autem iis optabilius est, vt flauitiem acquirant. Referam modum, quo votum assequi posśint. Sumito Rhabarbari fabæ magnitudinem, fœni Græci, croci syluestris, liquiritiæ tabacci, corticum aranciorum quantitatem ad tui libitum, paleæ triticæ similiter, his quernum cinerem addito, & incoquito, vt tribus digitis descendat aqua, inde lauentur capilli: tanta enim flauitie redundabunt, vt illos aureos esse dicas. *Ex Porta in Phitogn. lib.* 3.

Ad

Ad excitandum in senibus naturalem calorem, eorumq́; vires deperditas renouandas confectio præstantissima.

THesauris profectà comparanda est confectio illa, quæ à Marsilio Ficino, *in lib.2.de Vita producenda*, Medicina Magorum appellatur, quippe spiritus, naturalem, vitalem, & animalem fouet, confirmat, & roborat; & propterea senibus præstantissima est. Constat hæc ex thuris vnc. ij. myrrhæ vnc. j. auri in folia ducti drach. sem. contundere simul tria oportet, atque aureo quodam mero confundere, & in pilulas ducere. Sumitur huius misturæ portiuncula in auro ra ieiuno stomacho; in æstate cum aqua rosacea; in hyeme verò cum exiguo meri potu.

Quomodo febris in aliquo confestim induci valeat.

SI febrem in aliquo vel ad ostentationem, vel ad remedium, curiosi tamen, temq́ue inducere optabimus, (siquidem in conuulsionibus, paralysi, aliisq́ue frigidis affectibus, non parum aliquãdo

febrem excitare profuit,) Scarabei cornuti in oleo decoquantur, illoque arteria brachialis in iungatur: tanta enim est eorum potentia, vt confestim febris, & accensiones corporis oriantur. *Ex Cardano.*

A multis animalibus anni tempora praecognosci.

VIdentur profectò pleraq; animalia anni tempora pręcognoscere: siquidem ex eorum instinctu, illa homines commentiuntur. Grues enim autumni tempore ad loca calida peruolant, hyemis frigora fugientes. Hirundines vernali tempestate ad regiones nostras remeant. Ficedulæ, coturnices, aliaque multa volucria, in anni temporibus, pabula commutare, aliaque loca adire conspiciuntur. Hæc autem non Ver, Autumnum, vel Hyemem directè præsentiũt, quemadmodum nonnulli falsò sibi persuasi sunt; sed verius ex facta alteratione à calido, vel frigido in eorum corporibus, siue occulta qualitate, has vicissitudines facere cognouerunt.

Amar-

Amantes ex leuiſsima quidem occaſione ſuccenſere ſolent.

QVi perditè amant, leui alioqui momento iraſci videntur: ratio huius rei eſt, quia iniurias, licet leues, graues iudicant. Graue ſiquidem exiſtimatur, vt ille iniuriam in te committat, cui maximè placere ſtudeas. Cæterùm quemadmodum ſubitò dolet, qui contra ſui habitus propenſionem facere quippiam conatur; ita & amantem facere conſpicimus; mox tamen rixarum, & odii pænitet, rurſusque ſupplex iugum ſubacta ceruice repoſcit. *Ex Leonardo Iachino.*

In Plenilunio, & Nouillunio Pharmaci exhibitionem à Medicis maximè deteſtari.

MVlta ratione à Medicis in Plenilunio, & Nouilunio Pharmacum euitatur: ſiquidem Luna, cùm intermeſtris eſt, omnino caret lumine, atque ſub radijs ſolaribus iacta, & proinde ſolita caret humiditate, quo fit vt corpora noſtra magis ſicca maneant, & virtus retentrix robuſtior exiſtat. Idcirco ſi in Nouilunio pharmacum ægris exhibetur;

abſquè dubio humores noxios agitabit, atque ob retentricis facultatis inobedientiam parum euacuabit. In Plenilunio ob Lunę potentiam corpora noſtra valde caleſcunt, humoresq́ue augētur. Hinc in pleniluniis noctes calidiores eſſe experimur, cuius cauſa, calorem à centro ad circumferentiam attrahi veriſimile eſt: qua propter ſi humores, corporis noſtri ad ambitum tendunt, procul dubio pharmacum improbatur: illud enim à circumferentia ad centrum trahit, motumq́ue naturę peruertit, quo facile ſuccedit, vt virtus lædatur, & humorum euacuatio, vel mala, vel deprauata cõtingat. *Ex Ioann. de Vit.*

In continuata maſculorum generatione ſeptimum mirabilem habere virtutem.

NIſi apud multos ſcriptores repeririſſem, ſeptimum maſculum continuatæ generationis, mirabilem habere virtutem, inter hæc noſtra embammata minime hoc adieciſſem. Volunt enim quando aliquis ſeptem filios maſculos continuatim, & inter eos fæminam nul-

nullam suscipiat, septimum mirabilem virtutem & strumas, & alios plerosque affectus retinere sanandi. An autem verum sit, nescio; cupio tamen à sapientibus experiri.

Fumum Hydrargiri, superposito velamine, in molem Mercurii mutari.

AVrifices dum vasa mineralia inaurare cupiunt, Hydrargiro pro opere moliendo vtuntur; illud autem in igne impositum in fœtorem grauem, & fætidas exhalationes resoluitur, perniciosas quidem, nisi ab ijs cautè euitantur. Quod autem in Hydrargiro mirabile iudicatur, est istud, si super illius fumũ linteolum extendimus, in quo colligi possit, vtique in argentum viuum fumositas illa iterum conuertitur, & Hydrargirum renouatur. Experimur hoc etiam in carbonum fumositatibus, quæ in crassas fuligines reuertuntur, licet diuersimodè ab Hydrargiro, *Ex Lemnio.*

Fœculas Bryoniæ vtero mundificando miram habere virtutem.

Singularis profectò fœcularum Bryoniæ, tum pro matrice mundificanda, tum ad historicas ipsius passiones sanandas est efficacia: quippe ex multis experimentis comprobatum est, in huiusmodi affectibus curãdis inter remedia, principatum habere. Referam ipsarum constructionem. Exprimatur prelo ex Bryoniæ concisis radicibus, & contusis succus erit primò turbulẽtus, idcirco in vase aliquo asseruãdus est, vt fœcalis materia subsideat: detineatur in loco frigido per paucos dies; in hoc enim spatio (inclinato vasculo, vt turbulenta aqua) separetur, & proijciatur) fœces albissimas instar amyli in fundo inueniemus quas iterum in pluribus vasculis vitreis, aut terreis diuisas in vmbra, vt exiccentur seruabimus; ita profectò intra paucas horas exiccabitur, & formã amyli acquiret expressum, quã Bryoniæ fœculã nominamus. Hac fingi possunt pilulę x. aut xij. granorum pondere, & cũ pauco castorei, & assę fętidę summũ, ac pręcipuũ paratur remediũ cõtra affectus narratos.

Fæculæ

fæculæ huiuſmodi etiamſi diſſoluũtur, in aqua florum fabarũ pro fuco ad ornatum mulierum, paneaſque delendas efficaciſsimæ ſunt. *Ex Quercetano, Mizaldo, & Zacharia à Puteo.*

Millefolium ad conſolidanda vulnera miram habere potentiam.

PLurimis experimentis comprobatũ audio Millefolij virtutem ad vulnerum coitionem, indieſque nouis obſeruationibus confirmari. Referam ſolum quod ab Hollerio in Chirurg. adnotatur. Cuidam deciſus naſus erat, qua os in cartilaginem deſinit: Ruſticus propendentem partem alteri digitis coniunxit, herbam tuſam, & è vino nigro tritam, quod Millefolium appellant, impegit, rudius omnia colligauit, vnde celerrimè reſtitit ſanguis profluens, & vulnus pulchra cicatrice breui coijt.

Chymicam artem, veterum tempeſtate floruiſſe.

APud Veteres ii maximo pretio ars chymica habebatur, proinde à pleriſq; illius ſtudio vacabatur: ingentes

enim diuitiarum copias illa methodó homines componebant, quibus ditiores facti, cum Regibus bellum adibant. Propterea Diocletianum Cæſarem legitur, poſtquam Achillem Aegyptiorum Ducem octo menſes in Alexandria obſeſsũ profligaſſet, omnes chymicæ artis libros, diligenti ſtudio conquiſitos, deflagraſſe: ne reparatis opibus, Romanis facilè repugnarent. *Ex Suida, & Orosio.*

Quo artificio corpus glabrum reddi poſsit

LIcet variis modis corpus depilatum, & glabrum reddi poſsit, nulla tamen via præſtantior eſt, Varronis teſtimonio, quàm loca lauare aqua, vbi Bufones decocti ſint, donec ad tertiam redeat: quippè ſi tali decocto corpus lauetur, proculdubio glabrum, & ſine pilis habebitur.

Natiuitatis hominum tempora à multis obſeruari

NOn leuis profectò eſt multorem ſcriptorum obſeruatio in homi- num

um natiuitatis tempore : à multis nim occaſionibus temperamenta corũ ariant, & plerique à naturæ terminis aximè diſtrahuntur. Porrò qui in ipſo erręmotus momento naſcuntur, emper pauent in tonitru ſemper languid ſunt : ardenti Cometa ex ardenti complexione amentes fiunt: interlunii tempore debiles euadunt, vel faltem (Ariſtotelis teſtimonio) melancholici, & atra bile laborantes.

Hydarrgyrum non eſſe venenum in paucaſumptum quantitate, ſed adver-mes necandas exiſtere remedium

Hydrargyrum, vel ſi manis argentũ viuum, quod à multis venenum exiſtimatur, felicisſimo ſucceſſu contra vermes exhibetur; tantæque certitudinis illud in Hiſpania reputatur, vt mulieres, tenellis pueris, qui lactis vomitu laborant, ad quantitatem granorum trium in propria ſubſtantia propinare audeãt; hac n. via morbus ceſſare videtur frequen-

frequentatis experimentis. Ego quidem viduam mulierem curaui, quæ nouem dierum ſpatio vomitibus continuis ex vermibus laborauerat, & ferè triduo nō comederat, nec cibum retinere valuerat. Huic cùm ſcrup. ij. hydrargyri mortificati, cum tantillo cidonii propinaſſem, abſque vlla moleſtia per aluum centum, & plures emiſit vermes, & eadem die liberata eſt, & ſolita exercuit domi, & foris negotia, magna profectò parentum admiratione, cum prius debilis, & emaciata eſſet. Aliis etiam exhibui, & bono ſemper euentu, domique continuò aquam habeo, in qua Hydrargyrum, infuſum retineo, illamque puerulis pro vermibus libentiſsimè concedo, nec adhuc quempiam ex illo noxiam recepiſſe expertus ſum. Vſus eſt hoc remedio ad vermes necandos, Matthiolus Horatius, Augenius, & plerique alii celebres viri, qui omnes huius auxilii maximè extollunt beneficium. Datur pueris in ſubſtantia Scrup. j. grandioribus Scrup. ij. vel drach. j. Corrigitur illud, & mortificatur

catur in mortario vitreo cum zuccaro
ubeo: ibi enim tam diù conteritur, vt
n partes inuiſibiles diſſoluatur; ne au-
em in priſtinam formam iterum redeat,
lei amigdal, dulc. guttulas binas adde-
e oportet, & cum zuccaro roſ. violato,
vel cidoniato ieiuno ſtomacho languen-
ibus propinatur. Sciant igitur curioſi in
ac doſi nullum præbere periculum, in
maiori tamen non dedi, neque concede-
em: licet apud Auſonium Epigram. 10.
egatur hydrargyrum contra medicinas
venenoſas valere.

Daturæ flores, & ſemen, hominem in riſum concitare.

MIra eſt Daturæ potentia in faſcinan-
dis, vt ita dicam, hominum men-
tibus, adeò quòd, qui illius flores, vel
ſemen ſumpſerit, à riſu, cachinniſque
non deſiſtat, donec mẽs alienata ex plan-
tæ viribus, in priſtinum redeat tempera-
mentum. Apud Indos à furibus Datura
vſurpatur; flores enim, vel ſemen in ci-
bos eorum, quos deprędari volunt, exhi-
bent, & in mentis alienationẽ, & in riſum
conci-

concitant; ita profectò furãdi parant industriam. Durat illorum risus, & mentis error, viginti quatuor horarum termino.
Ex Garzia ab Horto.

Lupos senio confectos in renibus venenosos generare serpentes.

MAgnum profectò in præsentiarum arcanum aperio, multis hucusque incognitum de luporum natura. Illud est, cur à Lupis animalia commorsi modò sanentur, modò autem moriantur. An quòd luporum aliqui venenosi, alii verò sine veneno existant? Equidem Carolus Stephanus *lib. 7. suæ Agricult. cap. 1* se obseruasse fatetur, in Luporum senum renibus, primò serpentes vno pede longiores, & breuiores, qui temporis spatio venenatissimi effecti, Lupum enecãt. Hac via facilius nobis tribuitur coniectura de Luporum morsibus. Si enim Lupi iuuenes fuerint, animaliaq; momorderint, ex benigniori eorum natura, mortem haud inferunt, vt multoties obseruamus, nisi fortè vulnera in principibus corporis fuerint locis, vel tã grãdia, vt mori necesse sit. Sin autẽ senio fuerint

confecti, procul dubio leuissimo morsu animalia necabũt, propter peculiare venenum in Lupo delitescens, quod vsu venit, vt pleraq; præmorsa animalium, vel moriantur, vel membrum morsum putrescat, vt saltem difficillimè curetur. *Ex Gasp. Bauhino.*

Quali artificio ab vxoribus homines masculos filios suscipere valeant.

MVlta à Scriptoribus ad marium generationem adnotata valere reperimus: hæc autem præcipua, & veriora esse existimaui. Primo vt homo exerceatur, solidioriq; vtatur cibo, atq; rarius cócubat: ita n. & calidius & spissius semẽ euadit, fitq; prolificum, & aptissimum ad marium conceptum. Secundo mater in congressu super latus dextrum recubat & à coitu confestim super illud conquiescat: siquidem Hippocrates masculos in dextris, fæminas verò in sinistris generari scripsit. In dextris enim ab Hepate fouetur semen, quod est calidum; in sinistris autem à liene frigido quoquo pacto refrigeratur, & ad fæminarum con-

conceptum præparatur. Tertiò ſpirantibus Aquilonibus concubant, Auſtr[o] verò deſiſtāt: Aquilo enim ad mares ſuſcipiendos accommodatiſsimum eſt, Auſter verò ad fœmellas. Capimus huiu[s] rei ab ouibus experimentum, quæ ſi flāte Aquilone concipiunt, marem ferunt, Auſtro autem fœminam. Multi, inte[r] quos Cardanus eſt, ad marium conceptum Mercurialis maſculæ eſum extollunt, hæc duos quaſi coleos pro ſeminibus habet, & ab vtroq; coniuge depaſta, marem inducere occulta vi exiſtimatur.

Magnum eſſe in hæc inferiora Lunæ confluxum.

MIrabilis profectò eſt Lunæ vis in hæc inferiora: ipſa enim noctes illuminat, & ſuper humida poteſtatem habet, maris fluxus, & refluxus per quadraturas ſuas intētiùs, & remiſſiùs facit; quippè dum oritur, maria intumeſcunt, & in æſtuaria fluunt, quouſque ad circulum meridianum illa perueniat; cùm autem ad occaſum inclinat, Oceanus ab æſtuarijs refluit in gurgites; quando ſub

Ori-

rizonte, percurrit, mare ad consueta
stuaria conuertitur, quoad nocte me-
a meridiei circulum Luna attingat:
ostremò cùm ad Orientē tendit, Ocea-
us quoque ad solitos alueos regurgitat.
ssa in Agriculturæ rebus dicitur do-
ina; propterea antiqui gentiles, qui in
erræ cultura proficere optabant, Lunæ
bamina specialiter obtulisse dicuntur:
ocabatur Diana, siue Latonia virgo,
ut Plutonia coniux vel Proserpin.

Leonardi Vairi de Octimestri partu senten-tiam debilem esse.

SPeculatur Vairus *in lib. 2. de Fascino*, cur partus octimestris vitalis minimè sit, innuit hic, vir alioquin doctus, talem partum non viuere, ob semen imperfectum: quia non datur semen (vt arguit) quòd ad illud tempus fœtū procreare valeat: sicut in genere tritici quoddam est, quod tribus mensibus gignitur; quoddam verò, quod nouem mensibus: sed debile est huius fundamentum, quādo in Hispania, & Aegypto octimestres partus ōes vitales esse perhibeāt: Potior

ergo

ergo conclusionis ratio requiritur, quam nos alibi tangemus.

Somniorum præsagia à Deo diuinare, aliquibus hominibus concedi.

NOn omnibus somniorum diuinatio concessa videtur, sed quibus à Deo ex speciali gratia permittitur. Qui enim somnia proprio ingenio diuinare intendunt (dempta somniorum interpretatione, quæ à causis naturalibus innascitur, quorum præsagium ad medicos pertinet) aut cæcutiunt, & delirant; aut dæmonum fallacijs inuoluuntur. Ioseph apud Pharaonem, & Daniel apud Regem Chaldæorum (vt in sacris habemus) quia diuina afflati erant sapientia, somnia diuinabant. Propterea ministris suis Pharaonem audita sui somnij interpretatione, dixisse legitur: *Num inuenire poterimus talem virum, qui spiritu Dei plenus sit?* & Rex Babylonis ad Danielem: *Audiui de te, quoniam spiritum Deorum habeas, & scientia, intelligentiaq; ac sapientia ampliores inuenta sunt in te.* Ex Iauello.

Inter

…ter Polypodium, & Cancros magnam inesse antipathiam.

MAxima videtur inter polybodium, & cancros antipathia, eò …uòd si polypodium super cancirū abie…eris viuum, breui spatio tum pedum …ortices, tum vngues ille eijciet: tanta est …tius plantæ in illum particularis viru…entia, & efficacia. *Ex Matthiolo.*

…ennam Ibidis, serpentes attonitos reddere.

MIrabilis est Ibidis pennarum vis contra serpentes, quippe si illius …enna ad illorum quempiam inijcitur, …onfestim in vestigio gressus hæret: admirabilius tamē est, quòd serpens quer…nis frondibus contacta moriatur, quare …irculatores astantibus mirabilia sæpè protrahere à ratione inconueniens esse non debet: multa enim iis sunt, quæ admiranda iudicantur: quemadmodum est Viperam viso Fago perterri: experimēto enim probatum est, illius ramo ante hoc animal iniecto, veluti attonitū fieri, nec amplius moueri. Hoc etiā euenit si ha-

si harundine leuissimè percutitur: si verò iterum eadem vipera incutitu[r] confirmari videtur, & fugam repent[e] adire.

Mulieres rarò inebriari, crebrò autem senes.

CONtrariam naturam senile corpus & muliebre sortita sunt: ob id mulieres rarò ab ebrietate corripi aspicimus, crebò tamen senes. Mulier quidem humida est, vt à cutis cenitate, & splendore comperimus, senex contra siccus, vt cutis asperitas & squalor confirmat. Mulier ex assiduis purgationibus superfluũ exonerat; senex autem ex corporis duritie, superflua non excernit. Mulieris corpus, quia variis purgationibus erat deputatum, pluribus foraminibus fuit cõfertum; non sic senis corpus, propterea naturales meatus à corporis siccitate, & duritie potiùs obserantur. Hæc sunt in causa, vt ebrii senes facilè fiant, mulieres verò perquàm rarò. Nam si à muliere largè vinum fuerit haustum, illud in magnam mulieris humiditatem inci-
den

ens, vtiq; vim suam perdit: dilutiusq́; it, & cerebri sedem non petit: nam per varia foramina mulieris illius vapor recurrit, & celeriter eius fortitudo euanescit. In senibus vinum contrarietatem nõ recipit: quia corpus illorum siccum est, ob id vinum firmiter adhæret, cerebrũque petit, quia in durioribus membris, & aridis (vt ita dicã) exhalatio nulla fit: hinc ab ebrietate facilè capiũtur. *Ex Macrobio 7. Saturn.*

Qua industria in vrgenti somno, quis valeat excitari.

MAgnus Alexander, vt ingerendo imperio, occupatior esset, magnũ contra somnum excogitauit remedium, quo si quis vtetur, facilè in somni grauitate excitari valebit. Ille vas æneũ propè lectum constituebat, & pilam æneam siue argenteam manu compressam habebat, brachiumque super vas illud aptè componebat, vt pila in somno elapsa in æneum procideret, & à sonitu excitaretur, & surgeret. Mira equidẽ fuit huius ingenij dexteritas, licet hæc Alex-

andri dormitatio potius quàm somnus dici possit. *Ex Ammiano Marcellino.*

Quibus signis corpora venenata cognosci valeant.

LIcet venenorum genera multa sint, ex quo difficile sit omnia signa reperire, quibus cognosci valeant, afferam tamen qua methodo corpora, quæ venenũ sumpserint, intelligere possimus. Porrò magna fit in corpore commotio, dum quis venenum hauserit; præcipuè si illud calidæ fuerit naturę: doloribus enim validis, atque acutis in stomacho, & intestinis torsionibus languens cruciabitur, præcordiorum sentiet angustiam, fatigabitur vomitu, & fluxu ventris, sudor suscitabitur in fronte, cum vultu frigido: color ægri erit pallidus, pulsus debilis, inæqualis, & inordinatus, syncopi, & animi deliquiis affligetur. Hæc si omnia, vel in maiori parte succedunt, oportet celerrimè in ęgris vomitum prouocare, vt assumptum venenum eiiciatur. *Ex Arnal. Villan.*

Lucem

Luem Gallicam non modò homines, sed canes etiam inuadere.

TAnta eſt morbi Gallici quandoque immanitas, vt non modò ex vno languente, vel reſpiratione, tactu, aut commerci oplures homines ea lue polluantur; verùm atque canes, ſi vlcera, vel vnguenta infirmi lingere potuerint. Experientia hoc edocuit: viſus eſt enim quidam canis Gallica lue captus, qui heri ſui emplaſtra linxerat. *Ex Obſeruatone Iulii Scaligeri. 6. Poet.*

Quo termino corporis hominis pulchritudo conſtitui debeat.

VArii equidem ſunt Scriptores in conſtituendo termino longitudinis, & latitudinis corporis pulchri: inter quos, ſententia Ioannis Goropii, *in ſua Gigantomachia*, magis acceptanda videtur à ſapientibus: colligit ex Homeri decreto longitudinem hominis pulchri debere eſſe quatuor cubitorum, latitudinem verò vnius cubiti.

Cyminum hominibus palliditatem corporis inducere.

MVlta profectò ſunt, quæ vultus colorem hominum deflorare obſeruantur: ſiquidem panis hordeacei vſus facit homines pallidos. *Ex Ariſtot.* Aquæ lutulentæ potus, vſus ſalitorum, & immoderata Venus valde colorem deturbant: inter ea tamen, quæ ex proprietate decolerare putantur, Cymini vſus, & olfactus eſt. Duo enim de hoc exempla habentur apud Plin. lib. 20. c. 24. vnum ſectatorum Portij latronis, qui, vt illius imitarentur pallorem, cymino frequenter vtebātur: alterum eſt Iulij Vindicis, qui, vt Neronem falleret, pallorē ſibi cymino conciliabat. *Ex Mercuriali de Decorat.*

Regem Archelaum maximè Aſtronomiæ fuiſſe imperitum.

TAntùm eſſe ſyderū obſeruatio hominibus neceſſaria iudicatur, vt malè ciuitates, reſpublicas; hominumq; cætus ſine illorum obſeruatione ij conſeruare valeant. Vtique horum ope tēpora, annos, menſes, & horas metimur, & ſine his in varia labyrintha inuolui-

mur

mur. Hoc apertè ille imperitus Astronomiæ Rex Archelaus ostendit, qui (vt viri summæ fidei scriptū reliquerunt) ob Solis Eclipsim, cuius causam ignorabat, tanto timore correptus est, vt regiam clauserit, filium totonderit, iudicia è foro sustulerit, & iurisdictionem penitùs intermiserit; vltimum enim orbis diem esse arbitrabatur. *Ex Magino.*

Miræ gracilitatis quosdam homines fuisse repertos.

EX Aeliano, & Atheneo quosdam homines extremæ gracilitatis fuisse colligimus: legitur enim quendā Archestratum vatem fuisse, qui captus ab hostibus tantæ gracilitatis repertus est, vt cùm lanci apponeretur, pondus vnius oboli habuisset, quod incredibile, & ferè ridiculum existimatur. Philetas Cous etiam inuentus est, quem ex gracilitate vsque adeò inualidum fuisse scribunt, vt ne à vento deijceretur, pondera ferrea pedibus, & soleis gestare cogeretur.

Anguillas cum Aquilone miram habere sympathiam.

MIrabilis profectò consensus est, quem Anguillæ cum Aquilonibus habent: ipsis enim spirantibus sex dies sine cibo, & aqua has viuere fertur; cum Austris autem dissentiunt, quippe his flãtibus diu sine cibo, & aqua illæ viuere non possunt. *Ex Bodino in Theat.*

Asparagorum vsum, corporis facere nitorem.

INter ea, quæ nitorem, & pulchritudinem corporibus inducere perhibentur, Asparagorum vsus connumeratur, cuius efficacia à multis in corpore colorando ferè mirabilis iudicatur. Asparagi fœtentem reddunt vrinam, & per illã prauos corporis expurgant humores: ob id mirum non est, si, ijs euacuatis, corpus reliquum non modò odoratum reddatur, sed etiam nitidum, & coloratum: quippe ex humorum prauorum congerie, & palliditas, & deflorescentia nobis innascitur, quibus cessantibus, cessat deformitas, & color nitidus exoritur. *Ex Auicenna.*

Pi-

Picem cum oleo, maximam habere colligantiam.

EX congeneri ferè natura Picem, Resinam, & huiusmodi, magnam cum oleo affinitatem retinere obseruamus: si manus enim pice, vel resina fœdantur vtique eas oleum extergit, idque ob colligantiam oritur. Oleum furfur tollit, furfur aqua eluit; aquam demum linteo siccamus. *Ex Cardano.*

Mularum genus à propria specie minimè propagari.

MVlas equidem, & monstra consimilia, nec parere, nec suum genus propagare obseruamus: id fieri aiunt multi, ab improportionato generandi temperamento: veriùs tamen cum Bodino *in Theau. Natur.* hoc contingere existimo, ne specierũ sit infinitas: natura enim infinitatem abhorret. Aristoteles in Syria supra Phœnices mulas parere scripsit; & Theophrastus in Cappadocia illás genus propagare voluit: tamen hoc verisimile haud est. Propterea magis credendum reor, in illis locis Asinarum quoddam

genus oriri mulabus consimile, potiùs, quàm mulas, quarum partus à nostris prodigiosus, & funestus esse dicitur, vt Iulius Obseq. *in lib de prodig.* adnotauit.

Leones, Sole in Leone peragrante, à febribus molestari.

MIrabile est, quod in Leonum specie contingit, dum Sol Leonis cœleste signum ingreditur: ij enim à febre tertiana in toto syderis spatio excruciantur: adeò quòd fateri oportet, talium genus cum hoc sydere antipathiam habere & tertianam recipere; proinde Leonina à multis hæc febris appellatur, bene iudicantibus, Leonem esse peculiarem. Leones hoc tempore tertio quoque die pascuntur, nec semel etiam accidit, vt biduum, vel triduum inediam fufferant. Stercus tunc siccissimum, & vrinam fœtentē excernunt, vt Aristoteles adnotatum reliquit. Aiunt multi, hoc à natura forsitan esse factum, vt ferocissimæ bestiæ quoquo pacto cohiberetur impetus, & à frequentiori rapina coerceretur.

Quo

Quo artificio in ſenibus barbas, alboſque capillos denigrare valeamus.

REferam notabilem miſturam, qua barba, & albi capilli denigrari valeant. Sumito lixiuij communis quantũ volueris, decoque in eo ſaluiæ, & lauri folia cum corticibus iuglandium viridium; mox laua, aut ablue madefacta ſpongia: ita enim nigredinem comparabis, quæ diu durabit, & lætaberis effectu. *Ex Porta.*

Mergum, & Anſerem aquaticum in Hydrophobiam plurimum valere

INter cuncta animalia adnotauit Ariſtoteles Anſerem aquaticum ſolùm non rabire, ob id à multis huius eſum in Hydrophobia maximè celebraretur; mirifico autem experimento contra rabidi canis morſus valere dicitur Mergus qui in aquis & mari degit, quippe ab Aetio, eius eſu Hydrophobos illico aquam efflagitare narratur.

Lacertas miræ magnitudinis apud Indos inueniri.

IN Inſula Sancti Thomę, quędam La-

certæ ſpecies miræ reperitur magnitudinis, quæ admodum illius gentibus familiaris, eſt. In Inſula etiam Capraria, quæ vna è Fortunatis eſt, ingentis magnitudinis hæc animalia cernũtur; habitatores autẽ pro ijs interficiendis, bombardis, ſiue ſclopetis, alijſque bellicis inſtrumentis vtuntur. *Ex Amato Luſit in Dioſcor.*

In educandis iuuenibus, miram fuiſſe Athenienſium induſtriam.

MOs erat Athenienſium in iuuenum educatione, vt ij cothurnicibus, ſiue qualeis, aut gallis pugnantibus ſtudium impenderent: Solent enim huiuſmodi volucres, vſque ad extremam virium defectionem certare. Quo exemplo ad ſubeunda pericula, & vulnera contemnenda, inflammabant iuuenes increpantes, auibus minus ingenioſos eſſe homines, non debere. *Ex Solino apud Lucianum.*

Serpentum eſum, apud Indos frequentari.

IN Cuba Inſula penes Indos, ſerpentes noua totius corporis ſpecie, ac forma prediti inueniuntur, quippe ſeſquipedis

plerumque longitudine existunt, & ex terra, & aqua viuunt: Quod autem apud illas nationes mirabilius videtur in lautioribus mensis, horum animalium esum, tanquam cibum sapidissimum frequentari. *Ex Petro Bembo.*

Quo artificio, Porri caput, in miram intumescentiam reddere valeamus.

INter Agriculturæ arcana, non infimi momenti methodus est, qua porri caput in tumorem magnum reddere possimus. Aperiam abstrusum artificium: Si enim porri caput, arundine, vel ligneo stylo pupugeris, atq; raporum, vel cucumerum semen vti foramine occultaueris procul dubio propria capeo in tantum tumorem deuenire, vt id prodigiosum iudicetur. *Ex Mizaldo.*

Inter Fraxinum, & Serpentes miram adesse antipathiam.

FRaxini succus ad serpentum morsus mirabili successu à medicis vsurpatur, nec sine ratione: hanc enim plantam Serpentes, ex occulta antipathia, miro odio insequuntur: siquidem illius

vmbras tùm matutinas, tùm vespertinas euitant, & lõgius aufugiunt. Retulit Plinius, *lib. 16. cap. 13.* ex fraxino experimentum quòd si gyrum frondibus fraxini, & igne apparatur, in cuius medio serpens sit proiectus, procul dubio ferã in ignem potius, quàm in fraxinũ aufugere; tantus est horum dissensus, & occulta serpentum inimicitia.

Virginitatem in mulieribus, qua via experiri valeamus.

LApathiũ maius in aperienda mulierum virginitate astantibus magnam retinet efficaciam: si enim ex huius folijs paratur suffumigium, siue hęc super ignitos carbones inijciuntur, vt effument, vbi mulierum sit corona, cum odor ad pudenda mulieris perueniet, illius bonitatem, vel malitiam ostendet: quippè si viro copulata fuerit, absque dubio vrinabit, sin verò fuerit virgo, vrina potiùs constringitur, quam emictatur. Idẽ etiam facere autumant, lignum Agallochum, siue Xiloaloem, vel semen portuacæ si super carbones iniecta, adeò effument

ment, vt ad pudenda mulieris odor valeat penetrare: mouetur enim in defloratis vrina quantò citiùs, secùs verò in virginibus. *Ex Porta.*

Quomodo ex duabus aquis claris, lac effingere illud valeamus, quod Virginale vocatur.

LAc illud, quod à plerisque ob coloris similitudinem, siue ex nouo origine, Virginale appellatur, ex duabus aquis artificiosè confectis exoritur ad multa equidem corporis mala vtilissimum. Eius modus talis est. Sumito lithargyrij in puluerem redacti Vnc. ij. aceti albi vnc. 6. commista insimul per filtrum lineum destillato, & aquam clarã habebis. Vt autem alteram componas, sumito Salis gemmæ Vnc. j, Aquæ cõmunis, siue pluuialis claræ Vnc. 6. misceto simul, & sic binas habebis aquas magni valoris. Cùm verò vel ad ostentationem, vel curiositatẽ siue necessitatem lac Virginale conficere optabis, aquas vtrasque coniunges simul miscendo, ita profectò confestim laquor la-

cteus suscitabitur, qui Virgineus vocatur. Verrucæ in manibus si hoc lacte per dies aliquot bene confricantur, euanescunt. Impetigines, omnesq; faciei maculæ, rubores, & ex sole ardores, hoc linimento facillimè curantur.

Castratos lienem, vel ouorum vitellos duriores deglutire non posse.

MIrabile est illud, quod in castratis circa cibum obseruatur: hi enim nec lienem, nec duriores ouorum vitellos deglutire possunt, vt frequentissima apud multos inoleuit experientia. Retulit Bodinus *in suo Theat.* tales priùs fame se necari pati, quàm lienem vorare posse. Huius rei alia non creditur esse ratio, quã æsophagi istorũ ex nimia adipe coãgustatio, & cõstrictio; cũ autẽ lienis substãtia spõgiosa & flatuosa sit, atq; in mãducatione magis infletur, facile fit, vt ij ex æsophagi angustia talem cibum deglutire nequeant. Eadem ratio est in ouorum vitellis durioribus, qui ex substantia glutinosa, per angustum non facilè transeunt.

Spa[...]

*patium humanæ vitæ, centum annorum ſe-
cundum Aegyptios, compenſari in-
teruallo.*

CVrioſa magis, quàm veritati conſo-
nans, mihi videtur Aegyptiorum a-
quot opinio, de hominum vitę menſu-
a: quippe illorũ multi, qui medicata ca-
auera ſeruare conſueuerant, ex quadã
oniectura à cordis humani pondere de-
mpta in eam deuenere ſententiam, ho-
inis vitam centum annorum ſpatio de-
niri. Sumebant experimentum in cor-
oribus, quæ ſine labe moriebantur; ho-
um enim anniculi duarum drachmarũ
onderis, cor retinere videbantur, bini
uatuor, & ſic in ſingulis annis, quo in
nno quinquageſimo homines centum
rachmis cor in pondere retinere affir-
abant: à quinquageſimo binas drach-
as ſingulis annis decreſcere, atque à
rdis pondere detrahi, minuiuè dice-
nt, & ſic in anno centeſimo ad primum
i ponderis: ſecundum iſtorum conie-
uram, cor redibat. *Ex Terentio Varrone.*

Philo-

Phlibotomiam ex vena saluatella, spleneti plurimum prodesse.

CVrabat Galenus spleneticum quidam; & cum diù (vt ipse narrat) illius cura esset sollicitus, atque diligenter remedia quæreret, quadam nocte somniauit, se in infirmo de vena saluatella, quæ est inter minimũ, & annularem manus digitos sãguinẽ trahere, quod fecit, & sanatus ille est. Hoc diuinæ bonitati tribuendũ existimo, quæ multoties, homines per bonos spiritus dirigit, vt ea perficiant, quæ in corpornm valetudine concernuntur. *Ex Barthol. Sibylla.*

Gymnosophistas apud Indos miræ, visus, & ingenij dexteritatis inueniri.

MIrabile profectò illud est; quod de Gymnosophistis quibusdam apud Indos narratur. Hi enim ab exortu, vsque ad Solis occasũ, oculis contentis candidissimi syderis orbẽ intuentur, in globo igneo rimantes secreta quædam, arenisque feruentibus perpetem diem alternis pedibus insistunt. *Ex Solino.*

Qui

Quibus auxilijs strumarum materia, per vrinas valeat euacuari.

OBseruatum est huiusmodi præsidijs strumas ab hominum corporibus euanescere. Adhibentur primò infirmis aliquot clysteria ex succo bryoniæ, & mercurialis, oleo, & sale concinnata, quibus patiens tum gelu, tum materias viscidas copiosè purgari videbitur: mox cum oleo amygdalarũ dulciũ, vel mali aurantij coleis, manè diluculo, cantharidum præparatarum grana quinque, vel sex iuxta corporis naturam capiet. Cantharides autem per horas 24. in aceto infundantur, deinde exiccentur, & in puluerem reddantur. Hic enim earum præparationis modus est. Huiusmodi auxilijs strumarum materias, vrinas euacuari compertum est. Obseruauit hoc Doctor Physicus Ioannes Dominicus Donnus, cuius familiaritas, animique indoles est mihi semper gratissima, mihique tale remedium communicauit; robustis tamen corporibus solũ adhibẽdu cẽseo: ex illius enim experimẽto dolores

lores ad instar parturientis circa pecti
tale præsidium commouere audiui. Al
etiam modis, & auxilijs strumę curātu
quippe si oleo, in quo rana terrestris, ta
pa vel lacerto, (vulgò dicitur racano)
ue lacerta magna vocata ebullierit, d
strumæ, purgato corpore, liniantur, ab
que dubio exiccātur, & euanescunt. H
animalia viua prius in oleo suffocantu
tùm ad carnium ab ossibus separation
ebulliunt, & oleum mirabile ad struma
componitur. Nonnulli ad earum exti
pationem causticis vtuntur medicamen
tis, quorū potentia caro aperitur, & stru
mæ euacuantur. Componuntur hęc tali
ex arsenici sublimati drach. j. lithargyri
aur. & aluminis roccę an. drach. ij. fabar
vstulatur: numero quinq; hæc in pulue
rem redacta cum frumenti farina, aceto
que acerrimo miscentur, & fit massa,
qua orbiculi, vel plancentulæ formantu
& exiccantur in Sole, vel furno, admou
tur super strumas, & spatio horarum 24
opus perficiunt.

Ale

[A]lexandri Magni magnanimitas in posteros studiosos.

MVlta ratione Alexander Macedo Magnus dictus est, cùm eius excel[le]ntia non modò in litteris apparuerit. [I]le quidem, vt Aristoteles de animali[b]us historias scriberet, multa liberalitate [i]n posterum vtilitatem, octingenti auri [ta]lenta, cum tribus hominum millibus [de]dit, vt syluas, aularia, & viuaria, omnis [g]eneris disquirerẽt, & opus ab ipso per[fi]ceretur. Illi autem per Europam, Afri[c]am, & Asiam peragrantes, multa animã[li]um genera ad Aristotelem attulerunt, [q]uarum dissectionibus, de vniuersa ferè horum natura accuratissimè Philoso[p]hus scribere potuit. *Ex Ioanne Bodino.*

[M]ulieres quasdam in oculis, equi effigiem, vel geminas pupillas habere compertum est.

NOn rarò quædam mulieres magæ reperiuntur, quæ vt plurimum a[n]iculæ sunt, hominibus, animalibusq; [v]isu nocentes. Solent hæ in singulis

ocu-

oculis, vel geminam habere pupillam (vt Hieronymus Mengus de Arte E[x]orcist. adnotauit) vel equi effigiem, quemadmodùm nonnullas Pontum i[n]colentes habuiſſe legitur. Referunt [...] iſtarum oculis quoſdam emitti radi[os] qui non ſecus iacula & ſagittę pro hom[i]num cordibus faſcinandis exiſtunt, i[ta] profectò totũ perniciosa quadam qu[a]litate corpus inficiũt, breuique vel nul[li] temporis conſumpto interuallo, hom[i]nes, bruta, ſegetes, arbores polluunt, [&] ad interitum ſæpè deducunt.

Sanguinem caninum, Hydrophobos curare [...] potum autumant.

NOn modò Galenus, verùm atq[ue] Serapio, & pleriq; ſapiẽtes, ſangu[i]nis canini potu, canis rabidi morſum c[u]rari teſtantur: quæ autem ſit ratio, ap[ud] hos non legitur. Referam tamen, qu[æ] à Marſilio Ficino *in lib. 2. de Vit. prod[uc.]* adducitur. Ego opinor (inquit) ſa[li]uam canis rabidi venenoſam, impr[eſ]ſam hominis pedi læſo, per venas paul[a]tim ad cor aſcendere more veneni, n[i]

qu[i]

uid in tere adistrahat. Si igitur interim
nis alterius sanguinem ille biberit, san
is ille crudus ad multas horas natat in
omacho, cum denique velut peregri-
um deiecturo per alium. Interea cani-
us sanguis iste, saliuam caninã superio-
membra prensantem, priusquam ad
ræcordia veniat, deriuat ad stomachũ:
i & in canino sanguine virtus est ad sa-
iam canis attrahendam, & in saliua vi-
ssim virtus ad similem sanguinem
rosequendum. Venenum igitur à cor-
e semotum, sanguinique imbibitum,
aluo natanti, vnà cum sanguine per
feriora deducitur, hominemque ita
elinquit incolumen.

orallinam, ad puerorum vermes necandos maximè laudari.

COrallinæ, quam plerique muscum
marinum appellant, in puerorum
ermibus necandis, mira est virtus, & ef-
cacia. Hanc circulatores in plateis ven-
ere solent, taleque remedium ad lum-
ricorum internecionem, summis lau-
ibus extollunt. Profectò à veritate in
hoc

hoc negotio haud abſunt: hoc enim cæteris medicamentis, in re hac accommodatis, excellĕtius eſt: experimento ſiquidem comprobatum eſt, non modò lumbricos interficere tale præſidium; verùm atque eadem die, cùm aſtantium admiratione, expellere, vt iure dixit Matthiolus, quòd quandoque viſus ſit puer qui ex aſſumpta huius pulueris drachma centum vermes excreuerit.

Qua induſtria, labiorum, manuum, capitumq́; mamillarum citiſsimè fiſſuras ſanare valeamus.

APeriam electiſsimum præſidium, quo in labiorum, manuum, capitumque mamillarum fiſſuris feliciſsime ſucceſſu ferè millies vſus ſum. Sumito lithargyrii argent. myrrhæ, zinziberis an. vnc. j. redigantur omnia in puluerem ſubtiliſſ. & ex cera recenti, melle, & oleo oliuarum ad ſuffic. fiat vnguentū. Vſus talis eſt: primò liniantur fiſſuræ ex humana ſaliua, mox deſuper in tela extenſum applicetur vnguentum, ita equidem paucis diebus ſanantur.

Rha-

Rhabarbarum cidoniatum, vtero gerens abſque periculo aluo exonerare.

IN grauidis mulieribus, cùm grandi morbo affliguntur, magna cautela ſolent medici medicamenta euacuantia egere: vel enim haud porrigunt, ne conceptum diſperdant, & matrem occidant; vel mitiſsima, & benigniſsima excogitant, & propinant. Multi Rhabarbarum ob eius caliditatem, & amarulentiā recuſant: ſed perperā quidē, quādo illud cidonio correptū, inter electiſsima & benigniſsima connumerari debeat. Referam qua induſtria à Ludouico Mercato, viro celeberrimo, pręparetur. Sumantur cotonea, ab interraneis repurgata, & in partes diuiſa, (ſed ſuperſtite pellicula, quæ valde eſt odorata) in aqua donec tabuerint ebulliant: mox per linteum colata, & expreſſa, optimo ſaccaro coquantur, & dum id fit, adiicies ad lib. j. huius conditur&, vnc. j Rhabarbari. Doſis cuius ſit vnc. j. vel ÷ Aliud cidoniatum componitur, quod eſt gratius, & abſq; moleſtia efficacius euacuat. Diuidatur cidonium

& ſub

& ſublatis ſeminibus cũ folliculis, partium ciuitates puluere optimi Rhabar. negligenter triti, ac Drach. j. vel j.÷ aut ij. impleātur, vel, ſi affectus poſtulauerit agarici tantundem, vel foliorum ſenæ; mox vniantur cidonij partes, papyroque inuoluantur, & ligata in clibano, vel furnello coquantur ad perfectam coctionem; poſtremò abiectis medicamentis internis, pulpa manducetur. Hoc profectò medicinæ genus ſecurè euacuat, & viſcera omnia corroborat.

Animantium robur animi, à ſemine ingenerari.

QVanta ſit ſeminis efficacia, in audacia hominibus comparanda, nullo alio medio ſecuriùs cognoſcitur, quàm caſtratorum natura compēſare. Hi profectò ſtatim atque teſtibus priuantur, animi robur amittunt, atque mãſueſcũt, ſiquidem & à ſpirituum copia, & calore potiſsimùm naſcitur audacia, quæ in teſtium natura valde ſpongioſa generantur, & ab ijs in corpus deferuntur

tur. Ob id Galenus, *in lib. 1. de semine*, semē Soli cōparauit, quod suo fulgore orbē lustrat; iuxta cuius fulgoris semē, & spirituū, & caloris potentia, ferè corpus illustrare admonemur. Hinc Aegyptij sapientissimi, cum Regem fractum, hebetemq́; repręsentare volebant, meritò Tiphonem castratum pictabant benè animaduertentes, nil posse verius hominem infirmum ostendere, quàm hominem sine semine.

Aegyptiorum aliquot ad Quartanam febrem secreta experimenta.

EX secretis experimentis, quæ ad febris quartanas Aegyptis familiaria sunt, hoc pro selectissimo remedio habent, ægrotis decoctum ex menta paratum ad semilibram, calidum cum spolio serpentis puluerizati binis drachmis ante accessionem per horam propinare. Alij cum decocto assati tempore accessionis vomitum procurant cum felici successu. Sunt & nonnulli, qui ante accessionem pilularum drachmam exhibent.

Hę ex agarici, gentianę, castorei, myrrhę, rutæ an. drach. ij. piperis longi, calami aromatici, croci an. scrup. iv: theriacæ antiquæ drach. iij. constant, & cum syrupo de granat. dulcib. conficiuntur. Aliis vsitatius est, exhibere drach. agarici, cum myrrhæ scrupulo, dissolutam in pulegii decocto. *Ex Alpino de Medic. Aegyp.*

Aues bacciarum taxi esu nigro colore fieri.

TAxus inter plontas virulentiam habere maximam videtur: qui enim sub istius vmbra dormire audebit, in grauem affectionem incidet. In baccis autem venenum potissimum viget. nam à viris comestæ, ventris profluuia, atque funesta pericula mouent: boues illarum vsu moriũtur, quemadmodum & pecora, si fortè has comederint. Aues verò istarum esu minimè moriuntur, pennarum autem color in nigredinẽ mutatur.

Chelidonium lapidem, miram in epilepsiam habere virtutem.

VItrus Chelidonii lapidis à plerisque maximè extollitur: præsentaneum

enim

nim Epilepticis reputatur remedium, ideò quòd non pauci iſtius vſu à tanta morbi ferociate liberati ſunt. Feruntin autumni principio, Luna creſcente, hũc lapidem à ventre hirundinis extrahi, & contritum aliquo liquore epilepticis in potum propinari: quippe facultatem retinere dicitur, tenacem, & viſcidum humorem, qui cauſa caduci morbi eſt exiccandi. Multi, chelidonium non ſolũm vſu, ſed etiam ſola ſuſpenſione, Epilepticos à proprietate ſanare contendunt. *Ex Lemnio.*

Miram inter aſpides, & halicacabum ineſſe antipathiam.

MIrabilem natura inter aſpides, & halicacabum, ſiue maiorem veſicariam inuenit diſſenſum, & antipathiam: ij enim, ſi iuxtà huiuſmodi plantæ radices quoquo pacto corpora admouerint, tanta ſtupiditate, & ſomnolẽtia corripiuntur, vt amplius nequeant excitari.

Ariſtotelem rerum cauſis maximum noſcendis adbibuiſſe ſtudium.

ERat Aristoteles adeò causarum rerum cognitionis studiosus, vt difficilè quiesceret, nisi ad quæsitum exactum scrutinium deueniret: ob id cum à graui valetudine opprimeretur, atq; medicus citra morbi causã, pleraq; vetaret: fertur (testimonio Polybij) sic medico dixisse: Ne me cures, vt bubulcũ, & fossorem; sed prius causas edissere, & ita præceptis tuis facilè me morigeratum habebis. Cùm autem in Chalcide exularet, atque Euripi, qui inter Aulidem Bœotia portum, & Eubeam insulam sunt augusti freti, septies interdiu, noctuq; alternis fluctibus stato tempore refluerent, ille maris recursus excogitans, atque causam reddere non valens, tanto mœrore affectus est, vt morti occumberet. *Ex Iustino Martyr.*

Infãtes à nutricib⁹ mores, & tẽperiẽ recipere.

INfantes profectò à nutricibus non solùm circa temperiem, sed etiam mores multum recipere videntur. Ob id sapienter à veteribus, Romulum à lupa fuisse lactatum, proditum est, vel hoc finxerint,

erint, vel vera narrauerint; fuit enim Romulus ferinis moribus, callidus, fortissimus, & incommodi patientissimus. At præter hunc, multos à feris enutritos, & educatos legimus; num autem hoc ijs, ex animi feritate fuerit tributum nescio. Scribitur Cyrum à cane fuisse nutritum, Telephum Herculis, filium à cerua, Peliã Neptuni filium ab equa, Alexandrum Priami à vulpe, Aegisthum à capra, quorum mores, apud Scriptores noti sunt, vt apertè noscamus, quid nutrices infantibus afferant. Equidem qui à capra lactãtur, stulti fiunt, & salaces, & ita hircus est; quare ex hac coniectura tales euadere infantes, quales fuerint & nutrices comperimus; sed mores virtute animi moderari possunt.

Quo artificio vitrum diuidere valeamus.

LIcet vitrũ solum ab adamante, cùm plicabile haud sit, diuidi inueniatur, tamen alia industria etiam compertũ est illud posse diuidi, vt Cardanus recensuit Hic est modus: Filum sulphure, & oleo

 imbue,

imbue, locum circunda, accende, repete, donec locus optimè calescat; mox confestim alio filo, aqua frigida madefacto circundato, & vitro in eo loco fractum, & diuisum habebis. Ego quidē alio artificio, & securiori vitrum, diuido, casuq; hoc mihi notuit. Habebat quadam die cyathum vitri vino sublimato, siue aqua vitæ semiplenum, ad curiositatem nonnullorum amicorum, aquam in flammā, accensa candela, reddidi, vt vinum sublimatum accendi solet, consumpta autem flamma, cyathus in medio diuisus est, atque eo potissimùm loco, quem aqua supernatans attingebat. Ita ex curioso experimento, vitrum diuidere apud alios amicos non semel valui.

Gallinaceum stercus à fungorum virulentia homines tueri.

FVngorum malitia, ex multorum experimento, plerosque vita priuauit quia autem homines ab illorum esu ob luxus abstinere nequeunt, referam quid à Galeno, tanquam arcanum, pro istorū viru-

virulentia extirpanda, seu superanda adnotetur. Erat in Mysia medicus, qui homines penè suffocatos ab esu fungorum ad vitam ducebat, remedioq; tanquam arcano quodam vtebatur: hunc precibus exorauit, vt tantum auxilium aperiret. Stercus gallinaceum ille adduxit, quo contrito ad læuorem vtebatur, & cum oxycrato, aut oxymelite propinabat infirmis, qui celeriter omnes adiuti sunt. Hoc vsus fuit mox in quibusdam Vrbanis Galenus, & verum inuenit: nam qui præfocabantur, paulò post vomebant pituitosum humoré omninò crassissimum, & exinde planè liberati sunt. Insuper Mysius ille vtebatur huiusmodi præsidio in diutino Coli dolore cũ oxymelite, propinato vino, vel aqua, cum felicissimo successu: ob id Galenus ex Boli longo dolore spasmo correptos, tali remedio quosdam persanauit: nam & hoc colicum dolorem aufert, qui causa spasmi est. *Ex Gal. 16. Simplic. cap. 10.*

Varia deliramenta à vini potentissimi potu exoriri.

MVlta equidem deliria in ijs, qui à vino potentiſsimo inebriantur, ſecundùm humorum in corpore prædominium ſuſcitari ſolent; quippe illorum nonnulli in riſum maximum mouentur, aliqui plorant, plerique vociferantur, alij profundiſsimo ſomno quieſcunt. Refert Alphinus *in lib. de medic. Aegypt.* mulierē quandam à vini potu largiori ebriam, primò nimis euaſiſſe hilarem, atq; in homines laſciuiſſe, quos complectebatur, & oſculis tenebat; mox è riſu, & cantu, ad iram, & furias deueniſſe ex quibus familiares eam pertimentes, præcauebant; demum in mæſtitiam, vt defunctos lamētabili voce deploraret; poſtremò à ſomno oppreſſam, omnem ebrietatem digeſſiſſe. Cauſa omnium eſt, quia vinum primò calefacit, ſecundò adurit, tertiò refrigerat, ſi potēs fuerit, & immodeſte potū. Ego profectò quendam cognoui, qui apud Marchionem primum Sancti Marci dominum meum erat in culina, vt lances vaſaque culinaria in dies collueret; vocabant Iulium Colauentre. Hic epoto

vino

mo grandi, quod Beneuento pro domi-
a mensa ferebatur, in tam immanem de-
enit ebrietatē, vt Dæmoniacus appare-
et, os, manusq; extorquebat, in se ipsum
euiebat, iactabatq; membra, & infinita
gebat deliramenta. Aulæ Sacerdos sa-
ris libris accingebatur ad exorcizandū
ominem: quando vocatus, ebrium illi
sse fassus sum, meoque iussu ferula, mo-
e puerorum, circa nates, flagellisq; con-
ctus, breui ebrietatem dereliquit.

Syrium inter sydera, calidißima existere natura.

ORiente Syrio tantum aëris concipi-
tur incendium, vt humana corpora
præ ardore languescant; canes in rabiem
rahuntur; furiunt viperæ, & serpētes; æ-
stuant maria, aër occultam nocendi qua-
litatem recipit; semina, iacta sub tali sy-
dere, minimè nascuntur: talis profectò
est Syrij natura. *Ex lib. 2. de Hydr. natur.*

Veterum in nuptiis mulieribus varios fuisse mores, & consuetudines.

NOn vna equidem apud Veteres in nuptis fæminis erat consuetudo: quippe consueuerāt homines in sinu Persico, littoreq; Orientali, Virgines nobiles nubiles haud deflorare, nisi brachijs margaritarum lineis ornatæ incederent: ob id illæ in magno erant pretio. Desijt nunc mos ille, & margaritæ vilius illic emuntur. *Ex Garzia ab Horto.* Catullus, *in nuptijs Pelei, & Tethidis*, aliam notat consuetudinem. Virgo nupta, dum prima nocte cum marito erat concubitura, ita tractabatur: ante coitum eius colli mensura filo circumdato mensurabatur, manè hoc repetebant, quòd si latius, quam vt filo comprehenderent, collum inueniebant, defloratam ea nocte censebant: sin verò nihilo maius, integram, aut antea fuisse deuirginatam habebant. Alij alias habuere consuetudines.

Papauer agreste mirabiliter Pleuriticum morbum sanare.

LIcet Galenus papauera dolores mitigare, atq; inter anodyna reponi in multis locis referat; tamen agreste, pleuritidem

ritidem, *in lib. de remed. parat. facil.* confessus est persanare. Aperiam quod à monacho empirico mirabili successu in hoc morbo factum vidi. Hic folia & semina agrestis papaueris, in vmbra exiccata, secum continuò deferebat: cum autē quis laterali morbo infestabatur, eius consilio sanguinem à brachio secundum canones extrahi curabat, mox decoctū foliorum in brodio pulli collatum, cum drach. j. vel j —·. ipsius papaueris seminis capillamentorum, quæ post colaturam addebātur, capiebat tepidè, & ieiunio stomacho. In loco doloris hæc Epithemata adhibebantur. Parabantur ex puluere roris marini, & salis, farina, & aqua tres placentulæ, quæ super calido latere in firmam substantiam ducebantur: his locus, epithematis instar, fouebatur, & breui tum dolor euanescebat, tum etiā apostema rūpebatur, & infirmus ad salutem magna admiratione pristinam redibat.

Corni plantam, Sanguinariæ, vel Sorbi Hydrophobiam curatam suscitare.

INter rerum admiranda, connumeratur aliquot plantarum energia, quæ ſopitam, atque curatam in hominibus Hydrophobiam ſuſcitare, & renouare conſueuere. Pluries etenim obſeruatum reperio à cane rabido commorſos, ſi plãtam corni, vel ſanguinariæ tetigerint ante annum exactum, vel ſub ſorbo dormierint, ineuitabiliter in rabiem incidere. Salius *in lib. de affect. part.* virus hoc potius à toto ſubſtantia, quàm à temperamenti ratione ſuſcitari prodidit; nec enim à tactu, nec ab vmbra intemperies introduci poteſt. Itaque mirabile eſt, ab iis ſopitam rabiem renouari, quod fieri non poſſet, niſi cum rabida lue, hæ plantæ aliquam haberent antipathiam, cuius alia potior haud adduci poterit ratio, quam tetigimus, quod huiuſmodi à proprietate hoc perficiant.

Qua industria venenum aſſumptum deſcendiſſe ad gibbum Hepatis vel inteſtina cognoſcere valeamus.

ASſumpto veneno, ſiue clam ab aliquo propinato, nulla maior medicis

dicis difficultas exoritur, quam veneni residentiam reperire, vt ritè ea adhibeantur presidia, quæ talia oppugnare reperta sunt. Si enim venenum fuerit in stomacho, vomitum proderit excitare; secus autem, si transiuerit hepatis regiones. Hic est modus. Ponatur oui vitellus cum albugine, cum infirmi lotio in matula; si infra paucas horas nigrescit, & fœtet, venenum ad iecoris gibbũ peruenit; sin verò rugetur, citrinescat, & non fæteat, intestina haud transiuit. Hinc indicationem corradimus, veneno ad intestina traiecto, non conferre vomitum prouocare. *Ex Bayro.*

Plantas aspectu consimiles, congeneres retinere virtutes.

MVltis experimentis comprobatum reperio, plãtas, fruticesq; ligna, quę quadã aspectus similitudine cõueniunt, congeneres retinere vires. Sic multi medicorum peritissimi loco ligni Guaiaci, Buxo vtuntur; loco salsę parillæ, smilace aspera; loco sassafras, syluestri fœniculo; pro polypodio, filicẽ eligunt; pro tipsa-

næ, hordeum pro myrto, ligultrũ; pro ebulo, sambucum; pro china, radicem nostræ arundinis; pro Rhabarbaro, hippolapathũ. Hęc n. facie corporeq; assimilãtur, proinde cõsimiles vires habere existimantur. *Ex lib. nostro de Hydron. Natur.*

Inter Arundinem, & Filicem, magnam inesse antipathiam.

NAturali quodam odio inter se Filix, & Arundo dissidere videntur moritur enim filix, quæ ab arundinem plantis circundatur; & arundo quæ à filicum virgultis: quo ducti experimento agricolæ, arundinis folia in colendis agris, vomeribus alligant, persuasi ab istorũ dissensu, filices ab agris extrudere, &, vt audio votum in dies consequũtur.

Apri dentem ad Cynanchen, & Pleuritidem mirabiliter valere.

MAgna est efficacia dentis Apri in curanda Cynanche: si enim puluis eius oleo linino excipitur, ac locus affectus tangatur cum pennę extremitate, ex Arnaldo, & Auicenna habetur, hũc morbum præsentissimè curari. In curan-

da

da pleuritide non minor est virtus eius: propterea solent practicantes admiscere tum syrupis, tum electuarijs huiusmodi dentis puluerem, benè noscentes ab occulta, & aperta proprietate talem puluerem prodesse: quippè extenuãdi, & exiccandi vim habet. De hoc dente mirum scribitur: occiso enim Apro recenter, ipsius dẽtes adeo feruere referũt, vt capillos admotos nonnunquam comburant. Id accidit, quia Apri calor magnus est; dumq; occiditur, ira & exercitatione feruescit; proinde dentes propter densam substantiam, magnam recipiunt caliditatem, cuius indicium spuma est.

Asparagos in arundinetis satos mirabiliter excrescere.

MAximus est inter arundines, & asparagos naturalis cõsensus; idcirco qui asparagos, & pulchriores, & corpore maiores atq; sapidiores habere optabit, hos in arundinetis seminare procurabit quippe ex naturali sympathia mirum in modum excrescere, & germinare animaduertet.

Vte-

Vtero gerentes esu cotoneorum industrios, & acuti ingenij parere filios.

MIrabile est illud, quod à multis de cotoneorum proprietate affirmari audio: si enim grauidæ mulieres, quàm sæpius cotonea comedere solitæ fuerint, filios & industrios, & maxima ingenij parere dicuntur: siquidem cotoneis miram hanc facultatem inesse credunt. Aliud autem mirum in ijs reperiri apud Mizaldum legi, grauidas mulieres haud parere, vel saltē difficulter fœtum edere, si in cubiculo, quo tempore partus fuerint, cotonea seruauerint: credo ex eorum constringenti odore, vel occulta ratione id euenire.

Hederam cum vino, miram habere discordiam.

MVltis profectò notissima est, antipathia, quæ inter hederam, & vinum à natura insita est; si enim ex hederæ trunco cratera componitur, in qua vinum dilutum fuerit impositum, procul dubio vinum confestim effluēs fundetur, aqua verò intus retinebitur, adeò

vini impatiens hedera existimatur. Hoc ducti experimento nonnulli in vinis emendis hederæ poculis vtuntur; ita equidem num purum, vel dilutum vinum existat, examinant, & cognoscunt.

Volatilium pisciumq; fœcunditatis, & interitus præsagia.

SOlet in quibusdam annis animantibus quædam peculiaris pestis grassari; hinc fit, vt (si annus valde pluuiosus extiterit(auium, volatilium, bombycũ sericcorum, araneorum, erucarum, interitum videamus; piscium verò stirpiũq; fertilitatem, & valetudinem. Annus autem siccus volatilibus (apibus exceptis) salutaris iudicatur; piscibus verò perniciosius: sicut enim in angusto aere, ob impeditam respirationem, suffocamur, viuereque nequimus; ita pisces in angustis aquis conclusi diu vitam agere minimè possunt.

Gallinarum adipem sacchar o obuolutam, non modò à corruptela præseruari; verùm atque oleum reddere pretiosissimum.

Mira-

MIra equidem est ſacchari virtus, in conſeruandis à corruptela adipibus. Cùm quadam hyeme Prudentia filia mea gallinarum adipes collegiſſet, ac ſaccharo albo benè conuolutas in vaſculo repoſuiſſet, æſtate ſubſequenti, illud oleo ſemiplenum reperit, adeò pellucido, vt cum ad me deferret excellentius haud inueniri poſſe iudicaui. Hoc licet illa pro exornandis capillis vteretur, tamen pro mitigandis corporis doloribus, pro carnis ſcabritie tollenda, aliiſque infirmitatibus vtiliſsimum eſſe cenſeo: Quod autem mirabilius iudicaui adipes illas: poſt multos annos conſeruatas, eodem colore, atque odore, quo recentes in vaſculo fuerunt clauſæ animaduerti. A quodam Chirurgo amico etiam intellexi, humanam adipem ſaccharo conuolutam; per longiſsima tempora à carie, & rancido præſeruari: quod ſi ita eſt, credo in omnibus animantium adipibus id euenire. Quare Magnatū corpora condienda melius ſaccharo impleta, quàm aromatibus poſſe conſeruari cre-

rederem;eò magis, quia hoc præſidio, orpora in proprio colore, vt de adipe ixi perſiſterent.

ucumeres naturali odio oleum abhorrere; aquam verò appetere.

INteſtina iudicatur diſcordia, quæ inter cucumeres,& oleum ineſt: nam,& j aquam,appetere à lege naturæ videntur. Proinde virentes, atque è propriis plantis pendentes, vaſcula ſi aqua plena ſubterhabuerint,adeò longius extrahũtur, vt aquam inſequi ex certitudine existimentur; ſin autem oleum ſub his fuerit eiectum procul dubio in ſe ipſos, veluti vncus, retrahuntur; ſiquidem ij olei impatientes ex naturali antipathia cognoſcuntur. *Ex Matthiolo,*

Mandragoram vitibus applantatam, vim illis infundere ſoporiferam.

TAntam habet Mandragora inducendi ſoporem efficaciam, vt eius pom vel comeſta, vel odorata, quandoque cataphoram exuſcitent. Illud autem mirabile eſt, vitibus Mandragoram complantatam, propriam iis naturam infundere, adeò quòd vinum ex huiuſmodi

confectum soporem bibentibus inducere consueuerit, vt Rhodiginus aduotauit. De Mandragora Iulius Frontinus historiam scripsit, *Strathagema* ē 2. Annibal à Carthaginensibus cõtra Afros missus fuerat, qui cùm sciret gentem illam vini auidam esse, in quibusdam vini doliis, quæ in castris habebat, Mandragoræ copiam coniecit, inde leui cõmisso bello, ex industria cessit, fugamque simulauit. Barbari, occupatis castris, auidè medicatum merũ cùm hausissent, in captaphoram lapsi sunt, & ab Annibale trucidati.

Quomodo Aegyptij mortuorum corpora condire soleant.

DE condiendis mortuorum corporibus, Aegyptiorum ex monumentis multa, tum ab Herodoto, tum à Cælio Rhodigino exempla afferuntur. Aegyptii enim mortuos condiunt, atq; domi seruant: Agesilai cadauer cera conditum fuit, vt & Persæ facere solent; Alexandri corpus melle colitum est. Apud Iudæos ex myrrha, & aloe cadauera condiebantur, vt apud Ioannẽ Euangelistam

cap.

. 19. legimus: quippe Nicodemus myrrhæ, & aloes ad libras fermè centum mistaram fecit pro corpore Iesu Saluatoris nostri condiendo. Magorum erat mos, non humare suorum corpora, nisi à feris ante laniata forent: Assyriorum Regum sepulchra in paludibus condita fuisse tradunt.

Mellis vsum, vitæ hominibus inducere diuturnitatem.

INenarrabili equidem potentia mel, corpora vt à corruptione custodire valeret, à natura productũ est: propterea Plinius l. 20. maximè huius virtutem admiratur, Claudioque Cæsari Hippocentaurum, ex Aegypto in melle allatum, vt citra cariem esset, commendauit: nam & hoc corpora computrascere non sinit; siquidem multi senium longum mulsitantum intinctu tolerauêre. Celebre est mellis exemplum in Pollione, qui centesimum annũ excessit: hic enim ab Augusto interrogatus, qua ratione, & animi, & corporis vigorem, maximè custodisset, hoc respõdisse fertur: Melle intus, foris

foris oleo. Proditur etiam Corſicæ inſulæ populos, ex aſsiduo mellis vſu, vitæ acquirere diuturnitatem, cuius rei licet Diodorus non comprobet exemplũ eò quòd mel Corſicũ peſsimum cenſeat, tamen non per hoc vſum mellis ad vitæ productionem improbauit.

Gallinas oua parere quolibet anni tempore ſi ſemina vrtica, vel canabis in cibis habuerint.

SCripſit Ariſtoteles 6. *de Hiſtor. animal. cap.* 1. Gallinas toto anno oua parere, exceptis duobus menſibus brumalibus. Hoc tamen tempore, quo à fætura deſiſtunt, ſeminis vrticæ, & canabis auxilio faciliter gallinæ fæcundantur: ſi enim in cibis iſtorum ſemina ſicca comederit, procul dubio tota hyemis tempeſtate, non modò calidis temporibus oua parient. Hæc profectò earum corpora calefaciunt, & ad fæcunditatem diſponunt.

Caryophyllatam infantium maculas è corpore extricare.

SOlent tenella infantium corpora, dũ in vtero exiſtunt materno, maculis quibus-

quibusdam, næuis, lituris, verucisque, quæ à matris imaginatione fiunt, commaculari: hæc porrò quasi sigilla imprimuntur, & difficulter post ortum elui possunt. Pro iis delendis principatum habet Caryophyllata, cuius vis, & potẽtia in huiusmodi maculis extricandis, mirabilis iudicatur. Sumitur enim planta hæc cum suis radicibus in fine mensis Maij, quo tempore virtus vigorosior est atque à terreitate emundata, in alembicco destillatur, mox ex aqua stillata infantium lituræ, maculæque sæpius lauantur, absque dubio, euanescunt.

Vrticæ folia in lotio infirmi custodita, vitam, vel interitum præsagire.

MIra equidem, ex abdito naturæ scrutinio, in vita, morteq; infirmi præsagienda, vrticæ virtus, & potentia est. Si enim recens planta extirpatur, ac 24. horarum spatio in ægri lotio asseruatur, vtique si viridis colore permanebit ex multorum experimentis, salutem, & vitam infirmi significare dicitur: sin autẽ

haud

haud viridis custoditur, coloremq́; muta-
bit, mortem, vel graue periculum deno-
tare, *Ex Castore Durante.*

*Philomelam autem miro consensu à vipera de-
pasci.*

AVis Philomela ex cantu dulcissi-
mo omnibus cognita est; incogni-
tus autem eius consensus est, quo à Vipe-
rà depasci permittit: dum enim sub ar-
bore, in qua cantans auis fuerit, viperam
viderit paulatim ex illa descendit, & ad
viperam accędit, vt illi sit esca. *Ex Thoma
Tomai.*

*Castorem si à canibus inuaditur, minimè te-
sticulos sibi amputare.*

PLinius, Solinus, & grauissimorū Scri-
ptorum multi, castorem sibi testicu-
los amputare referunt, quoties venato-
tes ipsum canibus aggrediuntur, quasi
conscius existat, quod (ijs recisis) à mor-
tis periculo sit ereptus; si quidem vena-
tores hæc insequuntur animalia, vt ex
his accipiant, quod ad medicinam vsur-
patur. Rei autem veritate hi om-
nes grauiter errant; quippe castor,
te-

testiculi iuxta spinam inclusi sunt, vt a multis ex anatome obseruatum. est Istorum error ex vesicis quibusdam ortus est, quæ in vtroque, masculo & fœmina, loco testiculorum pendent, flauo plenæ liquore ad medicinam vsurpatæ. Has vocant castereum aromatarii, testiculi autem minimè sunt.

Quo artificio militiæ Duces, vt hostes offendant ignem missilem perniciosum componere valeant.

APeriam potentissimi ignis missilis, siue artificiati compositionem; cuius potentia tanta est, vt eius minima stilla non modò hominem viuum, verùm atque ferrum comburere valeat. Sumuntur sandaracæ factitiæ lib. 10. sulphuris viui lib. 4. olei è rasa, siue ex adipe alburni stillati lib. 2. salinitri lib. j. thuris lib. j. camphoræ vnc. 6. vini sublimati, siue aquæ vitæ optimę vnc. 14. Omnia hęc lento igne bene misceãtur; deinde stupa obuoluta, atque accensa in ollis, in hostes inijciuntur. ignis hic, infernalis dicitur, tum ex eo, quòd mirabilia agat; tũ

atque ex Paracelſi impij teſtimonio, qui retulit ſe à quodam Dæmone fuiſſe hunc ignem edoctum.

Demoſthenem linguæ duritiem, quibuſdam lapillis confregiſſe.

DEmetrius Phalereus alloquutus cum Demoſthene oratore facundiſsimo, quomodo ſibi curaſſet linguæ impedimenta ſciſcitatus eſt. Habebat enim ille linguam duram, & ſcabram, & proinde ad oratoriam exercitationem impotentiſsimam. Sanatam reſpondit atque laxatam fuiſſe linguam reſpondit ex nonnullis lapillis ore retentis, quibus loqui conabatur. Cuius Demoſthenis præſidium difficilem habentibus loquutionem ſaluberrimum iudico, vt expeditius ſermo citari valeat. *Ex Plutarcho.*

Vinum quoddam à ſerpentibus venenatum, pleroſque à difficillimis morbis conſanaſſe.

MIrabilis eſt hiſtoria, quę à Proſpero Alpino, *lib. 4. de Medic. Method.* de vino à ſerpentibus venenato affertur In cella vinaria quidem ciuis Ferrariæ inter

inter alia, vini dolium habebat, quod ſine operculo diù apertum extiterat : & proinde complures ſerpentes, quos vulgus angues, & anzas appellant, ingreſsi in vinum, ſuffocati, & putrefacti fuerãt. Multi ægroti ex febribus chronicis, atq; difficillimis vexati morbis ignari, quod ſerpẽtes in eo mortui eſſent, vinum à ciue emebant illud, quod guſtui gratum iudicabant, & breui ſanati ſunt. Alij ab huius vini fama ſuaui, cum paucos dies bibiſſent, itidem ſanati ſunt, & poſt hos alij itidem eodem modo fere innumeri. Quare vini dominus tantæ vini facultatis admiratus vinum è dolio totum eduxit, & ſerpẽtes complures ſemi putridos inuenit, qui rẽ manifeſtã planè fecerunt.

Veteres equorum lacrymas inter auguria recepiſſe.

MAgnifaciebant veteres equorum lachrymas, atq; ex ijs augurium vaniſsimum recipiebant. Propterea ante Cæſaris mortem ad Rubiconem equi dedicati ab eo flebant, idque magno augurio excerptum eſt. Illorum autem

inanitas, siue ruditas vt ita loquar, manifestissima nobis est: siquidē tēpestate nostra sæpius equos collachrymātes aspicimus, nec perinde ex ijs alicui sinistri quid accidere obseruamus. Vt ipse non semel expertus sum, æstate potissimum equos lachrymari conspexi, idcirco vel illorum naturā esse, vel morbū iudicaui.

Croci metallorum compositio.

AFferam Quercetani, Croci metallorum compositionem, qui potens medicamentum tam vomitiuum, quàm purgatiuum simul est, variisque affectibus accommodatum. Præparatur cum æquis partibus Magnesiæ Saturninæ, & Nitri inuicem mixtis, & inflammatis in quodā crucibulo vt vtar artis vocabulis, & remanebit quædam materia calcinata in colore Hepatis, quæ puluerizata, rubicunda apparet instar croci Martis, quæque dulcoranda est: Dosis grana x. vel xij. cum vino, aut alio liquore.

Hominis compositionis mirabilia.

INter mirabilia, quæ in hominis compositione contingunt, illud quidem

mirum

mirum eſt, quòd tali corporis ſit collatus proportione, vt partes omnes peræque toti cõpoſito correſpondeãt. Licet autẽ in eius ſtatura nec certa, nec determinata reperiatur mẽſura; ex hominib. enim aliqui breues, aliqui longi ſunt; ſapientes nihilominus perfectiorẽ hominis ſtaturam è ſex pedibus cõſtare iudicauerunt, vel quod ſaltem ſeptem non trãſcẽdat. Inter proportiones voluit Vitruuius cubitum quartam partem totius corporis exiſtere; eandemq́; menſuram eſſe à capitis vertice, ad pectoris initiũ. Manus longitudo à cõiunctione ad medij digiti extremũ corporis decima pars eſt. Facies à capillorum radicibus ad extremum barbę, eadẽ eſt menſura. Maior pollicis cõiũctio, oris eſt altitudo. Tota manus totius faciei menſura eſt, Maior Indicis coniunctio, frontis eſt altitudo, à cilijs ſcilicet ad capillorum radices; cæteræ autem iſtius coniunctiones, naſi longitudinem oſtendunt Hominis profunditas, ſi ſub brachiis, pectore, & humeris mẽſuratur, ſtaturæ illius medietas

reperitur. Cæteræ partes cum aliis habent rationem, vt superius tetigimus.

Aspidum naturam mirabilem esse.

INter terrestria animalia, Aspidum natura mirabilis iudicatur. Ex his enim mas, & fœmina insimul vitam agunt, tátusq; amoris affectus inter ambos ingeritur, vt si casu illorum alter occiditur viuens occisorem insequi, quousque socij, necem vlciscatur, haud desinat. Quod autem mirabilius est, ex Plinij, & Isidori testimonio, occulta proprietate occisorem noscit, (talem iis natura indidit) in quem irruit, licet in quantouis hominũ agmine reperiatur. Præceptum ergo omnibus esse velim, vt occiso istorum animalium quopiã, celeri fuga iter occisor arripiat, ne à compare animali venenosissimo infestetur,

Lepores omnes haud esse hermaphroditos, contra Veterum opinionem.

OMnes lepores vtriusq; sexus existere voluerunt Veteres, quod & M. Varro etiam tradidit. Error tamen est, vt diuturna docuit experientia, qua ma-

sculos

sculos à fæminis sexu esse discretos cognitum est. Porrò tantorum inscitia, ab hoc, vt reor, orta est, quia in leporum genere sępius, quàm in aliis animantibus hermaphroditos reperimus: inde Hebręi naturæ arcana intimiùs subodorátes, leporé fœminino vocabulo lęper explanarunt, ARNEBETH, eò quòd in iis fœmineus sexus præualet magis. Rei veritate nō omnes hermaphroditi sunt, vt ex peritissimis venatoribus audiui, atq; ex sectione multorum cognoui, sicut etiam Bodinus edoctus fuit, vt *in Theat.* confitetur. Equidem Hermaphroditi plurimi sunt, sed fæcunditatem fæminarum minimè retinēt, nec mares vnquam vtero gerunt, nec minus superfætant.

Mirabilem esse Imaginationis *potentiam.*

IN vtero gerentibus imaginationis potentia apertè cognoscitur. Si enim illæ inter virorum amplexus, & suauia, aliquid intensè cogitauerint, facilè in infantium corporis externis partibus imaginata imprimunt. Hinc variæ rerum

formæ, næui, lituræ, verrucæ, & alia signa in infantibus impressa conspicimus. Hinc multæ ex leporum obtutu fœtus edunt scisso labello; aliæ simis naribus, ore distorto, vultu monstruoso, labris turpè prominentibus, corpore difformi, oculisq; horrendis infantes generant: quia conceptus, vel grauidationis tempore, turpia, monstruosa, & horribilia fixa cogitatione excogitarunt. Fœminis idcirco, præsertim nuptis, pulchras imagines domi habere cõsulerem, atq; à turpibus abesse, ne præuia imaginatione fœtus mõstruosos, turpesq; concipiant.

Veteres, Climactericos annos admodum timuisse.

ANni Climacterici non paruæ æstimationis apud Astronomos existunt & re vera videtur in quolibet anni septenario quædam hominis mutatio adeò quod, sicuti in morbis dies criticos timemus, ita in vita hominum annos Climactericos, qui à multis scalares dicuntur, quòd gradatim eueniant. Sunt hi anni, 7. 14. 21. 28. 35. 42. 49. 56 63. 70. 77. 84. 91. Inter hos annos 49. 63. magis pericu-

losos credunt; quia constant è septenario, duplici, & nouenario complicato, obseruatumq; à grauibus auctoribus reperio, maiorem hominum partem in anno 63. mori contingere. Idcirco hos veteres admodum pertimebant, & , vt capitur in Gellio *lib.*15. Augustus ita scripsit ad Caium nepotem: Spero te lætum , & beneuolum celebrasse , quartum & sexagesimum annum natalem meum: nam, vt vides, Climactericum communem seniorum omnium , tertium & sexagesimum annum euasimus. De his tractatum edidit Iosephus de Rossi à Sulmona vtilem & iucundum.

A Mundi primordiis inter homines, & serpentes antipathiam insurrexisse.

IRreconciliabile odium est, quod inter homines, & serpẽtes cadit, adeò, quòd expauescit homo si serpentem inuenit, aut videt; magis autem fœmina : siquidẽ obseruatum audio grauidam mulierem (viso serpẽte) præ timore abortire. Huius discordiæ illa ratio potissima est, quòd à mundi primordijs inter hanc , & illum

illum ſit ſtatuta inimicitia, & irreparabile odium, quo altera, alteram ſpeciem inſequatur.

Carolum VI. Francorum Regem, Ceruum alatum pro inſigni primò habuiſſe.

SIluanettum Rex Carolus venandi cauſa ſe contulerat, canum latratibus excitatus in fugam Ceruus, æneam torquem collo gerere viſus eſt, quem venabulis, aut ferro appeti Rex prohibens, in caſſes, & retia compellit. Erat in torque latinis litteris inſcriptum: Hoc me Cęſar donauit. Ex eo tempore Carolus Ceruū alatum pro inſigni habuit; & alii, regibus inſignijs (quę lilijs aureis tribus conſtāt) circa latera, Ceruos duos apponere conſueuerunt. *Gaguilis in vita Caroli VI. Franc. Reg.*

Inter animantia conſenſum, & diſcordiam ineſſe.

NVlli dubium inter animantia ſympathiam, & antipathiam eſſe inter ſapientes ſubditur: ſiquidem muſtelam miro eiulatu in bufonis os deuorandam inuehere legimus; & bufonem in ſerpentis,

tis, bottæ vocati, os ingredi. Inſuper cicutam, ſturno eſſe cibum; homini verò venenum in dies obſeruamus: atque veratrum coturnices nutrire, hominem autem lædere non eſt ambiguum.

Senatorem quendam, ex coniuge liberos ſurdos, & mutos ſuſcepiſſe omnes.

INter naturę rerum mirabilia eſt, liberos omnes ex coniuge, & viro ſurdos, & mutos ſuſcipi, ita equidem à Fernelio obſeruatum eſt in quodã Senatore. Credidit Ambianus huius rei obſcuram, & cæcam eſſe rationem, mihi autem altera ſubeſt, quæ à Phyſicis minimè differt: ſiquidem auditio grauis, atque ſurditas, quæ à natalibus viſa ſit à conformationis vitio exoriens, hæreditarios morbos generare creditur, & perinde liberos, ex huiuſmodi vitioſis, ſurdos, & mutos excitari: ſæpè autem non in filiis, ſed in nepotibus hæc lues oriri videtur.

Apud Garamantes mirabilem fontem obſeruari.

ADmiranda profectò eſt fontis illius proprietas, qui in oppido D...

bris apud Garamantes reperitur. Hic enim die friget, nocte verò æstuat; adeò quòd memoratu incredibile videtur, quomodo in tam breui temporis spatio tantam natura sui faciat varietatem. Equidem, qui nocte fontem aspicit, ibi flammas, ignesque æternos existere credit: qui autem die hyemales spectat scatebras, vtique fontem perpetuò rigere existimat. Propterea Debris apud mũdi nationes inclyta est: eius enim aquæ qualitatem ex cœlesti vertigine, mutare conspiciuntur. *Ex Solino.*

Quo artificio Caminus per superiorem apicem solum fumum emittere valeat.

IN Caminorum structura, non modicum subferimus laboris, ne ignis fumositates in nos ipsos erumpant: siquidem in ventorum mutatione facile fit, vt fumi quandoque potius descendant; quàm ad apicem ascendant: ventorum enim vis illos deprimit, descendereque per caminum cogit. Ego tale ad fumi sursum impulsionem excogitaui artificium. Struatur Caminus, cuius superius fasti-

fastigiũ rotundũ sit, ibique foramen lapidibus fictilibus constructum sit: mox ahenum instar tympani ex ære, in cuius latere fenestella extracta sit, super lapides affigito: stylisq; ferreis subcingito; ita tamen, vt intus vagari, mouerique commodè possit apta demum super ferreos stylos, & lebetem ex ære insuper vexillum, quod fenestellam sub se e directo habeat, taliq; industria, vt in quolibet vexilli motu, moueatur, & caldarium in gyrum, ita profectò è fenestella, ventis opposita, fumus erumpet, & non descendet. Pleriq;, vt spero, huic nostro scrutinio, meliorem addent structuram meamque opinionem non spernent.

Ad construendum celerrimè Horologium vmbrabile in pariete.

IN construendis, pingendisque solaribus Horologiis, non modo lineã meridianam, opus est inuenire, vt horarum tempus fidele reperiamus, verum atque Ortum, & Occasum, Boream, & Austrum, tum Aquinoctia, & Solstitia: in iis .n. solaris motus quã maximè variat.

Ego quidem, vt labores fugiamus, tale excogitaui artificium. Globum planum ex tabula lignea formato, in cuius medio stylus ferreus situs sit; diuidito mox globum lineis, ex centro ad extremum ducendo illius in 24. portiones, demum in globi a pice horas signato, & vltimo in pariete contra Solis radios affigito. Vt autē ex Solaribus vmbris diei, horas venari possis, Horologium portatile aspicito, globumq; ad horam illam accommodato: ita profectò, absq; alio auxilio, celerrimè Horologium vmbratile in pariete habebis. In Aequinoctijs, & Solstitijs eodem portatilis Horologij auxilio, facillimè ad horarum æqualitatem globū reducere poterimus.

Infantium pituitam, è capite fluentem, quo artificio Chartaginenses sistere procurauerint.

EX infantium pituita, in capite redūdante, plerique succedunt morbi inter alios, morbus comitialis exoritur, qui à multis puerilis vocatur, quòd ijs, vt plurimum, eueniat. Vt autem infantes

ab

huiusmodi preseruarent Pœni, illorū
nas capitis lana succida inurere, pitu-
amq; fluentem hoc præsidio compes-
re consueuerunt. Athiopes infantes e-
tos, ab ipso quoq; natali die, in fronte
urūt, ita profectò tum capitis, tum o-
lorū humor sistitur. Apud Insubres,
testimonio Mercurialis, & plerosque
pulos, vt scribit Scipio Mercurius, e-
tos infantes setone in collo muniunt,
od salutare experti sunt aduersus mor-
os, qui à capite fluunt.

mminentis pluuiæ, quæ potiora iudicentur præsagia.

PLuuiam imminentem, tum ex Gallo-
rum cantu intempestiuo, tum ex fre-
uenti cornicis crocitatione multi præ-
icunt. His autem addendum puto muf-
s (ea imminente) pulices, pleraq; ani-
alcula à furore vexari, intensiusq; mor
ere: hæc enim à vaporum in aerem ele-
atione à radijs solaribus perturbantur.
super (pluuia imminente) odoris fra-
ātia in floribus sētitur; apes ad aluearia
deūt; bufones, vermesq; è terra ascēdūt
Bri-

Bruma visa est per dies præcedentes; ca
manibus caput, quasi linientes, compr
munt; oues capita commouent: asini h
miles habent aures; stercora fumãt, m
leque olent. Horum omnium ratio, v
pores à Sole ex humidis sublati sunt: pr
inde animalia, cerebra humida habenti
nonnulla magis extorquentur.

Vinum à Veteribus fuisse mulieribus inte dictum.

MAgna fuit Veterum à vini vsu ab stinentia: illud autem adeò mulieribus erat interdictum, vt capitale iudicium iniret, quæ vinum biberet. Porro inoleuit consuetudo, vt cognati, & affines, mulieres oscularentur, ore explorantes, an eæ vinum bibissent. Idem v sus Massiliensibus, Milesiis, pluribusq Græcorum, & Barbarorum gentibus in ualuit, apud quos mulieres hydropota, & viri erant abstemij. Inter memoranda illorum temporum, Egnatius Metellus, vxorem, quod vinum biberet, fuste necasse dicitur.

Quo artificio è plumbo Antimonii flores extrahere valeamus.

Ape-

APeriam artem, qua flores Antimonij, siue Stibi non semel extrahere a plumbo valui, quo præsidio in multis corporis affectionibus felicissimo euẽtu vtor. Capito Plumbi campanam, è qua aromatarij rosarum aquam stillatitiam extrahunt; hæc habet æris fundum: tu verò ex argilla eligito, quod acerrimo aceto supra medietatem implendum consulo, eaq; industria, qua rosæ stillantur, in aceti destillatione carbonibus bene ignitis agendum est: caue tamen, ne totũ stillet acetum, ne aqua extracta vstionẽ sentiat. Hæc aqua auri colore est, sapore verò sacchari, & mellis; mirabilis tamen tum in potu, tum extrinsecè vsurpata, ob stibij flores ex plumbo extractos. vomitu, & aluo purgat, ob id frigidis affectionibus, obstructionibusq́; vtilissima: In vlceribus putridis, fœtidis, acoribus, scabie, herpete exedente, & aliis huiusmodi, maximi est valoris. Dosis in potu sit vnc. ij. Deforis ad placitũ.

Clarorum virorum exitum aliquot infælicem fuisse.

IN Aniene fluuio Aeneas post tot victorias, totque clara facinora periisse dicitur: nec dissimilis Romulo, Cæsari, Alexandro, Annibali, Scipioni, Iugurthæ, Mithridati, atque alijs innumeris mors successit: per quàm n. pauci viri ex iis, qui clari, atque illustres tum virtutibus, tum fortuna habiti sunt, quos non infœlix exitus, tanquá pro exemplo, fós ostentauerit posteritati. *Ex Scaligero.*

Desipientiam, mulierum naturæ familiarem iudicari.

MVlieres vtero gerentes, si à phrenitide capiuntur, Galeni testimonio, rarò consanescere legimus, vt scribit tamen Cælius Aur. semper minus grauiter, minusque periculosè, quam viri, mulieres ægrotant. Hoc autem, vt Mercurialis opinatur, ab alia ratione contingere non potest, quam ab ipsarum natura, cuius familiarius est desipere, quam viri.

Mirabile Annibalis, contra Romanos nauale stratagema.

INsolita, & mirabilis Annibalis militaris astutia contra Romanos iudicatur: hic

ic enim bello naturali cum iis dimica-
rus, cum impares vires habere anim-
duerteret, tale ſtratagema inuenit. Ser-
entibus, quorum venenum confeſtim
necat, pleraſq; ollas impleuit, opertasq;
epente in hoſtes iaculatus eſt, quorum
ictibus plurimi cecidere. Hiſce ſtratage-
matibus vir hic tanquam alter ſerpens,
multoties hoſtium manus effugere con-
ueuit. *Ex Galeno in lib. de Ther ad Piſon.*

*Ambarum cum vino alicui exhibitum, con-
feſtim inducere ebrietatem.*

AMbarum, quod à vulgo Ambragry-
ſea vocatur, (omiſsis aliorum falſis
opinionib.) & bituminoſis fontibus, qui
in maris profunditate exiſtunt, oritur.
Hoc autem primò liquidum eſt, cùm ve-
rò aquarum impetu ſurſum rapitur, ex
aeris frigiditate condenſatur, & Amba-
rum fit: ſiquidem in maris concauo, ple-
raq; mollia, teneraque obſeruantur, &
inter alia Coralliũ, quod ex aqua exé-
ptum, citiſsimè lapideſcit. In Ambaro
illud mirabile iudicatur, quod ab aliquo
antequam vinum hauriat, odoratum, in-
ſtar

itar ebrii euadat: cum vino a. propin-
tũ, confeſtim notabilẽ inducere ebrieta-
tem multis experimentis eſt comproba-
tum. *Ex Simeone Sethi Græco auctore.*

Oleum Lathyris, Tympaniam, Colicasq́; affectiones mirabiliter ſanare.

MIrabile quidem, quod è Cataputiæ ſeminibus extrahitur, oleum eſt: quippe in expellendis morbis, qui à fla-
tu, ſuccíſq; frigidis oriuntur, principem habet locum. Contundantur huius ſemina, atq; in aqua tam diù ebulliant, vt excocta videantur; mox oleum in aqua ſupernatans cochleari colligendũ eſt. Mos eſt apud Indos tale oleum cõmodius per decoctionem, quàm expreſsionem colligere. Vſurpatur hoc feliciſsimo ſucceſſu in Tympania, colicis, iliaciſq; doloribus, ſtomachi affectione, aurium ſurditate, atq; in iis morbis, qui à ſuccis frigidis, flatuq; fiunt. Huius gutta aliquo liquore in potu ſumpta aquam citrinam euacuat, in articulorumq́; doloribus pituitam, humoreſque frigidos. Extrinſecè vſurpatur in omni Hydropis ſpecie:

si tamen flatuositas viget, maximam expellenda proprietatem habere videtur. *Ex Don Gorzia ab Horto.*

Venenum à dissimili extingui; à simili vero augeri.

HOc proprium esse veneni, à sapientioribus proditur, à dissimili extingui, & à simili augeri, & robustius fieri: ea propter non semel à perfidis hominibus exhibita venena nullius valoris fuisse obseruatum est, cùm ea dissimilibus fuerint sociata. Aconitũ, & Napellus miram retinent vim necandi, compescitur attamen eorum potentia à veneno dissimili, ex quorum dissimilitudine, vtriusq; vis hebetatur. Mira est Ausonii historia de vxore mœcha, quæ marito venenum propinauerat, vt a. illud robustius esset, Hydrargyrum miscuit, ex quo toxici virtus dempta est, & vir immunis euasit. Hoc epigrammate ille monstrat;

Toxica Zelotypo dedit vxor mœcha marito,
Nec satis ad mortem, credidit esse datum:

Miscuit

Miscuit argenti lethalia pondera vivi,
Cogeret vt celerem vis geminata necem.
Diuidat hæc si quis faciunt discreta venenũ;
Antidotum sumet, qui sociata bibet.
Ergo inter sese dum noxia pocula certant,
Cessit lethalis noxa salutifera.
Protinus, & vacuos alui petiêre recessus,
Lubrica deiectis, qua via nota cibis.
Quam pia cura Deum prodest crudelior vxor,
Et cùm fata volunt, bina venena iuuant.

Cornelij Celsi de valetudine sanorum hominum conseruanda tutissima præcepta.

INter grauissimos medicos, & scriptores, nemo est, qui in conseruãda sanorum hominũ sanitate oculatior existat. Afferã eius verba, vt saluberrima istius præcepta rectius intelligantur. Sanus homo, qui, & bene valet, & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debet, ac neq; medico, neq; dealipta egere. Hũc oportet varium habere vitæ genus, modo ruri esse, modò in vrbe, sæpiusq; in agro: nauigare, venari, quiescere interdum: sed frequentius se exercere. Siquidẽ ignauia corpus hebetat, labor firmat; illa maturã sene-

nectuté, hic longã adolescentiã reddit. Prodest etiã interdũ balneo interdũ, aquis frigidis vti; modò vngi, modò ipsũ negligere: nullũ cibi genus fugere, quo populus vtatur: interdũ in cõuiuio esse, interdum ab eo se retrahere: modò plus iusto, modò nõ amplius assumere: bis die potius quàm semel cibũ capere, & sẽper quã plurimum, dummodò hunc concoquat. Sed vt huius generis exercitationes, cibique necessarij sunt; sic athletici, superuacui. Nam, & intermissus propter ciuiles aliquas necessitates ordo exercitationis, corpus affligit, & ea corpora, quæ more eorum repleta sunt, celerrimè, & senescunt, & ægrotant. Hæc firmis seruanda sunt, cauendumque ne in secunda valetudine, aduersæ præsidia consumantur. *Ex lib.* 1.

Socrati à familiari Dæmone de Platonis indole somnium fuisse immissum.

SOlent quandoq; mali spiritus hominibus somnia ingerere futurarum rerũ, vel Dei permissione, vel vt nos ipsos de-

de-

decipiant. Hinc Socratem legimus, vidiſſe per ſomnium, oloris pullum ſibi in gremio plumeſcere, qui continuò exortis pennis & expanſis alis, in altum aduolans, ſuauiſsimos cantus edebat. Poſtridie Platone adducto, hic eſt (inquit) Cygnus, quem ego præterita nocte tam ſuauiter canentem ſomno videram. Hoc ſomnium, vt ſcribit Henricus de Aſsia, à ſpiritu familiari, ſub forma Cygni, quem Athenienſes Veneri dicarunt, fuit immiſsum Socrati, vt Platonem in diſciplinam receperit, à quo, quum ipſe nihil ſcriptum reliquerit, dulciſsimi ipſius & ſaluberrimi ſermones proderentur.

Magiæ ſeu incantationis vis.

NOn meras eſſe præſtigias, quæ magica arte efficiuntur, multis exemplis notum eſt; ſed vno in primis, quod deſcribere viſum eſt. Ruſticus quidam magnis doloribus ventriculi vexabatur: quos etſi variis medicamentis depellere conaretur, illi tamen non

ceſſa-

ſarunt, ſed potius in dies recrudeſcere
ſi ſunt. Quare agricola dolorum impati-
ens, cultello ſibi guttur abſcidit. Dum au-
tem tertio die mortuus ad ſepulchrum ef-
ferretur, à duobus chirurgis in magna ho-
minum frequentia, illius ventriculus iraci-
ſus eſt. In eo (res mira, & prodigioſa)
lignum teres, & oblongum, quatuor ex cha-
lybe cultri, partim acuti, partim ſerræ in-
ſtar dentati, ac duo ferramenta aſpera re-
perta fuerunt: quorum ſingula ſpithamę lõ-
gitudinem excedebant. Aderat, & capillo-
rum inuolucrum globi inſtar. Credibile eſt
penè, hęc in ventriculi cauitatę congeſta fu-
iſſe, non alia arte, quàm Dæmonis aſtu, &
dolo.

Quo artificio epiſtolam, in ouo celatam alicui aſcribere valeamus

INter ſcripturarum furtiuarum arcana,
non infimum locum tenere exiſtimo, in
ouo epiſtolam celare, atq; amico ſcribere.
Videbis enim oui putamen illæſum, mun-
dumq; illo tamen exempto, diſruptoq; cha-
racteres apparebunt. Aperiam ſecretum. Si
atramento, ex gallis, alumine & aceto con-
fecto, in oui cortice literas ſignabis, votum
aſſequeris. Has oportet in Sole calente ex-
ſiccare, mox ouum in muria concoquere

ita enim à cortice characteres euanescunt, & ad interna gradiuntur: siquidem putamine exempto, notæ oui durato albumine inueniuntur Ex *Carolo Stephano.*

In aqua frigida captanda maximum veterum fuisse studium.

MAximam antiqui curam adhibebant, vt aquam frigidam pro æstatis incendio temperando conseruarent: quare e niuibus eam parabant, vt Athenæus retulit. De qua re perbellè loquebatur Seneca, & pœnas montium in voluptates transferunt. Alexandrini aquam Sole tepentem, in fenestris ad ventorum incursus exponebant, vt noctu frigesceret; manè autem ante Solis ortum humi ponebant, folijsque lactucæ, atque pampinis iniectis frigidam tuebantur. Hoc Galen. narrat. 6. *Epidemior.* Plutarchus 6. *Sympos.* cotibus & silicibus aquæ iniectis hoc fieri scripsit. Neronis autem in re hac studium nobilissimum fuisse proditur: is enim, vt niuis voluptate, absque niuis iniuria frueretur, feruentem aquam vitro immissam in niues refrigerari mandabat. Ex *Heurnio.*

Facin

[F]œminas in prima menſtruorum eruptione in Venerem maximè incitari.

EOdem ferè tempore, quo menſtrua erumpunt, fœminis vbera exurgunt: ſan[g]uis ille, inſtar occiſi animalis videtur, atq; [i]n maiori copia erumpit, cùm vbera ad du[o]s digitos prominent, quo tempore puellarum vocem in grauiorem mutari conſpicimus. Illud autem maximè adnotandum eſt, [i]n prima menſtruorum eruptione puellas in [p]udendis, valida tentigine, prurituque cor[r]ipi, ex quo ad Venerem incitantur: quare [p]er tempus illud cautè cuſtodiri exiſtimo. [E]x *Ariſt. 7. de Hiſt. anim.*

[Q]ua induſtria Aegyptij lapides à veſica abſq; inciſione extrahant.

MIrabile quidem eſt Aegyptiorum ſtudium in extrahendo lapide à veſica abſque inciſione, quando noſtrates medici, lapidarij ſine illa facere nequeant, idque cum magno languentium vitę periculo. Hi ligneam cannulam accipiunt, octo digitorum longitudine, & digiti pollicis latitudine in opere abſoluendo. Hanc colis canali admouent, fortiterque inſufflant; ne autem flatus ad interiora perueniat, extremũ pudendi manu altera perſtringunt, foramen deinde cannulæ claudunt, vt virgæ

canalis intumescat, latiorq; fiat. Quo facto minister digito in ano posito, lapidem paulatim ad canalem virgæ, atq; in eius vas extremum deducit. Qui vbi præputio lapidem appropinquare sentit, cannulam à virgæ canali fortiter, impetuq; amouet, & lapis extrahitur. Ex *Alpino.*

Multa præsidia ab animalibus, homines accepisse.

NOn pauca equidem præsidia sunt, quæ ad hominum tutelam ab animalibus accepta sunt. Chelidoniæ enim virtutem ad oculorum morbos ab Hirundine accepimus, quæ hanc conquirit herbam, vt suorum filiorum oculos, vel vitiatos, vel cæcos curet. Fœniculi virtutem ad eandem tutelam ab anguibus didicimus. Ab Ibide, quæ instar Ciconię auis est, clystris vsum habuimus: nam & illa rostro marinam aquam assumere solet, illoq; pro clysteri vtitur, vt ventrem nimis onustum exonerare valeat. Insuper marinus equus, Hyppopotamus dictus, venarum sectionem nos docuit: ille siquidem mala oppressus valetudine, ad recenter succisas arundines graditur, acutioriq; cuspide sanguinem è crurium venis adimit. Quod autem in hoc mirabile est, vt sãguinem cohibeat, in fimo, vel cœno volutatur,

...tur, & ita vitam tuetur, & sanguinem sistit. *Ex Plinio, & alijs.*

...uorum testiculos ad secundas depellendas miram habere virtutem.

Singularis profectò Equi testiculorum ad mulierum secundas depellendas est proprietas, adeò, quod testatur Genserus *in epist.* Rusticum quendam, quinquaginta in puerperis feliciter hoc vsum fuisse remedio. Vsus est & Horatius Augerius in pluribus mirabili euentu: præstantissimum idcirco à grauibus auctoribus iudicatur remedium, nam, & pluribus iam deploratis profuit. Capiuntur testiculi equi castrati, & frustillatim concisi in furno exiccantur, quorũ puluis quantum capitur tribus digitis è iure bibendus datur in necessitate; idq; si opus est, bis, aut ter reperitur.

Humanam saliuam Scorpiones interimere.

Hominum saliua Scorpionibus infestissimum venenum est, adeò quòd ea tacti confestim intereant. Porrò ijs, saliua tota substantia aduersa est, vt Galenus *lib. 10 simp. medic.* experimento confessus est: is enim à sola saliua morientem vidit Scorpionem, idq; celeriter patientem à saliua esurientium, aut sitientium; tard autem ab

illis, qui cibo, potuque fuerant impleti, in aliis autem proportione.

Apium risus, homines ridendo interficere.

SCelerata est herba quæ Apium risus dicitur, quod ridendo homines interficiat: si quis enim gustauerit ieiunus vtique ridendo exanimabitur, vt Apuleius testatus est. Ex hac illud adagium ortum habuit: Sardonius risus; nam & Sardonia etiam vocatur. Porrò non ex risu, qui hāc gustauerint, moriuntur sed potius, vt placet Salustio neruos labiorum, & oris musculos illius, qui eam comedit, contrahere facit, adeò, vt ridendo mori videatur.

Qua industria Parthi, Scythæque sagittarum aciem venenarunt.

PAR thorum, Scytarumque toxicum, quo sagittarum acies inungi solebant, humano sanguine, & viperina sanie constabat, tantæque feritatis erat hoc venenum, vt leui tactu animal interimeret. Equidem Scythæ viperas recenter enixas venantur, easque dies aliquot contabescere sinunt, donec in saniem putrescant, mox toto vnius hominis sanguine in ollam effuso, eam exquisitè coopertam; fimoque obrutam computrescere sinunt, cuius demum .i. ichor

ſanguini ſupernatans, ſiue ſerum cum vipe-rarum ſanie commixtum lethale Scytharum toxicum eſt. *Ex Ariſt. Plinio, & Langio.*

Succinum vtero gerentibus exhibitum, mire partum accelerare.

MVltis experimentis comprobari audio ſuccinum parturientibus drach. ſemis pondere ex vino albo potui datum, mirè partum accelerare. Hoc etiam facit eius oleum, ſi gutta tantum ex aqua verbenæ parturienti propinatur. Quidã tamen medicus Hetruſcus (Fallopii teſtimonio) exhibebat ſcrup. i. boracis in decocto matricariæ, vel ſabinæ diſſolucis in decocto matricariæ, vel ſabinæ diſſolutæ difficulter parientib. miraq; faciebat: breui enim temporis ſpatio fœtus, vel viuus, vel mortuus egrediebatur. Habebat ille medicus pro arcano præſtantiſſimum hoc auxilium: tamen neſcio quomodo poſtea fuerit detectum. *Ex Andernaco*

Serpentum oua genituramq́, per imprudẽtiam in potu hauſta, ſerpentes in corporibus procreare.

ADmiranda ſuccedunt quandoq; ſymptomata ex aquæ potu vitiatæ: ſiquidem imprudenter cum ea ſemina, vel oua ſerpentũ hauriuntur, è quibus mox ſerpentes generantur. Genſerus *in lib 2. hiſt. animal cap,*

de Ranis Rubetis, bufones in ventriculis inteſtiniſq; hominum hauſta eorum genitura, fieri, & nutriri probauit. Iacobus Manlius, *in lib. experim.* in cuiuſdam equitis, exhauſta cuiuſdam lacunæ aqua, vbi erant ſemina ſerpentum, in ventriculo plures angues fuiſſe genitos prodidit: quibus per internalla extractis, medicorum auxiliis, ſanus factus eſt. Leuinus Lemnius Vermiculos caudatos, atq; inſolita forma beſtiolas vomitu eiectas nouit. In nonnullis lacertas à pharmaco fuiſſe eductas obſeruatum eſt, vt Gēma Coſmocrit vidit. Quare maxima in aquæ potu hominibus opus eſt animaduerſione huiuſmodi exhauſtis, pernicies corporis conſequatur.

In *deſperato coli dolore Hydrargyrum, vel glandem plumbeam exhibitam, multos conſanaſſe.*

MIrabile videtur, Hydrargyrum, quod à multis venenum reputatur, in deſperato coli dolore exhibitum, plurimum prodeſſe. Equidem Marianus Sanctus, ex multorum conſilio, qui ab hoc lethali morbo ſanati ſunt, ſuadet, ſi obſtructio perſeuerauerit, & fæces per os extrudantur, haurire cum aqua ſola argenti viui libras tres,

Pro-

Probat hic ex ratione vinctum seu duplicatũ intestinum Hydrargyri pondere explicari, fæces detrudi, vermesq́; si ibi fuerint interimi, & ægrum liberari. Haud ab hoc dissimili auxilio quidam nobilis, post alia tentata ad morbi huiusmodi acerbitatem machinamenta, liberatus est. Hic haustis olei amygdalarum dulcium sine igne extracti vnc. iij. cum vino albo, & aqua parietariæ mixtis, mox deuorata glande plumbea argento viuo illita, planè à colico cruciatu euasit, illamq́ue ex ano absque labore reddidit. *Ex Pareo lib. 16.*

In fœniculorum seminibus, vim quandoque exitialem delitescere.

A Grauibus scriptoribus comprobatur, serpentes fæniculorum esu, & senectam exuere, & oculorum aciem rnouare. Hinc iis affricantur oculi anguium, vt votum assequantur. Ex attritu fœniculorum seminibus, praua quædam imprimitur qualitas, è qua venenati producuntur vermiculi, quorum esu multi in pessima deuenerunt symptomata, & ab alexiteriis rarò adiuti sunt, tanta huius veneni potentia est. Quare fœniculorum vmbelli, antequam comedantur, aperiantur, & diligenter concutiantur, vt à vermibus emundentur. Præ,

ſtabit aliquantiſper in frigida macerare. *Ex Balthaſaro* Piſanello.

Noua admirandaq; præſidia, ad Anginam, gutturiſq; apoſtemata.

AFferam ſingularia auxilia, è quibus ex grauiſsimis ſcriptoribus, ad anginam & gutturis apoſtemata mirabilia contigiſſe proditur. Lignum hederæ ad gutturis apoſtemata à proprietate valere ſcribit Ioannes Marquardus: quippe obſeruatum eſt, comedentem ex cochleari hederæ ligneo, ſiue bibentem in aliquo ipſius vaſe ligneo, numquam, vel raro in gutturis, vel vuulæ apoſtema incurrere. Rubeta cocta, & pro emplaſtro Synachicis impoſita, cōfeſtim liberat.

Vermes quandoq; in cordis capſula procreari, è quibus mors ſubitanea pleriſque exoritur.

FAbuloſum haud eſt, vermes in corde generari. Hoc enim Meſues docet, Hollerius, Matth. Cornax, Alexius Pedemontanus, & alij Ioan. Hebenſtrit, *in lib. de Peste*, Principem quendam ex morbi ſæuitia periiſſe narrat, cuius cadauere diſſecto, vermis albus præacuto roſtello, eoq; corneo præditus, cordi adhęreſcere deprehenſus eſt. Ex medicis, ſucco alii feram hanc, tanquam ex indubitato remedio, interimi probatū eſt. Petrus Sphererius (vt Schenkius narrat) ci-

uem florentinum morte subitanea correptū, atq; dissecatum obseruauit, in cuius cordis capsula vermis viuus repertus fuit. Aiunt multi certissimo experimento succo allii, raphani, & nasturtii hos vermes necari, qui, ex testimonio Pedemontani, in corde delitescentes, syncopim, Epilepsian, & mortem inferre solent.

Mares plerosque in mamillis, mulierum instar, lac producere.

LIcet marium mamillæ spissa carne præditæ sint, lac tamen in iis aliquando fuisse productum obseruatum est. Nouit hoc Arist. vt *lib. 1. de hist. animal.* docuit. Vesalius non semel id conspexisse *in lib. 15. Anat.* commemorat, & Hieronymus Eugubius *in libell. de lacte:* sic & Cardanus, *lib. 12. de Subtil.* qui ianuæ vidit Antonium Benzium, è cuius mamillis lactis tantum profluebat, vt infantem fermè lactare potuisset. At historia, quæ affertur ab Alex. Benedicto mirabilis est: ait enim, Syrum quendam, mortua coniuge, è qua infans supererat, vbera filio admouisse, è cuius suctu tanta lactis copia i pupillam manauit, vt exinde loco matris nutrire valuerit. Ego quidem in duobus filiis meis, in primis diebus à partu obseruaui, ab obstetrice mamillas cōfrectatas, lac impulsu

(magno multorum ſtupore) emiſiſſe: idq; in aliis etiam infantibus conſpexi.

Lumbricos, quandoque tanta procreari virulentia, vt interiora corporis perforare valeant.

INfanda equidē ſymptomata à vermibus aliquando proueniunt: refert enim Omnibonus, *lib. 4. de morb. infant.* Lumbricos ex vmbilico cuiuſdam erupiſſe. Tralliani teſtimonio habemus, hæc animalia ob alimenti inopiam inteſtina laceraſſe, fuiſſe obſeruatum. Id etiam ab Aegineta confirmatur: inſuper Hollerius conſpexit, vermes per inguina, & vmbilicum prorupiſſe. Magna igitur cura opus eſt in horum redundantia, ne interiora corporis valeant lacerare.

Infantis vmbilicum, & Ceruinum penem mirabiliter conceptum facere.

ALexander Benedictus, *l. 30. de curand. morbis*, vmbilicū infantis, qui ſponte cadit, quoquo modo in cibo ſumptū, ſi ignorauerit mulier, ad conceptum facere, prodidit; illumq; in brachialibus à muliere geſtatum conceptum inhibere credit. Ceruinum inſuper penem aridum, & in farinam redactum, oboli pondere, à coitu fœminis

minis

minis datum; procul dubio ad concipiendum prodesse experimento probat. Bauerius tamen *conf.* 50. vterum ceruinum singulari dote ad conceptum valere prædicat.

Vlmi vsum, recentem Elephantiasim curare fuisse obseruatum.

TAnquam certum remedium, Vlmi vsus in curanda recenti Elephantiasi à Iacobo Douineto, *lib.* 1. *c.* 7. prædicatur. Vidit enim adolescentem tali affectu laborantē, & decoctionis Vlmi vsu (factis faciendis) conualuisse. Ea equidem pro omni potu vtebatur in quolibet pastu, cum pauco vino albo, & tanti sudores mouebantur graueolentes, vt vix illos custodes ferre possent. Ita viscera purgabantur, & magna vrinæ copia excernebatur, quibus excretionibus sanus factus est.

Cyprinorum esum podagricis esse infestum.

QVamuis inter pisces, Cyprinus nobilissimus existimetur, cum optimum præbeat nutrimentum, exquisitissimiq; existat saporis; tamen podagricis infestum esse obseruatum est. Nouit enim podagrosum Iulius Alexandrinus (vt retulit *lib.* 15. *c.* 6. *de Salubr.*) cui Cyprinorum esu pinguium, parata

parata erat semper podagra, vt in manu illi esset, eo pacto accersere, cùm vellet.

Puluere pellis leporinæ, perniones à Septentrionalibus sanari.

OLaus, *lib. 2. Rerum Septentrionalium*, illos populos, ob aeris frigus frequentissimè perniones experiri scripsit, qui morbus, non aliis ab iis sanatur remediis, quàm puluere pellis leporinæ. Plinius verò Rapũ domesticum feruens calcaneis impositũ sanare retulit. Ego ex Carolo Stephano, *in lib. de Ragraria*, in quodam expertus sum remedium, & bene successit. Accipit ille, ficos crematos, è quorum puluere, & cera vnguẽtum parat; hoc pernionibus impositum breui liberat patientes.

Hydrargyrum loco amuleti gestatum à peste fascinoq́; corpora defendere.

MArsilius Ficinus, & P. Droetus, *in lib. de Peste*, mirè Hydrargyrum extollũt: si enim auellana perforatur, & extracto interiori nucleo cum acicula, argento viuo repletur, & collo suspenditur, mirum in modum à peste corpora tuta reddit: ita profectò à pestifera lue sæuiente se defenderunt multi. Hoc etiam præsidio mulieres lactantes, à fascinatricibus, ne lac sit ademptum, quo infantes alendi sunt, præseruari posse,

Thomas

Thomas Iordanus, *in lib. de Peste*, prodidit. Quippe multis experimentis obseruatum retulit (hoc secum gestato) nullas prorsus sagarum, lamiarũ aut strigum insidias lactãtibus nocere.

Mespili lignum, collo appensum grauidas ab abortu præseruare.

CVm quadam æstate apud D. Ioannem Nicolaum Cutillum Brancatium, mei amantissimum, vt puerum curarem interessem, fortè inter me, & Dominam D. Mantiã Cotoneam è Toletis, eius vxorẽ, de abortus præseruatione, tunc vtero gerentem, cõuentum est. Retulit domina hæc Mespili lignum collo appensum mirè ab abortu grauidas defendere; idq; millies à suis maioribus fuisse expertum. Confiteor in plerisq; tale lignum fuisse à me expertum, atq; certũ, & rarum remedium semper inuenisse se: siquidem multæ abortientes, & dolore, & sãguinis fluxu (appenso ligno) restrictæ sunt, & ab abortu seruatæ, adeò quòd in eo particularem virtutem abortũ prohibendi inesse reor.

Qua industria homines abstemios reddere valeamus.

MVltis experimentis comprobatum reperio Anguillas, vel Mullos in vino suffo-

suffocatos vini fastidium inducere: si enim ex eo bibant homines, procul dubio abstemii fiunt. Insuper philostratus *in vita Apollonij*, oua noctuæ elixata, & infantibus pro cibo allata, hydropotos in tota vita illos reddere scripsit. Mizaldus, Ranam viridem, ex iis, quæ in fontibus saliunt, viuam in vino suffocatam, idem efficere, si tale vinum potetur, prodidit.

Rotundam Aristolochiam mirè pisces stupidos reddere.

MIra est Aristolochiæ virtus in pisces: ipsa enim illos odore ad se allicit, mox stupidos reddit. Propterea si eius radicem contritam, calciq; commistam, siue eius decoctionem cum calce pacato flumine aut maris littore piscatores conspergent, pisces agminatim confluere videbunt. Illi autem puluere degustata, veluti examinati supernatantes capientur.

Puellam veneno ab infantia nutritam, Alexandro ab Indorum Rege fuiße missam.

INdorum Rex Alexandri fortunæ inuidēs, vt illum interimeret, miræ pulchritudinis misit puellam, ratus forsitan Alexandrū confestim cum ea concubiturum. Illa autem Nappelli veneno ferè à cunabulis erat edu-

ducata, propterea more Serpentum ſcintillantes habebat oculos. Hos Ariſtoteles aſpiciens, caue tibi ab hac (dixit) ô Alexander; nam virus peſtilentiſsimum alit, vnde tibi exitium paratur. Poſt paucos dies pleriq; proci huius commercio venenati periere ex quo Ariſtotelis præſagium mirabile fuit iudicatum. *Ex Auerroe.*

Quale ſit igneum præſidium, quod in morbis ab Aegyptijs, & Arabibus vſurpatur.

IN lib. de Medicina Aegyptiorum prodidit Alpinus, quo pacto illi in morbis corpora adurant. Accipiunt enim lineam petiam cubiti longitudine, latitudine verò trium digitorum, quam ad formam pyramydis aptant goſsipioque implent: ipſius latior pars, parti adurendæ applicatur, alterumq; caput accendunt, comburiq; eam diu permittunt, vt faſciculus crematur. Continuò tamen dum cutis vritur, ferro circumcirca attingunt carnē, ne caloris incendio aliqua oriatur inflammatio. Hoc inſuper inuolucro parando obſeruant, vt in medio meatus extat faſciculi: ita enim euentatio ſiue reſpiratio aliqua paratur. In vſtione autem perfecta oſſium medulla in carne aduſta, quoad eſchara cadat vtuntur. Hic vtendi modus Aegyptiis &, Arabibus familiaris eſt.

Olim

Olim in Creta familias quasdam mirè fascinatrices adfuisse.

A Multis fide dignis audiui, tum mares quosdam, tum fæminas in hisce partibus animalibus, puerisque laudando fascinum attulisse: adeo quod ij, si ad ouile, porcileque quodpiam adiuissent, confestim interitum plerisque produxisse: Quare mirum haud est, quod legitur in Creta quasdam familias adfuisse, quæ laudando fascinum inferebant. His profectò natura quædam ferè venenosa efficitur, & ex oculis inde spiritus efflant venenatos, quibus animalia, pueri, & grandiores fascino maculantur. Laudando autem venenum promptius operatur: siquidem laus propria, gaudium affert, quo cordis spirituumque dilatatio oritur, & veneno aditus præparatur. Ex *Fracastorio de symp. & Antypat. rer.*

Cyprini verticis ossiculum mirabiliter Epilepticis subuenire.

IN Cyprini caluariæ vertice quoddam reperitur ossiculum triangulare lapidis instar, quod in curanda Epilepsia, principem locũ obtinere aiunt. Tãta enim efficacia epilepticicis subuenit, vt morbus is numquam reuertatur, Hoc, vbi futuræ in vertice caluariæ Cyprini cõmittũtur intus subsistit; prop-

tere

terea si illa capello penetratur, statim foras prosilit. Andernacus hoc ossiculum nummi Germanici cruciferi appellati, magnitudine existere prodidit, atque salutare esse Epilepsiæ remedium.

Calphurnius Bestia Romanus qua via vxores dormientes interemerit.

NOnnulli ex veteribus in venenis noscẽdis, maximam adhibuere curam & diligentiam, inter alia Aconitum venenorum omnium esse ocyssimum comprobarunt: siquidem tactis huiusmodi veneno genitalibus sexus fœminini animalium, eodem die mortem inferre visum est. Hac via Calphurnius bestia, vt ditaretur forsitan, vxores dormientes interemit, de quo à M. Cæcilio accusatus est. Hinc illa atrox peroratio eius in digito mortuas. Consimili industria Ladislaus Neapolis Rex, cum cuiusdam medici Prochytami filiam adamaret, cum eaque concumberet, Florentinorum consilio extinctus est.

Aceto Scitillitico Pythagoram vitam longissime produxisse.

ACetum Scilliticum Pythagoras magnifecit: scripsit enim eius vsu longã homines vitã consequi, & vsque ad eius extremum finem permanere integrè, & dextra valetudine. Ipse cũ quinquagesimum ageret annum

hoc remedio vsus est, & eius vsu ad centesimum, & decimum septimum productus est integer & nulla vnquam aduersa valetudine tentatus: cuius optimam facultatem admiratus, consanguineis communicauit, vt illius vsum haberent.

Oleum lixiuio mixtum in lactis speciem transire.

FIrmè experimento oleum lixiuio mixtũ, si diu agitetur, in lactis speciem transire, comprobatum est: est enim lixiuium tenue, atque calidum; oleum autem cum aëreum sit à lixiuio attenuatur, & proinde aërem concipit, ex qua albedo innascitur. In aquis etiam, quæ diu agitantur, lactis species quædam exoritur ex consimili industria. huius indicium spuma est, quæ cum sit tenuis, aërem concipit, & dealbatur. *Ex Cardano.*

Qua industria Scythæ absque cibo, & potu per plures dies existant.

MIra est herbæ Scythicæ operatio, qua Scythæ per plures dies sine cibo, potuque viuere dicuntur. Hanc ij circa Boeriam inueniunt crescentem, & ad famem sitimque tolerandam vtuntur: si quidem gustu dulcis, vt liquiritia est, & in ore detenta famis, sitisq; sensum hebetat. Idem apud tales Hippice præstat, eò quòd hæc planta equis

consimi-

consimilem generet effectum. Aiunt multi, Scythas his herbis duodenos etiam dies, famem, & sitim non sentire, *Ex Matthiolo.*

Catellos calorem natiuum augere, membrorumque dolores consopire.

PRo excitando natiuo calore, membrorumque cruciatibus demulcendis, Catelli præstantissimi (Galeni testimonio, 7. *Method med.*) existimantur. Illorum autem huius naturæ haud omnes habentur, sed ij præcipuè, quibus pilus concolor est. Propterea in Chiragra, podagra, & in omni Arthritis specie cruciatus, quamlibet efferatos, parti affectæ adhibitos, præstantissimè consopire, à multis comprobatum reperis.

Plurima è terra sursum rapi, iterumque deorsum cum pluuijs præcipitari.

MAximam vellera, ranæ, vermiculi, lapilli, ligna, varij generis frumentacea, lac, sanguis, & id genus alia terræ permixta, quæ cum pluuijs quandoque præcipitari aspicimus, nobis præstant admirationem, adeò quod à casu insolito plerique perterriti, Cæli minas metuunt. Cessat autem admiratio, si eorū causas pensitamus: hæc enim primo

mò ventorum effluuijs, ventorumque impetu terræ permixta sursum feruntur, mox cum pluuijs iterum descendunt. Propterea nec semper mirum, aut insolens à sapientibus iudicatur: Cornelius Gemma, *in Cosmitritica c.* 6. hæc causas legitimas à cœlestibus Syzygijs habere prodidit: sed tamen eo vsque progredi solere, tum specie sua, tum magnitudine, vt etiam in portentis principem inueniant locum.

Cum Psylis, & Marsis, Serpentes haud habere inimicitiam.

Mirabile est, Serpentes, qui à mundi primordio cum humana specie controuersiam, inimicitiamque iniuere, cum Psyllis, & Marsis nec odium nec disconuenientiam retinere. Necesse etenim est, vt ijs aliqua mistio non omnino contraria oriatur, aut odor, aut aliud, è quo species minus ingrata videatur; ita profectò inter homines ipsos etiam contingit: quandoque enim sine causa nonnullos odimus, alios amamus, prout rerum species ad animam nostram perueniuntè, quibus conuenientiam, & disconuenientiam captamus. *Ex Fracastorio.*

Olim

Olim vasta, & robusta fuisse hominum corpora.

QVamuis Plinius, cæteriq; scriptores, hominum corpora, robur, vitam semper imminui conquerantur; tamen olim Gigantes extitisse, & vasta hominum fuisse corpora negandum non est. D. Augustinus *lib. 15. de Ciuit. Dei.* dentem gigantis in quodam flumine inuentum fuisse prodidit, qui minutim diuisus, centum ex nostris dentes superabat. De Pallante scribitur admirandum. Hic Aeneam contra Turnum Regem Rutilorum adiuuit, mortuus tandem, & sepultus, vbi nunc Roma est, (referente Solino) Anno Octingesimo post Christum Dominum dum quædam ædificia Romę fierent casu in sepulchro quo arte mirabili cum lucerna ardenti cōditus erat, inuētus est, & integer erectus altitudinem muri capite excellebat. Quid de Aiace, & quid de Turno; & de ingenti, saxo, quod vterque in hostem coniecit, referatur nouū haud est. Quid tandem de Oreste, filio Agamemnonis, cuius cadauer octo cubitorū longitudinem excedebat, atque de alijs innumeris dicatur, apud scriptores reperitur. Idcirco præter stirpem giganteam, quæ post diluuium imminuta est, alia corpora vastitatem

tatem & robur maximum retinuisse concedendum est; in præsentiarum verò hominum corpora huiusmodi comparata, tam pusilla sunt, vt præ illis inania esse videantur. *Ex Helinando Chronographo.*

Equum Phaleris accinctum pulchriùs, acriorem fieri.

EA profectò equorũ natura est, vt si pulchris ornantur phaleris, tum acriores, tum pulchriores iudicentur. Est de his clarum exemplum de Bucephalo Alexandri, qui phaleris accinctus Regijs, neminem præter Alexandrum (testimonio Aeliani) ad se ascendere patiebatur, & quod erat in illo mirabilius, vt ascensus facilior esset, demittebatur cum dominus equitare volebat. Phaleris autem remotis, quilibet mediastinus ascendere, & tractare poterat. Ego quidem domi mulam habeo, cuius tanta est sagacitas, vt si seruus meus ephipium parat, habenasque illa humilis, demissa, & quasi gaudens persistit, vt sternatur, hilarisque incedit, & acrior: sin autem clitellas, calcitrosa, indomita, feraque confestim fit, nec talem sarcinam, nisi vinctis pedibus ferre sustinet, adeò quòd seruus ab opere desistere cogitur.

Exiti-

Exitiosissimum esse homini, sub Lunæ radijs somnum facere.

LVnæ proprium est, in hæc inferiora humiditatem immittere: quare exitiosum est, sub eius radijs diu dormire; quippè dormientes obseruatum est ægrè excitari, atque proximos insanis fieri. Lunæ vires in lignis, quæ ad ædificia colliguntur, potissimum experimur: concisa enim Luna crescente, sunt ferè emollita per humoris conceptionem, idcirco tanquam inepta à fabricis reijciuntur. Agricolæ experimento cognouerunt, frumēta de agris in Lunæ diminutione collecta, diutius sicca permanere. Hæc à veteribus Lucina vocabatur, & à parturientibus inuocabatur: Lunæ enim distendere rimas corporis, meatibusque viam dare munus est: propterea, tale sydus partui salutare, illumque accelerare putabant.

Archelaum, Mithridatis præfectum, ligneam turrim incombustibilem confecisse.

ADmirandum profectò iudicatum est Archelai, Mithridatis præfecti, cōtra Syllam commentum: hic enim turrim ligneam incombustibilem condidit, quam frustra ille incendere conabatur. Erat turris tabulata alumine collinita, in ijs autem crusta durior erat obducta, & alumen, plumbique

albi cineres pigmentis copiosè commisti:
qua industria ab igne seruata sunt. Consi-
mili artificio, Cęsar ex larigna materia cir-
ca Padum, Castellum etiam construxit. Ex
Lemnio.

Viscum quercinum sola suspensione Epilepti-cis subuenire.

EX grauibus scriptoribus multi orbicu-
los è visco quercino sola suspensione
vulgari filo transfixos idem præstare in a-
molienda, & præcauenda epilepsia tradunt,
quod pęonię masculæ radix, aut smaragdus
è collo pendens efficere creditur. Retulit
Iacchinus in Epilepticorum curatione, se-
mel ea ratione, qua ligno guaiaco vtimur,
viscum quercinum per dies 40. propinasse,
& profuisse quidem, non tamen morbum
abstulisse, neque licuisse iterum id remedi
in faciliori morbo experiri.

Inter brassicam & vites maximum inesse dissensum.

NOtabilis equidem discordia inter
brassicam, & vites reperitur, propte-
rea de Re rustica sapientes scriptores, vite
à brassica offendi, deterioresque & succo
& odore, si secus plantatur, fieri prodidere
Experimento hoc comperitur: nam germe
ijs propius cũ accesserit, auersũ ab inimic
com

mpulſum odore retrograditur. Inſuper ſi
ollam, vbi braſsica elixatur, vini vel mi-
mum conijcitur, quippe nec braſsica con-
qui vnquam poterit, & quod mirabilius
t, colorem proprium amittet. Hac moti ra-
one ſapiētes, ebriis braſsicæ ſuccū propināt,
uo ebrietas ſubitò ſoluitur. Conuiuātes pa-
ter, ne à vini copia potentiaq́; offendantur
(Germanorum inſtar) braſsicam crudam
imò comedere debent: ita enim vinum
l ſatietatem, abſq; ebrietatis periculo hau-
re valebunt.

Cati nigerrimi eſum cerebrum, homines dementare.

PEriculoſum eſt, verſicoloris, & maximè nigerrimi cati cerebrum alicui eſum præ-
ere: ad inſaniam enim homines ducit, &
uod peius, cerebri meatus obſtruit, ſpiri-
ſq; impedit animales. Inter ſcriptores Pe-
us Apoinenſis, huius eſu adeò inſanire ho-
ines dixit, vt præſtigiis quaſi obnoxii vide-
ntur. Ponzettus pariter cati pilos venenoſos
ſe prodidit, eiuſq; anhelitum febrem hecti-
am inducere.

Ex betulæ corticibus, ardentes faces comparari

BEtulæ cortices non modò ignem confe-
ſtim recipiunt, verùm atque flammam

pariunt ardentem; quo fit, vt pleriq; fac
pro noctis obſcuritate fuganda, ex iis co
ponant, bene rati lucidiorem has flamma
quã pini fœdam parere: ex liquore autem pi
inſtar, qui dum vtuntur deſtillat, oriri hoc
dicatur, cuius natura cùm facile accendatu
mirum haud eſt: talem effectum producer

Hæmorrhoidalem herbam contactu Hæmorrhoides ſanare.

MIra eſt Hæmorrhoidalis vis, & pot
tia in perſanandis Hæmorrhoides:
enim huius radicibus, Hæmorrhoidales d
lentes tanguntur, atq; illæ per diem circa f
mur ferantur, & mox in camino fuma
ſuſpendantur, procul dubio effectus ſanatu
ſiquidē Hæmorrhoides æquè atq; radices e
iccātur, flacceſcunt: qua cauſa herba ab eff
ctu nomen deduxit, nec immeritò: nam
iſtarum inflammatione, & doloribus, ſi h
us radices contuſæ applicantur, confeſti
& dolor, & inflammatio mulcentur. Ex E
rante.

Marinæ Paſtinacæ radium, dentium dolores mitigare.

DEntium dolores multis experimentis
Marinæ paſtinacæ radio mitigari v
ſunt; huius enim radio, qui in piſcis cau
enaſcitur, dentes tanguntur, & gingi
ſcar

[..]ficantur, quo præsidio quàm citissimè [..]lor euanescit. Prodidit Dioscorides, *lib.* [..]*ap.* 9. radium hunc dentes frangere, & e[..]care: quomodo autem hoc perficiat docu[..] Plinius *lib.* 32. *cap* 4. Conteritur enim is, [..]cum Helleboro albo miscetur, quorum [..]stura si dentes illiti fuerint, sine vexatio[..] extrahuntur.

Plerasq; herbas, Solis exortum, & occasum ostendere.

EX herbis non paucæ Solis ortum, & occasum nosse videntur: tantaq; huius syde[..]s sectandi, talibus auiditas nascitur, vt fir[..]iter inter has, & solem magnam inesse sym[..]thiam credamus. Profectò flos calendulæ [..]Solis ortu aperitur, & in occasu clauditur; [..] quo villicorum horologium à multis di[..]tur. Sequuntur Solis sphæram non modo [..]pauer, & illud tithymalli genus, quod vo[..]nt helioscopon; sed etiam malua, lupini [..] cichorea; intensius autem Lotus herba se[..]atur, & exortum quotidianum, & occasum [..]oscit. Hæc (Theophrasti testimonio) cau[..]em, & florem vespere mergit, & circa me[..]iam noctem tota in lacum irruit, & adeò [..]ccultatur, vt nec manu admissa quis valeat [..]uenire, vertitur mox paulatimq; erigitur, [..] in Solis exortu extra aquas consurgit, flo-

remq; aperit, & patefacit, taliterq; etiam-num consulit, vt altè ab aqua abesse videa-tur.

Quales in Sodomi, & Gomorri vestigijs o-riantur fructus.

ALtissimi Dei decreto quinq; vrbes an-tiquitus incensæ sunt: quarum Sodo-mum, & Gomorrhum præstantissimæ iudi-cabantur. Harum in fauillis quædam noscũ-tur vestigia; siquidem cælestis ignis reliquiæ adhuc persistunt. Quod autem illic admira-bile perspicitur; viridantia spectantur poma, formati vuarum racemi, nec quis est, qui e-dendi haud cupiditatem habeat: illa autem manibus capta fatiscunt, & in cinerem resol-uuntur, fumumq; excitant, quasi adhuc arde-ant. Ex *Egesippo lib. 4.*

Magnam inter vterum, & mammas ines-se sympathiam.

NOn exiguus inter mulierum vterum, & mammas contẽplatur consensus: quip-pe alterum alterius pathema ostendere ob-seruamus. A venis inter has partes coniunctis maximè ratio ostẽdit oriri sympathiã: ex iis e-nim materias ab vtrisq; contentis transferri, & exonerari experimur. In menstruorum re-dundantia cucurbitula sub mammis apposita fluxum cohiberi ab Hippocrate docemur.

Lacti

Lactis copia in puerperis dum magna grauisq; fuerit, die septimo puerperii octauo, nonoq;in vterum à natura refunditur. Suppressi menses in virginibus, & viduis castis, non semel in mammas resiliunt, & lactis copiam suscitant. In mulierum pubertate accedente menstruo vtramq; partem crescere videmus.

Quo artificio Solis defectum firmiter comprehendere valeamus.

VAria industria pleriq; conantur solis defectum deprehendere; hoc autem cōpertum est, artificio illius defectionem firmiter apprehendi. Pelues hora instanti capiantur, quæ non aqua, sed aut oleo, aut pice implendæ sunt; ratio enim suadet, humorem pinguem non facile turbari, atq; imagines perinde, quas recipit conseruare. Equidem imagines in liquido & immoto tantum apparere consueuerunt, propterea in oleo, & pice, commodius, & firmius, quomodo Luna Soli se opponat, & illum abscondat accipere poterimus. Ex *Seneca in Natur. Quæst.*

Virginum mammillarum tumorem à cicuta impediri.

HAc inter alias, cicuta pollet efficacia, vt contusa cum vmbella, atq; virginū mam-

mammillis imposita, tumorem, & excres-centiam valeat prohibere; fortasse nutrimé-tum impedit, quo minus augeantur, vt in pu-erorum testiculis succedit, si hæc adhibetur: ij enim meatibus alimenti obtusis facilè ex-siccantur. Aperiam in hoc loco quod à Bon-doletio multis experimentis comprobatum reperio de pisce squatina: hic enim mulie-rum mammis superpositus, illas adeò con-stringit, vt virginum mammillæ appareant; credunt multi in genitalibus eundem simili-ter effectum producere.

A Quercus gallis, anni præsagia comparari.

NOn modò à Plinio, verùm atq; à ple-risq; rei rusticæ scriptoribus obserua-tum fuisse comperio, à gallis quercus maio-ribus præsagium aliud anni, quod apud vete-res in magno fuisse pretio, & opinione legi-tur. Aperiuntur gallæ, quando integræ sunt, ibiq; musca, aranea, aut vermiculus repe-ritur: siquidem planta hæc in gallis huiusmo-di animalium gignere consueuit. Si musca volat, anni fertilitatem & bellum futurum præsagiunt; sin vermiculus repit, annonæ carentiam arguunt; si autem aranea prosiliet summam caritatem, & pestilentes affectus præ-

prædicunt. His ego adderem, præſagia huiuſmodi, ſi Deo placuerit, conſimiles ſectatur euentus.

Vitri puluerem, calculos comminuere.

NOn ſolum Galenus, ſed Auicenna, & medicorum plurimi ad calculos comminuendos vitri puluerem extollunt quomodo autem hæc fieret, plurimum inſudaui; tandem quæ ab Abenzoare componitur, mihi ex voto ſucceſsit, & vitrum adurere didici. Capitur vitri albi, & perſpicui fruſtulum, quod terebinthina collinire oportet totum, mox tamdiù in prunis detinere, vt excandeſcat, hoc demum in aqua exſtinguitur, ſeptieſq; iteratur, primò tamen linitur, ſecundò excoquitur, vltimò extinguitur; quo peracto, vitrum conteritur, & in puluerem ſubtiliſsimum mutatur. Propinamus languentibus aurei pondus vel drach. j. cum vino albo, & efficaciter calculos comminui experimur.

Quo artificio aëris naturam explorare valeamus.

AEris qualitatem, & naturam cum explorare libuerit, ſpongia bene ſiccâ, atq; munda ſereno cælo per noctem ſub diuo exponenda eſt: illa enim ſi ſicca mane fuerit, ſiccus

ficcus & aër; erit ; fi humecta,nimbofus;fi mollitervda,humidus,ac roridus.Infuper fi recenté pané eadem induftria expofueris, à corrupto,fitum contrahere videbitur;à ficco,fiet ficcus;ab humido autem,à ftatu proprio non mutabitur.Si aër fuerit peftilens, carnes expofitæ corrumpuntur,atque colorem mutant;fic etiam & adipes.Si aër craffus erit,patebit in marmore,& filicibus,quę in tali natura admodum madere folent;cótra verò in aere tenui, licet humidus effet, hę enim in tali non ita humefcunt. *Ex Cardano.*

Quali ftratagemate homines, mortui videantur.

MVltis experimẽtis confirmatum reperio, homines videri mortuos,fi vinum fublimatum, fiue aqua vitæ cum fale mifcetur, ac in patina (fublata qualibet alia luce) accenditur in cubiculo, nocturno tempore, vbi homines reperiantur; fiquidem ipfi immobiles fuerint, fpeciem mortuorũ repræfentabunt. Pleriq; vt Aethiopes fingant, lucernam accendunt oleo plenam, cum quo fepiæ atramentum fit dilutum, fiue calchantum, aut ærugo, nec fine ratione:oftẽdit enim lux eorũ colores, quæ in iis sũt quæ accẽdũtur: oportet tamen in cubiculo reliquas luces adimere. *Nerei-*

Nereides facie humana & venusta, pleras-que fuisse repertas.

NEreides, quas vulgus Sirenas appellat, plurimæ in locis maritimis inuẽtę sunt; quod autẽ cãtus dulcedine nauigãtes hæ in soporem perliciant, & capiant, nos *in lib.* 1: *de Hominis vita*, abunde disseruimus, vbi de Tritonibus, Nereidibus, hominibusq; in mari degẽtibus, quos marinos vocant, tractatur; Poetarumq; fabulæ enodantur. Vidit has Theodorus Gaza & Georgius Trapezontius, homines magnæ eruditionis: Gaza in Pelepomeno exorta maris tempestate, Nereidem proiectam in littore reperijt viuentem, & spirantem, vultu humano, facie decora, corpore squamis hirto ad pubem vsq;, cætera autem in locustæ caudam desinebant: ad hanc visendam magnus fuit concursus, illa tamen erat mœsta, crebroq; suspirio fatigata & frequentia hominum circumdata gemitus dedit & lacrymas emisit, quibus motus misericordia, ad mare deduxit, vbi magno impetu fluctus secauit, & ex oculis omnium euanuit. Quid Trapezontius, pleriq; alii viderint, in loco citato narrauimus.

(.·.)

De Apum natura, earumque mirabili sagacitate.

Diu quidem anceps fui in scrutanda Apum mellificatione, fœtu, & cera: nam & apud auctores magna reperitur controuersia, num illæ generent, & aliunde prolem habeant. Post autem exactum scrutinium cuiusdam amici valido experimento Aristotelis opinionem veram esse comprobaui; siquidem Apes è floribus fauos construunt, ex arborum lacryma ceram fingunt, & mella ex aëris rore captant. Hæ primum fauos conficiunt, mox fœtum collocant, ore calidum spirantes, vt vitam recipiat. Mellificant æstate, & autũno cibi causa; mel autem autũnale electius est. Fœtus in vere serotino debilis fit: nã & maiori ex parte emoritur. Multi aiunt oliuas, & examinum copiam cõgenerem habere naturam: nam si altera augetur, altera abundans fit: si vna deficit, altera deprimitur ratio est: nam mella siccitates augent; sobolem verò imbres; quo fit, vt simul oliuæ, & copia examinum sit.

Vinorum aliquot existere genera naturæ mirabilis.

Reperiuntur in locis plerisque aliquot vinorum genera mirabilis naturæ, eo quod

quod vuæ & gustu, & sensu à cæteris minime discrepant, nec vinum à vinis; tamen quod Heracliam Arcadiæ fit, viros reddit insanos epotum, & mulieres steriles: & apud cabyniam Achaiæ abortum facit: & in Thasso vinum quoddam somnum producit; quoddam verò, vigiliam *Ex Theophrasto lib. 9. Plant.*

Quo artificio ignem manibus absque læsione tractare valeamus.

APud plerosque scriptores inueni, ignem sine læsione posse tractari, si trito maluauisco cum ouorum albumine, manus liniuntur, ac desuper alumen inducitur. Hoc autem experimentum à Magno Alberto captum est, apud quem aliud legitur huius negotij artificium: si enim Ichthyocolle, & aluminis æquales partes capiuntur, & ad inuicem commiscentur, si acetum his superfunditur; quicquid tali miscellanea illitum in ignem proijcitur, vtique non comburitur.

Menstrua in senio ferè quibusdam fœminis accidere.

QVàm fallax sit tum Aristotelis, tum aliorum iudicium, quod in mulieribus circa quadragesimum annum, siue quinquagesimum menstrua deficiant, quotidiana demonstrat experientia. Mulierem hic cognoui,

victoriam nomine, eamque honestam & bene morigeratam; huic in anno 45. mēstrua cessarunt, & fausta valetudine vixit, cum autem sexagesimum ferè annum attingeret, ecce illi menses rubei, boniq́ue coloris rediere vberaq́ue, quæ prius flaccida erant, more virginum turgidula facta sunt lactisque tanta copia impleta, vt impulsu ferretur: quare, vt puerulũ filiæ suæ lactaret à me admonita est. Alteram cognoui, quæ vsque ad annum 65. semper menstrua passa, & hodie viuit, & menstrua singulis mensibus fluentia habet. Hæc autem rarò contingunt.

Bufonis lapidem contra venena mirabilem habere virtutem.

APlerisque scriptoribus extollitur lapis ille, qui in capite Bufonis, siue ranæ terrestris inuenitur: siquidem contra venena solo contactu valere expertũ est; propterea inflationes à bestijs venenatis illatas discutere, venenũq; elicere aiũt. Scribit Lemnius, tumores, & dolores ex soricibus, araneis, vespis, scarabeis, gliribus, aliisue venenosis animalibus causatos solo lapidis blando attritu euanescere

Aquarum

Aquarum Fluuios naturæ mirabilis reperiri.

IN multis locis aquarum exortus, miræ efficaciæ inueniri legimus. Scribit Arist. in terra Asiritidæ aquas nasci, quas cum oues biberint, moxq; inierint, nigros agnos generare. In Atandria duos inesse fluuios adnotauit, quorum alter candorem, alter nigritiem facit pecoribus: at Scamander amnis, quem Homerus Xanthum appellauit, flauas reddere oues creditur.

Mirabilem in conceptu imaginationis esse potentiam,

IMaginationis potentiam tam miram esse Physici confitentur vt visa per cóceptum in partu sæpissimè elucescant. Referam historiam admirandam ex Ludouico Viues 12. de Ciuit. Dei de huius negotio conscriptam. In Brabantia Busco ducis quædam vrbs est, in qua more eiusdem Prouinciæ quodam die templi vrbis festum celebratur, quo tempore varii ludi apparantur. Sunt aliquot, qui stato die diuorum personas induunt: nónulli verò Dæmonũ. Ex his vnus, cũ visa puella exarsisset, & demũ saltãdo se se recepisset, & arreptã vt erat personatus vxorẽ suã in lectum coniecisset, se ex ea Dæmonem gignere velle di-

ceus,

cens, concubuit, & concepit mulier: cum autem in partu infantem peperisset, is simul ac primum editus est, saltitare cœpit forma, quali Dæmones pinguntur.

Dentium stupores à portulaca confestim amoueri.

DEntium stupores, qui ab acidis edulijs connasci consueuere, ex aqua aut succo, vel frondibus portulacæ commansis, quam citissimè dissoluuntur. Ipse cum quadam æstate tùm siti maxima, tùm dentium stupore affligeretur, cõmansis ipsius frondibus, & à siti, & à stupore subito liberatus sũ. Ab amico quodam audiui portulacæ succũ collinitum, absque dubio verrucas exterminare, mihi autem experiundi locus haud adhuc datus est. Ex Aphrodisеo.

Cerasorum aquam stillatitiam in Epilepsia summum esse remedium.

INfinitis experimentis Cerasorum aquam in succurrendis Epilepticis comprobari reperio. propterea à Ioanne Agricola in lib. Herbar. maximè etiam extollitur.

Quæ, pro vita producenda inter arcana naturæ connumerentur.

APud rerũ naturalium scrutatores acerrimos inueni, idque in arcanis conseruari Hellebori nigri folia Saccharo cõmista degluti-

deglutientem ad iuglandis magnitudinem, in offensam valetudinem, ad senectutem vsque conseruari. Insuper Silicem ignitum linteisque parum madidis inuolutum, & pedibus applicitum, perniciosos valetudinis vapores extrahere.

Quo artificio in mulieribus crines densiores, & copiosiores comparare valeamus.

INter selectissima præsidia, quæ ad capillorum copiam generandam inesse creduntur, Maluæ radix connumerari potest: si enim caput mulierum liuinio lauatur in quo elixa sit maluæ radix, & deinde succo maluæ crines, inungantur, profectò vbertim prouenient, & citissimē.

Finis Hortuli Genialis.

RERVM MEMORABILIVM, QVAE IN HORTVLO Geniali continentur elenchus.

A

Aegy-

Anguil-

Assa-

Cibus

D.

Denti-

Filij

G.

Q Gra-

Homi

Man

N.

O.

Olina-

P

Q

Thapsia

V.

Vina

FINIS.

